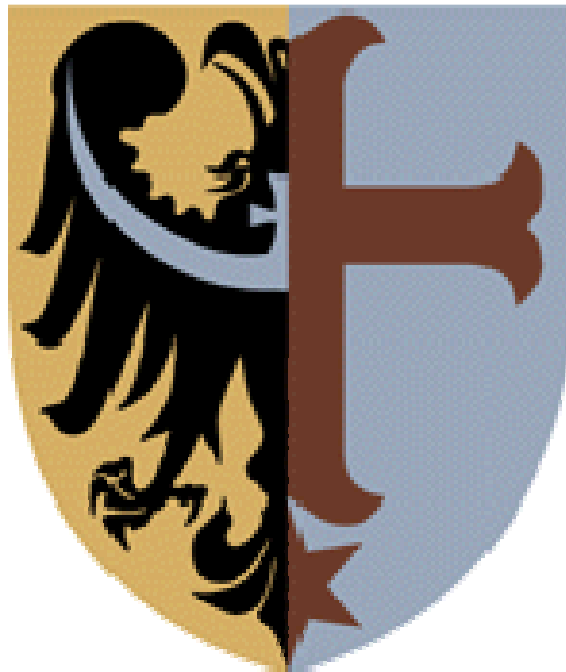

**Instytut
Funduszy
Europejskich**

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY CZERNICA NA LATA 2006-2013

Czerwiec 2006 roku

I WSTĘP

Samorząd terytorialny zgodnie z art. 163 Konstytucją RP wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Działanie to powinno zapewnić harmonijny rozwój regionu, co ma szczególne znaczenie w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Rada Regionów Europy ma za zadanie tworzenie warunków dla wyrównywania dysproporcji pomiędzy regionami. Szczególnie ważna rola przypada w tym procesie samorządom lokalnym na poziomie gminy. Art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym Dziennik ustaw z roku 2001, nr 142, pozycja 1591 z późniejszymi zmianami precyzuje podstawowe zadania z zakresu zaspokajania potrzeb wspólnoty.

Wszystkie zadania inwestycyjne, wymagają zaangażowania finansowego. To z kolei określa budżet gminy. Zgodnie z art. 54 w kontekście art. 53 ust. 1 cytowanej ustawy o samorządzie gminnym, dla prawidłowej gospodarki finansami w dłuższym okresie czasu wymagane jest staranne planowanie i tworzenie planów finansowych oraz inwestycyjnych. Ma to szczególne znaczenie w świetle aplikacji o dofinansowanie inwestycji gminnych ze środków pomocowych Unii Europejskiej lub innych źródeł finansowania zewnętrznego (Bank Światowy, Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).

Istotną przesłanką dla tworzenia dokumentów planistycznych oraz prognoz średniookresowych są aplikacje o dotacje do wszelkich funduszy finansowania zewnętrznego, z których najważniejszymi są fundusze strukturalne Unii Europejskiej, ZPORR (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego), EFS (Europejski Fundusz Społeczny) oraz EFOGR (Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej). Każdy z wymienionych funduszy, w strukturze swoich wniosków wymaga od projektu zgodności działania z Planem Rozwoju Lokalnego, uwzględnienia go w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym lub zgodności z przyjętą strategią rozwoju sektora/odcinka działania samorządu.

W tym kontekście dokument Plan Rozwoju Lokalnego nie tylko ma na celu oszacowanie potrzeb inwestycyjnych i skorelowania ich z polityką regionalną, ale przede wszystkim usystematyzowanie zadań według przyjętych kryteriów oraz osadzenia ich w realiach finansowych zgodnie z art. 169 i 170 ustawy o finansach publicznych Dz.U. 2005 nr 249 poz. 2104. Dobrze przygotowany Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem prognostycznym i jednocześnie narzędziem pomocniczym dla monitorowania wykonania określonej strategii gminy lub mikroregionu. Jest elastyczną procedurą działania, którą można modyfikować i ulepszać w czasie. Dokument określa diagnozę sytuacji w obszarze interwencji, wskaźniki oceny zadań inwestycyjnych oraz większość danych, wymaganych dla sporządzenia wniosku o dofinansowanie oraz studium wykonalności. Dobrze wykonany pozostanie w całej swojej strukturze prostym przepisem na sukces.

Niezwykle ważnym zagadnieniem wynikającym z tworzenia Planu Rozwoju Lokalnego jest zaangażowanie Rady Gminy, zespołów programowych oraz Urzędu Gminy w powstanie tego dokumentu. Finalne opracowanie jest dziełem wielu stron, którym zależy na rozwoju społeczno-ekonomicznym swojej gminy. Dzięki takiemu podejściu tworzy się wizję lepszego życia i szansy wyjścia z głębokiego kryzysu społecznego.

W imieniu zespołu redagującego Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do jego powstania i życzymy wytrwałości oraz sprzyjających okoliczności dla jego realizacji.

Plan Rozwoju Lokalnego zakreślono na horyzont czasowy 2006 - 2013. Wpisuje się on w ramy czasowe Narodowego Planu Rozwoju 2007 - 2013 oraz koniec kadencji obecnych władz lokalnych. Ponieważ jest ściśle powiązany z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Gminy (WPI), pozwala w krótkoterminowej, dwuletniej prognozie stosunkowo precyzyjnie określić harmonogram realizacji zadań w nim ujętych, koszt ich realizacji oraz możliwość sfinansowania z funduszu strukturalnego EFRR (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) poprzez ZPORR (Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego).

Zaproponowano również plan średnioterminowy na lata 2014-2020, jako przedłużenie realizacji projektów rozpoczętych w latach poprzednich 2007-2013. Przyjęcie dłuższej perspektywy mogłoby wpłynąć negatywnie na dokładność szacunków kosztów

finansowych, a ponadto dłuższy horyzont czasowy uprawdopodobnia rozminięcie się planowanych kierunków z uwarunkowaniami lokalnym, które mogą zaistnieć za kilka lat. Zadania uwzględnione w Planie, z powodu wymaganych nakładów oraz w kontekście możliwości finansowych gminy oraz ze względów technicznych, mają charakter zadań wieloletnich. Dlatego z racji ciągłości i kontynuacji procesów inwestycyjnych, a także z uwagi na konieczność zachowania pewnej logicznej i technicznej konsekwencji planowanych projektów i procesów decyzyjnych, wskazano również zestawienie zadań proponowanych do realizacji, w kolejnym horyzoncie czasowym programowania Unii Europejskiej 2007 - 2013.

*Agnieszka Mostowa
Tadeusz Gospodarek*

Institut Funduszy Europejskich™

Osoby, dzięki współpracy których powstał ten dokument:

Wójt Gminy – Stefan Dębski

Zastępca Wójta –

Sekretarz Gminy - Lech Gocoł

Skarbnik Gminy –

Naczelnik Działu Inwestycji – Marian Zaraś

Rys. 1 Zbiornik Bajkał w Kamieńcu Wrocławskim

SPIS TREŚCI

I	WSTĘP	2
	SPIS TREŚCI	6
II	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
III	ANALIZA STANU AKTUALNEGO	10
1.	SFERA PRZESTRZENNA	10
1.1	Środowisko przyrodnicze.....	10
1.2	Struktura własności gruntów	21
1.3	Układ komunikacyjny	22
1.4	Infrastruktura techniczna	26
2.	SFERA SPOŁECZNA.....	33
2.1	Zasoby ludzkie	33
2.2	Mieszkalnictwo	35
2.3	Usługi socjalne	37
2.4	Grupy społeczne wymagające wsparcia.....	41
2.5	Obiekty sakralne i cmentarze.....	42
3.	SFERA GOSPODARCZA	43
3.1	Struktura gospodarcza.....	43
3.2	Rynek pracy.....	51
3.3	Bezrobocie	51
IV	ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTAUACJI NA DANYM OBSZARZE	53
1.	INWESTYCJE W KATEGORII POPRAWY INFRASTRUKTURY GMINNEJ.....	56
2.	INWESTYCJE DROGOWE	57
3.	INWESTYCJE SPOŁECZNO-SOCJALNE.....	58
4.	POZOSTAŁE INWESTYCJE (INFRASTRUKTURA DROGOWA)	58
V	REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW	60
VI	OPIS PROJEKTÓW GMINY CZERNICA NA LATA 2007-2013	62
6.1.	BUDOWA KANALIZACJI	62
6.1.1.	Budowa kanalizacji sanitarnej	62
6.2.	DROGI I INFRASTRUKTURA DROGOWA.....	64
6.2.1.	Budowa drogi dojazdowej w Dobrzykowicach	64
6.2.2.	Budowa drogi Wojnowice - Jeszkowice.....	65
6.2.3.	Budowa drogi Chrzóstawa Wielka – Chrzóstawa Mała	66
6.2.5.	Budowa dróg dojazdowych i osiedlowych.	67
6.2.6.	Przebudowa ul. Wrocławskiej w Ratowicach	69
6.2.7.	Przebudowa ul. Polnej w Ratowicach	69
6.2.8.	Modernizacja oświetlenia drogowego	70
6.3.	INWESTYCJE KUBATUROWE.....	71
6.3.1	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Wojnowicach	71
6.3.2.	Budowa krytego basenu w Kamieńcu Wrocławskim.....	73
6.3.3.	Przebudowa budynku Urzędu Gminy w Czernicy.....	74
6.3.4.	Budowa ośrodka zdrowia (przychodni).....	76
6.3.5.	Budowa szkoły podstawowej w Dobrzykowicach	77
6.4.	INNE PROJEKTY.....	78
6.4.1.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Czernica	78
6.4.2.	Kompleks sportowo – rekreacyjny w Dobrzykowicach.....	79

6.4.3.	Kompleks sportowo – rekreacyjny w Chrzastawie Wielkiej	80
VII	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	82
1.	WSKAŹNIKI GLOBALNE	82
2.	INWESTYCJE DROGOWE	83
3.	INWESTYCJE DOTYCZĄCE ZAOPATRZENIA W WODĘ	84
4.	INWESTYCJE DOTYCZĄCE KANALIZACJI I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW	84
5.	INWESTYCJE DOTYCZĄCE GOSPODARKI ODPADAMI	86
6.	INWESTYCJE PROEKOLOGICZNE.....	86
7.	INWESTYCJE DOTYCZĄCE SFERY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ	87
VIII	PLAN FINANSOWY NA LATA 2006 - 2013	88
8.1.	PROGNOZA ZMIAN SYTUACJI SPOŁECZNO-EKONOMICZNEJ POLSKI NA LATA 2006-2015	88
8.2.	PROGNOZA PRZEPŁYWÓW FINANSOWYCH DLA GMINY CZERNICA NA LATA 2007-2013.....	90
IX	SYSTEM WDRAŻANIA	96
9.1.	KOMISJA MONITORUJĄCA.....	97
9.2.	PROCEDURA WDROŻENIOWA PROJEKTU INWESTYCYJNEGO.....	98
9.3.	HARMONOGRAM CZASOWO ZADANIOWY I CZASOWO FINANSOWY	99
X	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	105
10.1	SYSTEM MONITOROWANIA POJEDYNCZEGO PROJEKTU	106
10.1.1.	Faza tworzenia produktów	106
10.1.2	Faza krótkoterminowych skutków wdrożenia projektu.....	106
10.2	SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	107
10.2.1	Faza realizacji zadań.....	108
2.2	Faza oddziaływania krótkookresowego.....	108
10.2.3	Faza monitoringu długofalowego i oceny	109
10.3.	PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	109
10.4.	ZMIANY W PLANIE ROZWOJU LOKALNEGO.....	110
SPIS TABEL I RYSUNKÓW.....	112	
SPIS RYSUNKÓW.....	112	
SPIS TABEL	112	

II OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Niniejszy dokument wykonany został dla Gminy Czernicy położonej w powiecie wrocławskim, w województwie dolnośląskim.

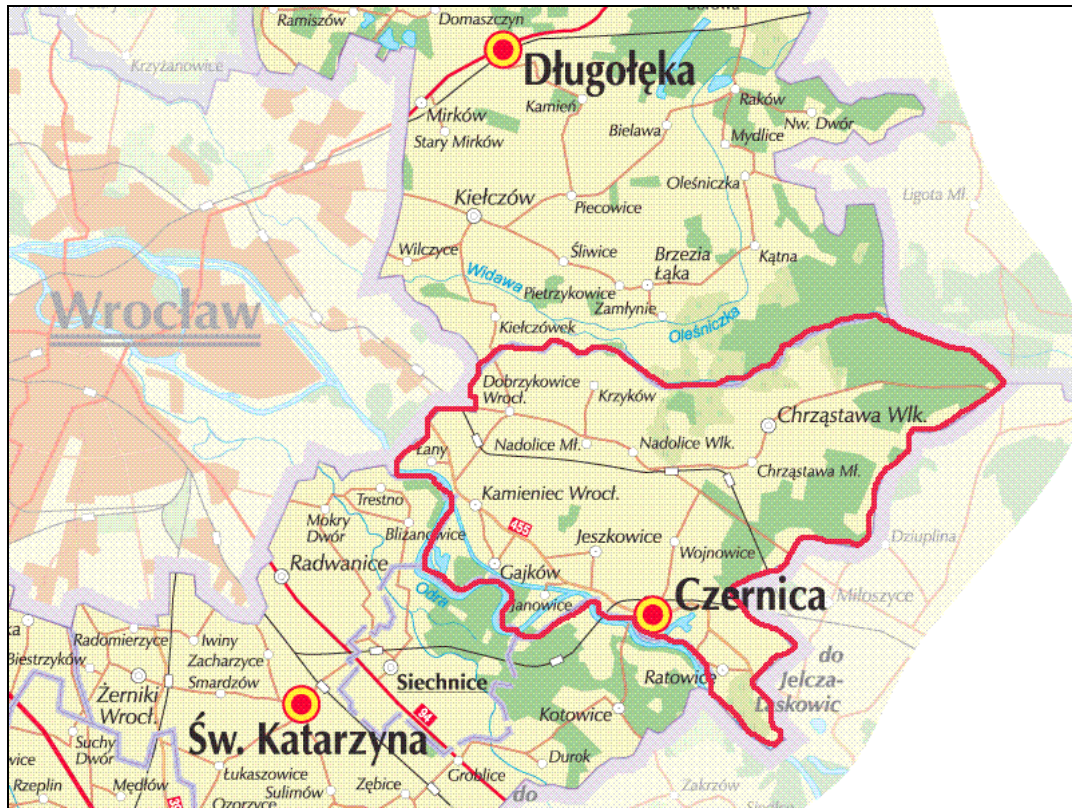
Rys. 2 Gmina Czernica w powiecie wrocławskim

Gmina Czernica położona jest we wschodniej części województwa dolnośląskiego oraz w północno-zachodniej części powiatu wrocławskiego. Sąsiaduje bezpośrednio z miastem Wrocławem oraz z gminami: Długołęką, Oleśnicą (gmina wiejska), Jelczem-Laskowice, Oławą (gmina wiejska) i Świętą Katarzyną. Pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest w zasięgu Pradoliny

Wrocławskiej (Doliny Odry) oraz Równiny Psiego Pola i Jelczańskiej, stanowiących część Równiny Wrocławskiej (Równiny Oleśnickiej). Teren obszaru jest dość płaski, a wysokości nad poziomem morza wahają się w granicach 120 - 130 m n.p.m. Gmina Czernica wchodzi częściowo w skład strefy funkcjonalnej miasta Wrocławia i stanowi część aglomeracji wrocławskiej.

Cała jednostka administracyjna zajmuje blisko 83,6 km² (8 361 ha), co stanowi 0,4% województwa dolnośląskiego i 7,5 % powierzchni powiatu wrocławskiego. W gminie znajduje się 13 sołectw: Chrząstawa Mała, Chrząstawa Wielka, Czernica, Dobrzykowie, Gajków, Jeszkowice, Kamieniec Wrocławski, Krzyków, Łany, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Ratowice i Wojnowice.

Rys. 3 Gmina Czernica

Obszar 8 418 ha gminy użytkowany jest w następujący sposób: użytki rolne stanowią 65,5%, lasy i grunty leśne to 20,5%, wody powierzchniowe zajmują 4,4%, tereny osiedlowe to 3 %, na tereny komunikacyjne przypada 3,7 %, a na pozostałe obszary 2,5 %.

Liczba ludności gminy, wg danych z dnia 30.06.2005, wynosi 8 928 osób, co stanowi prawie 9% ludności całego powiatu wrocławskiego. Gęstość zaludnienia jest dość wysoka (jak na tereny wiejskie) i wynosi 106 osoby/km², co związane jest z sąsiedztwem aglomeracji miejskiej. Wartość ta jest około 20% wyższa w stosunku do gęstości w powiecie wrocławskim (89 osoby/km²) i około 25% niższa niż w województwie dolnośląskim (145 osoby/km²).

III ANALIZA STANU AKTUALNEGO

1. SFERA PRZESTRZENNA

1.1 Środowisko przyrodnicze

1.1.1 Elementy środowiska

Klimat

Gmina Czernica leży w jednym z najcieplejszych regionów Polski. Średnia temperatura roku wynosi $+8,5^{\circ}\text{C}$. Zimy są łagodne (średnia temperatura stycznia wynosi $-1,5^{\circ}\text{C}$), lata ciepłe (średnia temperatura lipca $+18,8^{\circ}\text{C}$). Przeważają wiatry zachodnie (nawiew znad Wrocławia), przy znacznym udziale wiatrów wschodnich (nawiew znad Jelcza-Laskowic). Średnia roczna suma opadów to 550-600 mm; względnie mała ilość opadów nawałnych. Mikroklimat lokalny jest na ogół korzystny, co sprzyja osadnictwu oraz uprawie podstawowych roślin - okres wegetacyjny rozpoczyna się 26 marca i kończy 8 listopada.

Rzeźba terenu

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina Czernica położona jest w środkowej części Niziny Śląskiej i należy do mezoregionu Równiny Wrocławskiej. Zachodnia część obszaru gminy wchodzi w skład Równiny Psiego Pola, wschodnia leży w obrębie morenowej wysoczyzny Równiny Jelczańskiej, natomiast północna część gminy wkracza w zasięg Równiny Oleśnickiej. W ramach tej ostatniej jednostki fizjograficznej wyróżnia się dolinę Widawy oraz wyżej leżący obszar wododziałowy (nie przekraczający wysokości 126 m n.p.m.) - Obszar Doliny Odry (Pradoliny Wrocławskiej). Na terenie tej doliny występuje system teras plejstocénskich i holocénskich, te ostatnie charakteryzują się licznymi zakolami meandrowymi oraz starorzeczami. Współczesna dolina Odry jest odcięta wyraźnie zaznaczoną kilkumetrową krawędzią.

Geomorfologia i rzeźba pozostałego obszaru gminy jest mało zróżnicowana. Maksymalne różnice wysokości nie przekraczają 15 m. W południowo-wschodniej części gminy wysokości osiągają wartość rzędu – 131 m n.p.m., w części północno-zachodniej – 119 m n.p.m. Rzeką Widawa przepływa szeroką i płaską doliną, w obrębie której sieć mniejszych dopływów i rowów przybiera formę pierzastą. Dolina tej rzeki, a także dolina rzeki Graniczna, posiada swój system teras (łącznie z holoceniową), skromniejszy jednak niż dolina Odry. Rzeką Widawa, podobnie jak Odra, ma niewielki spadek rzędu 0,3 m.

Geologia i surowce mineralne

Pod względem tektonicznym gmina Czernica należy do monokliny przedsudeckiej. Przez gminę przebiega równoleżnikowa strefa uskoku (tzw. lineament Odry). Najstarsze rozpoznane skały podłoża należą do triasu (Kajper). Na nich zalegają utwory trzeciorzędowe o miąższości 100 – 150 m. Są to górnioceńskie osady serii poznańskiej - głównie ły z przewarstwieniami drobnych piasków, tworzących trzeciorzędowe warstwy wodonośne.

Utwory czwartorzędowe tworzą ciągłą warstwę o miąższości 30–50 m. Na obszarze poza terasą zalewową Odry są to utwory plejstoceniowe zbudowane z glin morenowych przewarstwionych lub nadbudowanych warstwami piasków fluwioglacjalnych albo rzecznych. Utwory holoceniowe występują w obrębie terasy zalewowej Odry i reprezentowane są przez żwiry nadbudowane warstwą piasków rzecznych, w znacznej części przykryte mady. Miąższość holocenu wynosi 15-20 m.

Obszar gminy Czernica jest ubogi w surowce mineralne. W utworach czwartorzędowych występują surowce okruskowe: piaski i żwiry rzeczne oraz wodnolodowcowe. Duże złoża tych kruszyw, udokumentowane dla potrzeb przemysłu, zlokalizowane są w rejonie doliny Odry. Ponadto na potrzeby lokalne udokumentowano niewielkie złoża związane z piaskami i żwirami wodnolodowcowymi w rejonie Ratowice oraz z piaskami i żwirami rzeczными w rejonie Chrzastawy Wielkiej. Trzy z ww. złóż są eksploatowane: Czernica - Ratowice, Chrzastawa Wielka Południe i Chrzastawa Wielka Północ.

Na terenie gminy występuje szereg punktów dawnej eksploatacji w postaci małych wyrobisk, które najczęściej wykorzystywane są jako dzikie wysypiska śmieci lub są okresowo wypełnione wodą (15 punktów).

Gleby

Gleby występujące w gminie Czernica są w większej części średniej i niskiej jakości, wytworzone z piasków, rzadziej z glin zalęgających płytko na luźnym podłożu (gleby typu pseudobielic i gleb brunatnych z reguły kwaśnych oraz madów wyściełających doliny rzeczne). Przeciętna wartość bonitacyjna gleb na obszarze gminy wynosi 1,39 (wobec przeciętnej 1,60 dla całego województwa) co świadczy o znacznym udziale gleb słabych. Gleby kwaśne i bardzo kwaśne ($\text{pH} \leq 5,5$) obejmują ponad 70% arealów użytkowanych rolniczo. Niewielkie jest natomiast zagrożenie erozyjne gleb w gminie (niska podatność na erozję - wodną i wietrzną).

Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Największym ciekim powierzchniowym gminy Czernica jest rzeka Odra, jednakże większość wód odprowadzana jest z obszaru gminy przez bogaty system rowów do jej prawobrzeżnego dopływu - Widawy. Obecnie szereg rowów i cieków jest bezwodna albo woda stoi tylko na pewnych odcinkach. Na odcinku Jeszkowice - Kamieniec Wrocławski istnieje kanał żeglowny Odry ze służą w Janowicach.

W dolinie Odry występują duże i cenne przyrodniczo formy starorzeczy; niektóre z nich zostały antropogenicznie przekształcone. Zarówno zbiornik Bajkał (zaadaptowany dla celów rekreacyjnych - obecnie akwen zarybiony), jak i zbiornik w rejonie Ratowic, powstały w wyrobisku poeksploatacyjnym materiałów budowlanych. W Nadolicach Wielkich, Chrzastawie Wielkiej i Ratowicach znajdują się duże stawy. Ponadto na obszarze gminy występują niewielkie zbiorniki wód stojących w wyrobiskach

poeksploatacyjnych piasków bądź żwirów oraz małe stawy w pobliżu istniejących gospodarstw.

Rzeka Widawa, ze względu na płytkie koryto, często zalewa okoliczne łąki. Teren jej oddziaływania, a także jej dopływów: Przerowy, Mrówki i Granicznej, zaznacza się pasmem gruntów podmokłych w rejonie Chrząstawy Wielkiej, Chrząstawy Małej, Nadolic Wielkich i Krzykowa. Rejony podmokłe występują również na terenie terasy zalewowej Odry.

Wody rzeki Odry na odcinku przepływającym przez gminę Czernica w ocenie ogólnej zostały uznane za pozaklasowe (non). Na taką ocenę wpłynęły w szczególności ponadnormatywne wskaźniki fizyczno - chemiczne i hydrobiologiczne. Pod względem stanu sanitarnego wody te zaliczono do klasy III. Korzystnie przedstawiły się natomiast wskaźniki zawartości tlenu rozpuszczalnego, azotanu azotanowego, ogólnego i amonowego oraz siarczanów (I klasa). Główne źródła zanieczyszczenia rzeki Odry znajdują się poza granicami gminy (powyżej odcinka przepływającego przez gminę). Obserwuje się na przestrzeni kilku ostatnich lat (po powodzi w 1997) poprawę stanu czystości wód rzeki Odry, zwłaszcza w zakresie stężenia związków biogenych oraz stanu sanitarnego. Na wysokim poziomie utrzymuje się natomiast zasolenie.

O stanie czystości wód rzeki Widawy decydowały stężenia azotu aktywnego i fosforu (III klasa czystości); pod względem wskaźników fizyko - chemicznych wody tej rzeki zaliczono ogólnie do klasy II. Na ogólną ocenę określającą wody Widawy na odcinku przepływającym przez gminę za pozanormatywne (non) zdecydował stan sanitarny. Podobnie jak w przypadku rzeki Odry główne źródła zanieczyszczenia rzeki Widawy znajdują się poza obszarem gminy. W ostatnim dziesięcioleciu obserwuje się wyraźny spadek stężeń zanieczyszczeń w wodach rzeki Widawy, co jest efektem porządkowania gospodarki wodno-ściekowej, w szczególności na terenie województwa opolskiego (dane z 2002 r. za: *[Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Wrocław 2003 r.]*).

Zagrożenia powodziowe

Na terenie gminy rzeki Przerowa i Graniczna są uregulowane całkowicie, Widawa - uregulowana częściowo, a rzeka Odra skanalizowana. Rzeka Odra jest obwałowana od wsi Ratowice do granic Wrocławia. Rzeka Widawa obwałowana jest częściowo w rejonie Chrzastawy Wielkiej oraz posiada wały między wsią Krzyków a Dobrzykowicami. Powyższe wały i regulacje wykonane zostały po powodzi 1903 r. i uzupełnione po powodzi w 1938 r. Przekroczyły już wiek trwałości technicznej, która dla wałów wynosi 50 lat. Od tego czasu nie prowadzono większych prac remontowych związanych z utrzymaniem w dobrym stanie technicznym wałów, ich konserwacją i pielęgnacją.

W następnych latach doszły dodatkowe utrudnienia w utrzymaniu wałów odrzańskich w należyтым stanie związane z:

- niewłaściwym zagospodarowaniem gruntów i trwałą zabudową (odcinkami) aż do stopy wału, np. ogródki działkowe, ogrody przydomowe,
- brakiem dróg dojazdowych wzdłuż wałów,
- niewłaściwym zagospodarowaniem międzywała (nadmierne zadrzewienia i inne trwałe inwestycje),
- brakiem środków finansowych na pielęgnację i konserwację wałów, oczyszczenie i pogłębienie dna rzek oraz utrzymanie strażników wałowych.

Generalnie wały odrzańskie wymagają modernizacji i prace takie zostały podjęte po wielkiej powodzi z lipca 1997 roku. W 1999 r. w ramach zadania: „Łany - Kamieniec Wrocławski - Jeszkowice (naprawa lokalnych uszkodzeń wału prawostronnego rzeki Odry) naprawionych zostało 1150 m wału.

Wody podziemne

Wody gruntowe występują płytko, zazwyczaj na głębokości 2,0 m, a na znacznym obszarze płycej niż 1,0 m, wykazując przy tym znaczne sezonowe oraz wieloletnie wahania. Zwłaszcza w ostatnich latach zaobserwowano obniżenie się poziomu wód gruntowych. W rejonie Ratowic wody gruntowe występują głębiej, miejscami poniżej 8,0

m. Spowodowane jest to drenującym oddziaływaniem Odry w tym rejonie i sływem wód podziemnych w kierunku południowo-zachodnim.

Na terenie gminy Czernica występują dwa użytkowe poziomy wodonośne: poziom czwartorzędowy i poziom trzeciorzędowy. Wody czwartorzędowe wymagają odmanganiania i odżelaziania. Jakość wód czwartorzędowych na terenie gminy nie jest monitorowana. Poziomy wodonośne w utworach trzeciorzędowych mają słabą wodonośność. Jakość tych wód jest monitorowana w Nadolicach Wielkich (studnia wiercona). W klasyfikacji ogólnej tym trzeciorzędowym wodom przypisano klasę III.

Na terenie gminy znajduje się 6 studni eksploatujących wodę z poziomu czwartorzędowego, objętych ochroną, dla których ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej.

Systemy melioracyjne

Duża część gruntów rolnych posiada rozbudowaną sieć melioracyjną. Stary, poniemiecki drenaż pól jest rozpoznany w 5-10%. Rowy melioracyjne występują gęsto, a ich długość całkowita wynosi 176 km. Tylko 10% rowów rocznie poddawanych jest konserwacji, reszta jest zarośnięta i często niedrożna z powodu braku odpowiednich środków.

Większość rowów znajduje się pod opieką Gminnej Spółki Wodnej skupiającej 8 sekcji wiejskich. Gminna Spółka Wodna zrzeszona jest w Rejonowym Związku Spółek Wodnych, w skład którego wchodzi gminy: Czernica, Jelcz-Laskowice, Oława, Domaniów. Natomiast rzeki: Graniczna, Bierzwienna, Mrówka, Przerowa i Piskorna, do których spływają wody z rowów, są w zarządzie Regionalnego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych - Oddział w Oławie.

Z uwagi na duże obszary z płytką wodą gruntową występuje potrzeba stosowania melioracji. Istniejąca sieć melioracyjna wymaga więc stałej i pełnej konserwacji. Na terenach inwestycyjnych konieczna będzie przebudowa elementów systemów melioracyjnych.

Flora i fauna

Lasy

Lasy gminy zgrupowane są w dwóch największych kompleksach - na wschód i na południe od Chrzastawy Wielkiej oraz w rejonie Wojnowic. Dwa inne większe zespoły znajdują się ponadto w dolinie rzeki Odry, w pobliżu akwenu Bajkał i wsi Gajków. Mniejsze zespoły leśne położone są w pobliżu wsi Krzyków, Nadolice Wielkie i Jeszkowice. Lesistość gminy jest niewielka i wynosi 19,5 % powierzchni gminy.

Wszystkie lasy są chronione i posiadają charakter lasów wodochronnych (w całości lub w wydzielonych fragmentach). W drzewostanie stwierdzono uszkodzenia przez przemysł - II strefa uszkodzeń.

Lasy w starorzeczu rzeki Odry - to głównie lasy łąkowe, szczególnie wartościowe przyrodniczo. Drzewostan tych lasów zbudowany jest w przewadze z dębu przy niewielkim udziale jesionu i olszy. Pozostałe kompleksy leśne – to siedliska borowe i siedliska lasu mieszanego z przewagą sosny (~70%), dębu (~20%) i pozostałych gatunków (10%).

Chronione gatunki roślin

Na obszarze gminy stwierdzono 10 gatunków roślin chronionych na 94 stanowiskach, w tym pod ochroną częściową - 6 gatunków, natomiast pod ochroną całkowitą 4 gatunki. Występują m.in. bluszcz pospolity, grązel żółty, kalina koralowa, kocanka piaskowa, konwalia majowa, kopytnik pospolity, kruszyna pospolita, porzeczka czarna, śnieżyczka przebiśnieg, wawrzynek wilcze łyko. W Jeszkowicach, przy ul. Głównej 7 znajduje się zarejestrowany pomnik przyrody - Jałowiec pospolity odmiana irlandzka.

Rys. 4 Grąźel żółty

Rys. 5 Śnieżyczka przebiśnieg

Chronione gatunki zwierząt

Wzdłuż dolin rzek Odry i Widawy i w obrębie kompleksów leśnych występują niektóre ptaki drapieżne, zwłaszcza myszołowy i jastrzębie. Gnieździ się tu również rzadka

na Śląsku kania czarna. Dolina rzeki Widawy stanowi teren żerowania jedynej w tym rejonie łągowym - pary orła bielika. Stanowiska numerowane ptaków chronionych: bocian biały, łabędź niemy, żuraw, krwawodziób, brzegówka, remiz.

Rys. 6 Kania czarna

Na terenie gminy występują również następujące ssaki chronione: bóbr - trzy stanowiska w rejonie Chrzastawy Małej i Wielkiej, gacek brunatny - łącznie na terenie

gminy zlokalizowano pięć kolonii gacka brunatnego obejmujące około 38 osobników i 2 inne gatunki nietoperzy: borowca wielkiego i nocka rudego, kuna domowa, gronostaj, łasica łaska, ryś - był obserwowany na terenie leśnictwa Chrzastawa Wielka.

Rys. 7 Bóbr

Na jedenastu stanowiskach stwierdzono występowanie 23 gatunków ryb. Najatrakcyjniejszym gatunkiem jest żyjąca w Widawie koza złotawa (*Sabanejewia aurata*), znajdująca się na liście zwierząt zagrożonych wyginięciem. Oprócz niej w Widawie żyje ciekawy zespół karpiowatych reofilów z kleniem i jelcem. Stanowisko kozy złotawej w Widawie jest w szczególności zagrożone zniszczeniem w przypadku dalszej przebudowy koryta rzeki (prace hydrotechniczne). Należy zatem prace hydrotechniczne prowadzić tak, aby zabezpieczyć warunki dla ochrony tego gatunku, który w najbliższej przyszłości zostanie wciągnięty na listę gatunków chronionych. Ukształtowanie koryta rzeki Widawy w odcinku powyżej Chrzastawy Wielkiej - jako jedynej rzeki w województwie - sprzyja reintrodukcji pstrąga potokowego.

1.1.2 Stan i źródła zagrożeń środowiska

Do obiektów mających negatywny wpływ na środowisko w gminie zaliczyć można:

- niski procent skanalizowania gminy – ponad połowa mieszkańców nie jest podłączona do sieci kanalizacyjnej,
- istniejące nielegalne wysypiska odpadów,
- tereny nieużytków poeksploatacyjnych, które wpływają niekorzystnie na krajobraz i warunki przyrodnicze, gdyż z reguły stają się dzikimi wysypiskami śmieci; wymagają rekultywacji,
- małe kotłownie koksowe w niektórych zakładach produkcyjnych i usługowych oraz kotłownia osiedlowa w Czernicy,
- opalane węglem przestarzałe paleniska stosowane jeszcze w większości gospodarstw domowych,
- nadmierne zużycie środków ochrony roślin i nawozów odbija się negatywnie na czystości wód powierzchniowych; w pasie terenów do 7 m od brzegu cieków i zbiorników stojących, należy wykluczyć stosowanie tych środków (optymalna byłaby strefa o szerokości 50 metrów).
- oczyszczalnia ścieków położona w Kamieńcu Wrocławskim oraz pola irygacyjne w Dobrzykowicach - uciążliwość zapachowa,
- trasy komunikacyjne - uciążliwość hałasowa i oddziaływanie spalin znaczne jeszcze w odległości 50 m od trasy, dotyczy to także zelektryfikowanej trasy kolei,
- wysypisko odpadów komunalnych - położone w znacznej odległości od zabudowy mieszkaniowej,
- źródła zewnętrzne (m.in. napływ zanieczyszczeń z Wrocławia i Jelcza-Laskowic).

1.1.3 Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

W celu zmniejszenia zagrożeń środowiska na terenie gminy Czernica należałoby podjąć następujące działania:

- realizacja systemów gospodarki ściekowej; dążenie do pełnego wyposażenia istniejących i planowanych terenów zainwestowanych w systemy odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków bytowych i przemysłowych,
- organizacja kompleksowego systemu zbierania, segregacji, wywozu i unieszkodliwiania odpadów oraz likwidacja dzikich wysypisk,
- rekultywacja wyrobisk i nieużytków; tworzenie oczek wodnych, zabezpieczenie ostoje i tworzenie remiz dla zwierzyny,
- modernizacja systemów ogrzewania; wprowadzenie paliw o niskich emisjach, odnawialnych źródeł energii, szersze wdrażanie niekonwencjonalnych systemów ogrzewania i źródeł energii cieplnej przy równoczesnej modernizacji termoizolacyjnej budynków,
- modernizacja i rozbudowa systemów przeciwpowodziowych, z uwzględnieniem możliwości stosowania proekologicznych metod zabezpieczeń; hamowanie ekspansji zabudowy na tereny zalewowe, co ograniczy wydatki na ich ochronę i ewentualne szkody wywołane powodzią,
- opracowanie i wdrożenie programu zwiększenia zasobów wód powierzchniowych (mała retencja),
- dosadzanie i uzupełnianie istniejących zadrzewień przydrożnych, śródpolnych oraz nad ciekami, gruntów marginalnych itp.,
- przekształcenie rolnictwa w ekologiczne) - dostosowanie kierunków produkcji i stosowanych agrotechnik do warunków siedliskowych oraz wrażliwości środowiska gruntowo-wodnego,
- lokalizowanie inwestycji uciążliwych wyłącznie na terenach do tego wskazanych.

1.2 Struktura własności gruntów

Według stanu na 2006 r., w strukturze własności gruntów gminy Czernica przeważa własność prywatna - do osób fizycznych należy ponad połowa powierzchni gminy, z czego 45,2% areалу stanowią indywidualne gospodarstwa rolne. Drugim największym właścicielem gruntów jest Skarb Państwa posiadający 31,2% powierzchni gminy, z czego do Lasów Państwowych należy 19,9% gruntów gminy. Arealem 5,4% dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnej. W 2006 r. gmina posiadała 819 ha, czyli 9,8% gruntów.

Struktura własności gruntów	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Własność państwowa	2 612	31,2
Agencja Nieruchomości Rolnej	455	5,4
Lasy Państwowe	1 666	19,9
Przekazane w użytkowanie wieczyste i trwałe zarząd	491	5,9
Mienie komunalne Gminy	819	9,8
w tym przekazane w użytkowanie wieczyste (ogrody działkowe)	36	0,4
w tym przekazane w trwałe zarząd (szkoły)	6	0,1
Grunty osób fizycznych	4 592	54,9
w tym gospodarstwa rolne	3 780	45,2
Grunty spółek prawa handlowego	185	2,2
Pozostałe	153	1,8
Ogółem	8 361	100,0

Tab. 1 Struktura własności gruntów w gminie Czernica w 2006 r

1.3 Układ komunikacyjny

1.3.1 Układ drogowy

Drogi wojewódzkie

System komunikacji drogowej gminy Czernica jest raczej słabo rozwinięty, ale dostosowany do dotychczasowej intensywności i charakteru zainwestowania gminy. Podstawowe ciągi drogowe, to:

- droga wojewódzka W455 (Wrocław - Kamieniec Wrocławski - Jelcz-Laskowice), o założonej klasie drogi głównej,
- droga powiatowa P1535 relacji (Wrocław - Wojnów) - granica gminy Czernica- Dobrzykowice - Nadolice Wielkie - granica gminy (Miłoszyce), o założonej klasie drogi zbiorczej.

Na ukończeniu są przygotowania do rozpoczęcia budowy, mającej przebiegać przez tereny gminy, drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długotłęka (docelowo dwujezdniowej), będącej częścią wschodniej obwodnicy Wrocławia. W planach jest także budowa, w sąsiedztwie linii kolejowej, drogi mającej stanowić kontynuację planowanej we Wrocławiu „trasy swojczyckiej” w kierunku do Jelcza-Laskowic.

Drogi powiatowe

Powyższe ciągi komunikacyjne obsługują relacje wschód-zachód (Wrocław - gminy przyległe). Układ ten jest wspomagany systemem dróg powiatowych i gminnych. Ważną rolę odgrywają przede wszystkim drogi powiatowe:

- P1922 relacji (Dobrzykowice) P1535 - Kiełczówek - P1917, o utwardzonej nawierzchni,
- P1923 relacji (Dobrzykowice) P1535 - W455 (Kamieniec Wrocławski), o utwardzonej nawierzchni,
- P1924 relacji (Dobrzykowice) P1535 - Krzyków - P1535 (Nadolice Małe), o utwardzonej nawierzchni,

- P1925 relacji (Nadolice Małe) P1535 - W455 (Jeszkowice), o utwardzonej nawierzchni na południowym odcinku; przewidziana do modernizacji,
- P1926 relacji (Kamieniec Wrocławski) W 455 - Gajków - W455, o utwardzonej nawierzchni,
- P1927 relacji W455 - P1926 (Gajków), o utwardzonej nawierzchni,
- P1928 relacji (Chrząstawa Mała) P1930 - Wojnowice - W455 (Czernica), o utwardzonej nawierzchni,
- P1929 relacji (Chrząstawa Mała) P1930 - granica gminy (Miłoszyce), o utwardzonej nawierzchni na północnym odcinku,
- P1930 relacji (Nadolice Wielkie) P1535 - Chrząstawa Wielka - granica gminy (Grędzina), o utwardzonej nawierzchni na zachodnim odcinku.

Przewiduje się modernizację i budowę następujących dróg klasy zbiorczej:

- obecnej drogi powiatowej nr P1535, której wschodni odcinek ma zostać włączony w trasę relacji Wrocław (Swojczyce - Wojków) – Jelcz-Laskowice,
- obecnej drogi powiatowej nr P1923,
- planowanej nowej drogi relacji Jeszkowice - Nadolice Małe - Krzyków - Dobrzykowice (tereny aktywności gospodarczej i planowana droga wojewódzka W455), wykorzystującej fragmenty dróg powiatowych nr P1924 i P1925,
- odcinka obecnej drogi powiatowej nr P1922, łączącej drogę relacji Jeszkowice - Nadolice Małe - Krzyków - Dobrzykowice ze wschodnią obwodnicą Wrocławia,
- południowego odcinka drogi powiatowej nr P1928 od skrzyżowania z obecną drogą powiatową nr P1535.

Drogi gminne

Drogi gminne w znacznej części nie zostały dotychczas utwardzone. Do ważniejszych dróg gminnych - pełniących funkcje tranzytowe - należą:

- droga gminna relacji Chrzastawa Wielka - młyn - granica gminy (Kątna; gmina Długołęka), utwardzona na odcinku południowym do młyna,
- droga gminna relacji P1535 (Nadolice Wielkie) - Wieściszów - granica gminy (Brzezia Łąka; gmina Długołęka), utwardzona na odcinku przebiegającym przez południową część wsi Nadolice Wielkie,
- droga gminna od drogi W455 (Jeszkowice) do śluzy w Jeszkowicach, utwardzona na całym odcinku,
- droga gminna relacji Wojnowice - Jeszkowice, utwardzona na odcinku przebiegającym przez Wojnowice.

Ponadto występują utwardzone odcinki ulic, szczególnie w większych miejscowościach takich jak: Kamieniec Wrocławski, Czernica i Ratowice.

Drogi gminne		kategoria jakości					
		0	1	2	3	4	5
wg typu nawierzchni	długość [km]	%					
o nawierzchni twardej	16,0	15	45	22	5	-	13
o nawierzchni twardej ulepszonej	8,8	50	30	20	-	-	-
o nawierzchni gruntowej	32,2	100	-	-	-	-	-
Ogółem	57,0						

kategoria jakości:
0 - wymaga przebudowy
1 - wymaga wymiany nawierzchni
2 - wymaga naprawy nawierzchni
3 - nie wymaga napraw
4 - nie będzie wymagać napraw w ciągu najbliższych lat
5 - nowopowstała lub zmodernizowana

Tab. 2 Wykaz dróg gminnych pod kątem wymaganych interwencji inwestycyjnych

Drogi gminne stanowią 57 km i ich olbrzymia większość ma znaczny stopień zużycia - 68,4% wymaga przebudowy, 17,3% wymiany nawierzchni i 9,3% naprawy nawierzchni. Również drogi służące do transportu rolniczego w 75% potrzebują modernizacji.

Obserwowanemu, dość dynamicznemu przyrostowi terenów zabudowanych, nie dorównują inwestycje z zakresu rozbudowy i modernizacji układu drogowego gminy Czernica. Konieczna jest interwencja inwestycyjna w ramach pomocy z funduszy strukturalnych UE.

Na terenie gminy działa tylko jedna stacja paliw, położona w Gajkowie, a ściślej - pomiędzy Gajkowem a Kamieńcem Wrocławskim - przy drodze wojewódzkiej nr 455.

1.3.2 Komunikacja kolejowa

Poprzez teren gminy przechodzą dwie trasy kolejowe:

- Nr 292 - jednotorowa zelektryfikowana linia z Wrocławia-Kowale do Jelcza-Laskowic. Ma znaczenie drugorzędne, przewidziana do zachowania. na trasie której przewiduje się możliwość złączenia dwóch łuków. Planuje się większy jej udział w obsłudze transportowej gminy uruchamiając tramwaj/autobusu szynowy.
- Nr 277 - dwutorowa zelektryfikowana linia relacji Siechnice - Jelcz-Laskowice (Opole Groszowice - Wrocław Brochów). Linia pierwszorzędna, będąca fragmentem międzynarodowego ciągu kolejowego (E-30 relacji Berlin/Drezno/Horka - Kijów). Jest modernizowana w kierunku przystosowania do dużych prędkości. Obecnie na odcinku przebiegającym przez gminę Czernica pociągi osiągają prędkość 70 km/h, natomiast prędkość docelowa wyniesie 120 km/h.

1.3.3 Żegluga i transport wodny

Rzeka Odra na odcinku od granicy z województwem opolskim do Brzegu Dolnego jest skanalizowana i żeglowna. Na obszarze gminy Czernica znajdują się następujące budowle hydrotechniczne:

- Stopień wodny w miejscowości Ratowice (na 227,4 km rzeki Odry), złożony z jazu klasy IV kłapowego i śluzy żeglownej klasy III pociągowej, pojedynczej o wymiarach 180,0 x 9,6 m.

- Stopień wodny połączony z elektrownią wodną „Janowice” znajduje się w obrębie Jeszkowice (na km 232,4 rzeki Odry), złożony z: jazu klasy IV sektorowego trzyprzęsłowego i dwóch śluz klasy III pociągowej - pojedynczej o wymiarach 180,0 x 9,6 m i podwójnej o wymiarach 220,4 x 12,5 m.

Niektóre obiekty hydrotechniczne pochodzą z ubiegłego wieku i wymagają modernizacji lub generalnego remontu. Oprócz przebudowy koryta rzeki Odry przewiduje się budowę drugiej śluzy przy stopniu Ratowice (190,0 x 12,0 m).

Rys. 8. Jaz na Odrze w Ratowicach

W przypadku aktywizacji nawigacji transportowej na rzece Odrze (realizacja programu Odra 2006), gmina może skorzystać z korzystnego położenia przy wodnej trasie komunikacyjnej. W obrębie wsi Ratowice istnieje możliwość budowy towarowego portu rzeczno-dla bark przewożących materiały

budowlane, nawozy, węgiel itp. oraz budowy turystycznej pasażerskiej przystani żeglujkowej dla statków turystycznych kursujących z Wrocławia w górę rzeki.

1.4. Infrastruktura techniczna

1.4.1 Zaopatrzenie w wodę

Układy osadnicze gminy Czernica są prawie w całości zwodociągowane - gmina jest zwodociągowana w 94%. Stan techniczny systemów zaopatrzenia w wodę jest dobry. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości odbywa się z wodociągu grupowego Nadolice - Czernica. Ujęcie (3 studnie trzeciorzędowe) na gruntach wsi Nadolice Wielkie.

Stacja uzdatniania wody o maksymalnej przepustowości $Q = 2800 \text{ m}^3/\text{d}$ oraz dwa zbiorniki wyrównawcze o pojemności $V = 150 \text{ m}^3$ każdy, zlokalizowane są również na terenie wsi Nadolice Wielkie. Uzdatnianie wody polega na napowietrzaniu, odżelazianiu, odmanganianiu i - w razie konieczności - dezynfekcji. Wodociąg grupowy Nadolice Wielkie - Czernica spięty jest także z drugim ujęciem wód podziemnych (składającym się z czterech studni) i stacją uzdatniania wody w Kamieńcu Wrocławskim, co gwarantuje uzupełnienie wody w przypadku awarii i dużego rozbioru wody.

Wodociągi	jednostka miary	rok			
		2001	2002	2003	2004
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	102,2	108,2	111,5	119
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 072	2 207	2 320	2 458
woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m^3	229,7	247,4	243	247
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	brak danych	7 827	8 057	8 265
ludność gminy ogółem	osoba	8 146	8 371	8 590	8 783
% zwodociągowania gminy jako ÷ ludności korzystającej z sieci wodociągowej do ludności gminy ogółem	%	--	93,5%	93,8%	94,1%

Tab. 3 Sieć wodociągowa gminy Czernica

Przy założeniu znacznego wzrostu zaludnienia pojawić się może problem deficytu w zaopatrzeniu w wodę gminy i konieczność realizacji zasilania zewnętrznego, bądź uruchomienia nowych ujęć na terenie gminy. Już teraz występują niedobory wody w okresach wiosenno-letnich, co związane jest z jej większym wykorzystywaniem do podlewania ogrodów.

1.4.2 Odprowadzanie i unieszkodliwienie ścieków

Oczyszczalnie ścieków

Na obszarze gminy, w jej północno-zachodniej części, w obrębie wsi Dobrzykowice znajdują się pola irygacyjne, pracujące systemem zalewowym. Oczyszczanie ścieków na polach dobrzykowickich odbywa się od roku 1910. Aktualnie powierzchnia pól wykorzystywanych do oczyszczania ścieków wynosi 111,46 ha. Na tym obszarze znajduje się 20, otoczonych groblami ziemnymi, kwater zalewowych.

Do wstępnego oczyszczania ścieków służy oczyszczalnia mechaniczna, zlokalizowana w obrębie wsi Kamieniec Wrocławski. W skład oczyszczalni wchodzi następujące obiekty: komora krat średnich, dwukomorowy piaskownik poziomy wraz z korytem pomiarowym Marshalla, cztery osadniki poziome 5-lejowe o łącznej pojemności czynnej 1 000 m³, zbiornik wyrównawczy o pojemności 600 m³, pompownie ścieków i osadów, dwie laguny osadowe o objętości użytkowej 13 440 m³ usytuowane na skraju pól irygacyjnych, w odległości około 500 m od oczyszczalni. Na terenie oczyszczalni mechanicznej znajduje się ponadto punkt zlewny fekaliów. Ścieki z oczyszczalni kierowane są grawitacyjnie rurociągiem Ø60 cm o długości 250 m do głównego doprowadzalnika przebiegającego przez pola irygacyjne, z którego - poprzez wybudowane na nim studnie rozdzielcze z zastawkami - wprowadzane są do otwartych doprowadzalników bocznych, a następnie wpustami na kwatery zalewowe. Główny doprowadzalnik na długości około 1200 m został wymieniony, ale dalsza jego część jest w złym stanie technicznym.

Zamiast rozszerzać czy modernizować istniejącą oczyszczalnię lub budować nowy obiekt planowane jest odprowadzanie ścieków z obszaru gminy Czernica do systemu kanalizacyjnego miasta Wrocławia. Teren pól irygacyjnych i oczyszczalni przeznaczyć wtedy będzie można na inwestycje.

Systemy kanalizacji sanitarnej

Niecałe 47% ludności gminy Czernica korzysta ze zbiorczego odprowadzenia ścieków. W sieć kanalizacji sanitarnej wyposażone są częściowo następujące

miejsowości: trzy wsie z których ścieki odprowadzane są do mechanicznej oczyszczalni ścieków w gminie Jelcz-Laskowice: Czernica, Ratowice, Wojnowice, ponadto Dobrzykowice, z których ścieki po wstępnym oczyszczeniu na oczyszczalni mechanicznej kierowane są do rozpraszalnika na pola irygacyjnych; Kamieniec Wrocławski. Na pozostałych terenach osadniczych stosuje się suche ustępy, bezodpływowe osadniki gnilne (okresowo opróżniane) oraz doły chłonne.

Jak widać gmina ma poważne zapóźnienie w wyposażeniu układów osadniczych w zakresie kanalizacji sanitarnej, co - przy prawie pełnym zwodociągowaniu – stanowi poważne zagrożenie dla środowiska i warunków sanitarnych wsi. Stosunek długości rozdzielczej sieci kanalizacyjnej do długości sieci wodociągowej wynosi 1:2,1; a stosunek ilości ścieków odprowadzanych systemami kanalizacji sanitarnej do ilości dostarczanej wody z wodociągów wynosi 1:2,2.

Kanalizacja	jednostka miary	rok			
		2001	2002	2003	2004
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	45	47,9	47,9	56,5
przykanaliki prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	862	913	965	1 090
ścieki odprowadzone	tys. m ³	90,5	104	109,1	112,9
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	brak danych	3 591	3 788	4 107
ludność gminy ogółem	osoba	8 146	8 371	8 590	8 783
% skanalizowania gminy jako ÷ ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej do ludności gminy ogółem	%	--	42,9%	44,1%	46,8%

Tab. 4 Sieć kanalizacyjna gminy Czernica

W związku ze wzrostem zaludnienia oraz przyrostem zasobów mieszkaniowych sieć kanalizacyjna jest systematycznie rozbudowywana; również na starych terenach osadniczych. Wydane zostały decyzje o pozwoleniu na budowę dla ciśnieniowej sieci kanalizacyjnej relacji: Kamieniec Wrocławski, Dobrzykowice, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Chrząstawa Mała, Chrząstawa Wielka, Czernica.

Koszt wody i ścieków	2004	2005	2006
Cena brutto 1 m ³ wody pitnej [zł]	1,99	2,14	2,14
Cena brutto 1 m ³ ścieków [zł]	3,21	3,50	3,50

Tab. 5 Wykaz kosztów zaopatrzenia w wodę i odbiór ścieków w gminie Czernica

1.4.3 Gospodarka odpadami stałymi

Gmina Czernica posiada w miarę uporządkowaną gospodarkę odpadami stałymi. Obecnie 90% śmieci wywożonych jest poza obszar gminy. Pozostałe dostarczane są na wysypisko odpadów komunalnych zlokalizowane na północny wschód od wsi Ratowice. Teren zajęty pod wysypisko wynosi 1,52 ha, w tym: powierzchnia kwatery nr 1 istniejącej wynosi 5 688 m² i kwatery nr 2 projektowanej - 7000 m². Kwaterna nr 1 wysypiskowa posiada drenaż z odprowadzeniem odcieków do zbiornika odcieków. Odcieki wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków w Kamieńcu Wrocławskim. Wykonane zostały również studnie odgazowujące. Rozpoczęcie eksploatacji wysypiska nastąpiło w 1996 roku. Przewidywany okres eksploatacji kwatery nr 1 o pojemności użytkowej 21 209 m³ według projektu technicznego powinien upłynąć w roku 2005.

Wysypisko pozwoliło na likwidację dzikich wysypisk na terenie gminy. Odpady odbierane są od mieszkańców w systemie indywidualnych umów na ich wywóz (w indywidualne pojemniki o pojemności 110 l wyposażonych jest prawie 85% gospodarstwa na terenie gminy). Wywozem odpadów zajmują się kilka prywatnych przedsiębiorstw. W gminie zorganizowano system selektywnej zbiórki odpadów - segregację odpadów „u źródła” dla odpadów typu PET w 2003 r. oraz szkła w 2004 r. Zalecane byłoby wdrożenie recyklingu - zorganizowanego systemu wielokrotnego wykorzystywanie surowców wtórnych.

1.4.4 **Zaopatrzenie w gaz**

Przez gminę Czernica przebiegają magistralne gazociągi wysokiego ciśnienia (gaz ziemny: DN 300, Dn 200 i DN 80), ale żadna miejscowość gminy nie jest wyposażona w sieć rozdzielczą gazu. Przyszły rozwój gazyfikacji wsi, w tym zwłaszcza dla potrzeb grzewczych, uzależniony będzie od zgłaszanego zapotrzebowania przez mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy. To z kolei zależeć będzie od zabezpieczenia pewności stałej dostawy gazu do Polski i jego ceny. Obecnie w gminie przeważają przestarzałe, nieekologiczne systemy ogrzewania, oparte głównie na paleniskach domowych wykorzystujących paliwa stałe (głównie węgiel). Na nowych osiedlach instalowane są zazwyczaj miejscowe instalacje gazowe z przydomowymi zbiornikami gazowymi.

1.4.5 **Sieć energetyczna**

Stan zaopatrzenia gminy Czernica w energię elektryczną oraz stan urządzeń elektroenergetycznych jest oceniany jako średni. W chwili obecnej opracowywany jest projekt założeń zaopatrzenia gminy w energię. Póki co energia elektryczna jest

Rys. 9 *Elektrownia wodna w Janowicach*

dostarczana głównie z zewnątrz, a pewna część pochodzi z Elektrowni Wodnej „Janowice”. Planowana jest także budowa elektrowni wodnej w rejonie Ratowic (jako lokalne źródło zasilania). Przez gminę przebiegają cztery tranzytowe napowietrzne linie

wysokiego napięcia 110 kV (w tym jedna S-143a od Jeszkowic do GPZ Miłoszyce przeznaczona jest do zastąpienia nową linią po tej samej lub zbliżonej trasie). Planuje się także budowę linii wysokiego napięcia 400 kV przebiegającej w zachodniej części gminy oraz linii wysokiego napięcia 110 kV relacji Miłoszyce - GPZ Pasikurowice (kierunek Kiełczówek).

Ważnym zadaniem strategicznym gminy było by stworzenie gminnego programu poszanowania energii, w którym oprócz termomodernizacji budynków użyteczności publicznej znalazłaby się promocja wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii, jak: małe elektrownie przepływowe, pompy ciepłe, baterie słoneczne, energia geotermiczna. Te dwa ostatnie rodzaje energii odnawialnej wykorzystywane są np.: na osiedlu domów jednorodzinnej w Kamieńcu Wrocławskim. Program taki wpisuje się w strategię rozwoju województwa dolnośląskiego do roku 2020 - oraz Regionalny Plan Operacyjny na lata 2007-2013. Umożliwia jednocześnie pozyskanie źródeł zewnętrznego finansowania nie tylko z funduszu EFRR.

1.4.6 Zaopatrzenie w energię ciepłą

Z uwagi na brak centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w energię ciepłą, gmina Czernica posiada system gospodarki cieplnej rozproszony. W poszczególnych miejscowościach znajdują się jedynie kotłownie lokalne (zaopatrujące w ciepło poszczególne budynki mieszkalne, zakłady, szkoły), głównie wykorzystujące opał stały. Do większych kotłowni na terenie gminy należy kotłownia Wojskowych Zakładów Łączności we wsi Czernica, która dostarcza ciepłą wodę użytkową oraz ciepło do 143 mieszkań. Wyposażona jest w cztery kotły typu WR 2,5/035 na miał węglowy oraz trzy kotły KZ-5 na koks. Mieszkańcy gminy w przeważającej większości korzystają z indywidualnych palenisk, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe c.o.) opalanych węglem, koksem, olejem opałowym, gazem.

Zaopatrzenie w ciepło należy preferować proekologiczne systemy ogrzewania, w tym niekonwencjonalne i oparte na odnawialnych surowcach energetycznych.

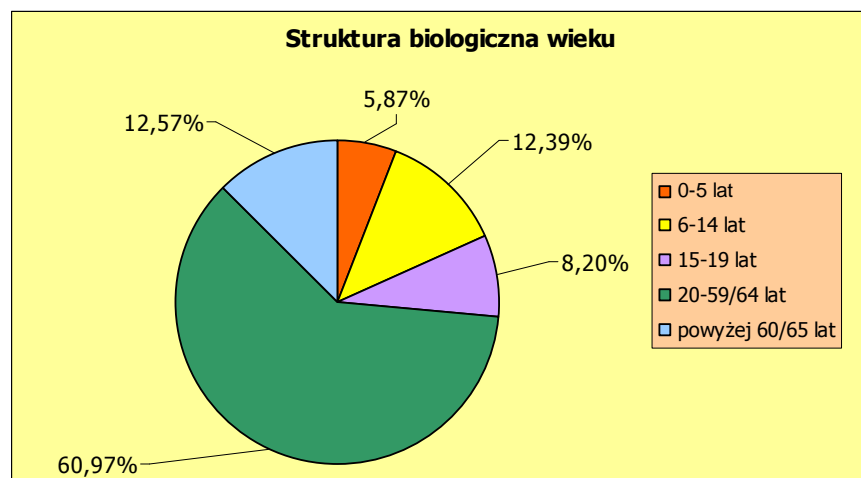
2. SFERA SPOŁECZNA

2.1 Zasoby ludzkie

Analizując strukturę wiekową ludności gminy Czernica można stwierdzić, że przedstawia się ona korzystnie. W ostatnich latach obserwuje się wyraźne odmładzanie populacji wyrażone znaczącym zmniejszeniem się udziału grupy ludności w wieku podeszłym. Równocześnie zmniejszył się jednak nieco udział dzieci i młodzieży, choć nadal występuje stosunkowo duży odsetek ludzi młodych do 19 roku życia (ponad 26%). Ludność w wieku produkcyjnym (19-60/65 lat) stanowi 61%, a w wieku emerytalnym (po 60/65 roku życia) - blisko 13 % w ogólnej liczbie ludności gminy.

Biologiczna struktura wieku	2002		2004	
	osoba	% populacji	osoba	% populacji
0-5 lat	566	6,76	516	5,87
6-14 lat	1 097	13,10	1 088	12,39
15-19 lat	726	8,67	720	8,20
20-59/64 lat	4 892	58,44	5 355	60,97
powyżej 60/65 lat	1 090	13,02	1 104	12,57
Ogółem	8 371	100,00	8 783	100,00

Tab. 6 Ludność Gminy Czernica według płci i grup wiekowych

Rys. 10 Struktura demograficzna gminy Czernica

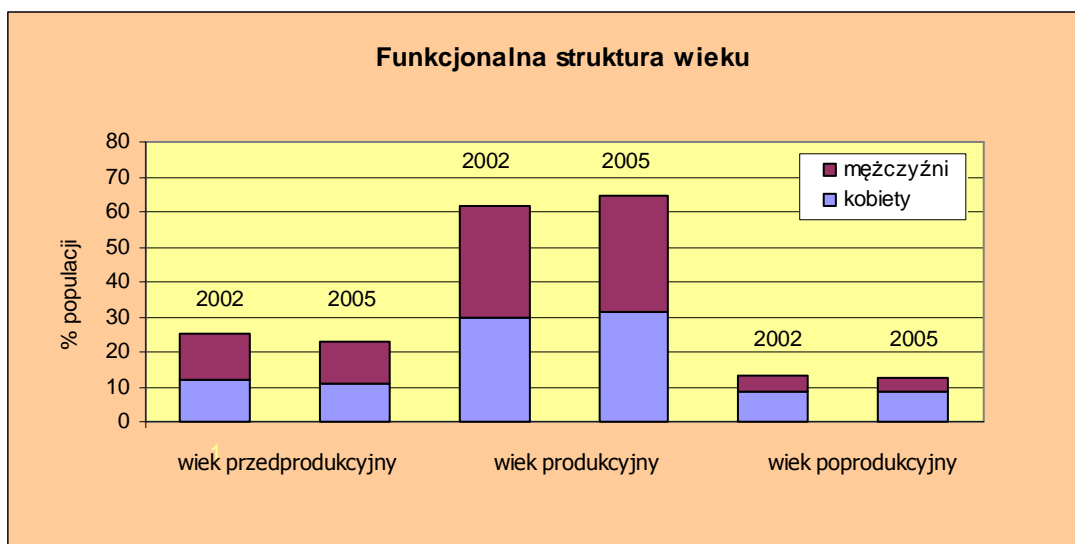

Funkcjonalna struktura wieku w 2002	kobiety		mężczyźni		ogółem	
	osoba	% populacji	osoba	% populacji	osoba	% populacji
Wiek przedprodukcyjny	997	11,91	1 101	13,15	2 098	25,1
Wiek produkcyjny	2 493	29,78	2 690	32,13	5 183	61,9
Wiek poprodukcyjny	737	8,80	353	4,22	1 090	13,0
Ogółem	4 227	50,50	4 144	49,50	8 371	100,0

Tab. 7 Funkcjonalna struktura wieku ludności gminy Czernica według płci w 2002r.

Funkcjonalna struktura wieku w 2005	kobiety		mężczyźni		ogółem	
	osoba	% populacji	osoba	% populacji	osoba	% populacji
Wiek przedprodukcyjny	978	10,95	1 047	11,73	2 025	22,7
Wiek produkcyjny	2 781	31,15	3 005	33,66	5 786	64,8
Wiek poprodukcyjny	747	8,37	370	4,14	1 117	12,5
Ogółem	4 506	50,47	4 422	49,53	8 928	100,0

Tab. 8 Funkcjonalna struktura wieku ludności gminy Czernica według płci w 2005r.

Rys. 11. Ilustracja graficzna funkcjonalnej struktury wieku ludności gminy Czernica w roku 2002 i 2005

2.2. Mieszkalnictwo

W okresie 2002-2005 liczba mieszkańców gminy Czernica wzrosła o 6,6%. Proces ten tłumaczyć można szczególnie intensywnym napływem ludności z zewnątrz. Gmina, z racji położenia w strefie wpływów aglomeracji wrocławskiej spełnia funkcję jej zaplecza mieszkaniowego.

ZASOBY MIESZKANIOWE	jednostka	2002	2003	2004
Zasoby mieszkaniowe wszystkie wg rodzaju własności				
mieszkania ogółem	miesz.	2 423	2 701	2 766
izby ogółem	izba	10 416	11 618	11 966
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	219 255	250 455	259 883
w tym własność gminy:				
mieszkania	miesz.	41	33	33
izby	izba	106	82	82
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	1 997	1 432	1 432
Mieszkania oddane do użytku				
mieszkania ogółem (wszystkie indywidualne)	miesz.	50	117	85
izby	izba	272	685	462
powierzchnia użytkowa	m ²	6 935	18 447	12 179
Budynki nowe oddane do użytkowania				
ogółem	bud.	49	121	87
mieszkalne	bud.	47	116	82
kubatura nowych budynków	m ³	33 818	86 458	52 117
kubatura nowych budynków mieszkalnych	m ³	28 558	82 260	51 089

Tab. 9 Zestawienie zasobów mieszkaniowych gminy Czernica w latach 2002-2005r.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Czernica w 2004 r. obejmowały 2766 mieszkania, 11966 izb i 259 883 m² powierzchni użytkowej. Na 1 mieszkanie w gminie przypada 4,3 izby oraz prawie 94 m² powierzchni użytkowej. Na jedną osobę przypada 29,6 m² i jest to wskaźnik (jak na warunki krajowe) bardzo wysoki. Wskaźnik liczby osób przypadających na 1 mieszkanie wynosi 3,17 (dla porównania: 3,3 średnio w powiecie, 2,6 we Wrocławiu).

Na te generalnie korzystne standardy powierzchniowe mieszkań niewątpliwie wpływ miało ożywione budownictwo mieszkaniowe. Potwierdza to też dość wysoki udział budynków mieszkalnych o dobrym stanie technicznym. W poszczególnych wsiach gminy omawiane standardy są jednak silnie zróżnicowane. W okresie 2002-2004 liczba mieszkań wzrosła o 343, tj. prawie o 14% (powierzchnia użytkowa wzrosła o 18,5%).

Rys. 12. Osiedle domów jednorodzinnych w Kamieńcu Wrocławskim

Biorąc pod uwagę potencjalne możliwości rozwojowe gminy Czernica przewidziano rozległe tereny pod rozwój nowego mieszkalnictwa, usług i pozarolniczych funkcji produkcyjnych. Według stanu z początku 2005 roku powierzchnia terenów pod zabudowę mieszkaniową wynosiła w gminie około 230 ha, a niezabudowanych terenów mieszkaniowych w uchwalonych planach około 350 ha. Największą ilość oraz największą powierzchnię nowych terenów osadniczych przewidziano we wsiach: Chrzastawa Mała, Dobrzykowice, Nadolice Małe i Nadolice Wielkie.

2.3. Usługi socjalne

2.3.1 Bezpieczeństwo publiczne

Stan bezpieczeństwa publicznego w gminie Czernica oceniany jest jako poprawny. W Czernicy ma swój posterunek policja. W gminie działają 3 OSP RP: w Chrząstawie, Kamieńcu Wrocławskim i w Nadolicach Wielkich. OSP Nadolice Wielkie należą do Krajowego Systemu Ratowniczo- Gaśniczego (KSRG).

2.3.2 Służba zdrowia

Usługi ochrony zdrowia w gminie Czernica reprezentują ośrodki zdrowia zlokalizowane w Czernicy i Kamieńcu Wrocławskim, ten ostatni o charakterze niepublicznym. Pojawiło się ponadto kilka prywatnych gabinetów specjalistycznych. Działają też w gminie trzy apteki - w Czernicy i dwie w Kamieńcu Wrocławskim.

2.3.3 Edukacja

Na obszarze gminy Czernica znajduje się pięć szkół podstawowych, do których w roku 2004 uczęszczało około 701 uczniów. Szkoły te zlokalizowane są w miejscowościach: Czernica, Chrząstawa Wielka, Dobrzykowice, Kamieniec Wrocławski i Ratowice. W Czernicy, Kamieńcu Wrocławskim i Chrząstawie Wielkiej działają gimnazja o łącznej liczbie w 2004 r. 407 uczniów. W 2004 roku, ze względów ekonomicznych, w Chrząstawie Wielkiej utworzono zespół szkolny obejmujący gimnazjum i szkołę podstawową.

We wsi Czernica znajduje się Powiatowy Zespół Szkół nr 2, do których uczęszczało w roku 2004 152 uczniów. Na zespół ten składa się:

- Liceum Ogólnokształcące o profilu humanistyczno-językowym,
- Liceum Profilowane o profilu elektronicznym,
- Liceum Ogólnokształcące Uzupełniające - dwuletnie,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa - dwuletnia.

EDUKACJA	Jednostka miary	2004
SZKOLNICTWO PODSTAWOWE		
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	obiekt	5
pomieszczenia szkolne	pomieszczenie	59
oddziały w szkołach	oddział	40
uczniowie	osoba	701
absolwenci w danym roku	osoba	122
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE		
Gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	obiekt	3
pomieszczenia szkolne	pomieszczenie	22
oddziały w szkołach	oddział	19
uczniowie	osoba	407
absolwenci w danym roku	osoba	107
SZKOLNICTWO ŚREDNIE ZAWODOWE I ARTYSTYCZNE		
Szkoły średnie zawodowe przyporządkowane samorządowi powiatowemu		
licea profilowane dla młodzieży bez specjalnych	obiekt	1
oddziały	oddział	3
uczniowie	osoba	61
licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla młodzieży bez specjalnych	obiekt	2
oddziały	oddział	4
uczniowie	osoba	91
Licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla dorosłych przyporządkowane pozostałym organizacjom		
ogółem	obiekt	1
oddziały	oddział	1
uczniowie	osoba	11
PRZEDSZKOLA		
ogółem	obiekt	1
oddziały	oddział	3
miejsca	miejsce	60
dzieci do lat 6 włącznie	osoba	75
dzieci 6-letnie	osoba	26

Tab. 10. Szkolnictwo wychowanie przedszkolne na obszarze gminy Czernica

Zakłada się utrzymanie dotychczasowej sieci placówek oświaty szkolnej, przy działaniach na rzecz podwyższenia jakości świadczonych usług (modernizacje obiektów budowlanych, doposażenie w różne pomoce edukacyjne, wyposażenie w sale gimnastyczne, wzrost poziomu kadry nauczającej itp.). Pomimo zakładanego znacznego

wzrostu zaludnienia gminy, wzrost liczebności dzieci w wieku szkolnym nie powinien być znaczny.

Rys. 13. Szkoła podstawowa w Chrzęstawie Wielkiej

W gminie działa samodzielne przedszkole publiczne we wsi Czernica oraz oddziały przedszkolne Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Ratowicach. W roku szkolnym 2004 do przedszkoli uczęszczało 49 dzieci w wieku 3-5 lat, co stanowi. 16,3% grupy wiekowej. Z grupy dzieci 6-letnich 26 uczęszczało do przedszkoli - tzw. „0” (27%), a 71 (tj. 73%) do grup sześciolatków przy szkołach podstawowych. W porównaniu z terenami wiejskimi kraju wskaźnik uczestnictwa w wychowaniu przedszkolnym jest względnie korzystny (prawie „miejski”); przeciętnie na polskiej wsi tylko 7% dzieci korzysta z wychowania przedszkolnego), jest równocześnie gorszy od przeciętnego wskaźnika dla województwa dolnośląskiego (53,9%), nie mówiąc już o Unii Europejskiej, gdzie prawie 90% dzieci objętych jest wychowaniem przedszkolnym.

Planowane jest uruchomienie nowego oddziału przedszkolnego przy szkole w Kamieńcu Wrocławskim, m.in. w celu objęcia większej niż dotychczas grupy dzieci wychowaniem przedszkolnym.

2.3.4 Kultura i sport

Na bazę kulturalną, z której korzystają mieszkańcy gminy Czernica, składają się: dom kultury w Kamieńcu Wrocławskim, który w ostatnich latach przekształcono w świetlicę wiejską oraz świetlice wiejskie w: Gajkowie, Janowicach, Kamieńcu Wrocławskim, Krzykowie, Ratowicach i Wojnowicach (aktualnie w remoncie). Remizy strażackie w Chrzastawie Wielkiej i Nadolicach Wielkich dysponują salami umożliwiającymi organizowanie różnych imprez.

Biblioteki

Gminna Biblioteka Publiczna znajduje się w Czernicy i posiada filie we wsiach Chrzastawa Wielka, Jeszkowice, Kamieniec Wrocławski, Nadolice Wielkie i Ratowice. Biblioteki wiejskie dysponują łącznie zbiorem ponad 71 300 woluminów. W 2004 biblioteki odwiedziło 2551 czytelników. Planowane jest podłączenie bibliotek do zintegrowanego systemu bibliotecznego ALEPH umożliwiającego dostęp przede wszystkim do baz danych wszystkich bibliotek na terenie województwa dolnośląskiego. W Jeszkowicach przewidziane jest nowe pomieszczenie biblioteczne przy mającej powstać świetlicy wiejskiej. Natomiast w Ratowicach placówka biblioteczna ma zostać przeniesiona do remontowanych sal szkoły podstawowej.

Sport i rekreacja

W gminie Czernica istnieje 12 boisk sportowych, głównie przy szkołach. Są to z reguły boiska trawiaste, wymagające uporządkowania. Przy każdej szkole powinna znajdować się sala gimnastyczna - obecnie takie sale znajdują się przy szkołach tylko w Kamieńcu Wrocławskim, Chrzastawie Wielkiej i Czernicy. Planowana jest także budowa basenu krytego przy szkole w Kamieńcu Wrocławskim.

Istotnie wzrosnąć powinny tereny zagospodarowane rekreacyjnie, w szczególności w rejonie jeziora Bajkał oraz w oparciu o walory przyrodniczo - krajobrazowe w dolinie Widawy (północna część gminy); funkcje rekreacyjne gminy w znacznej części będą miały charakter ponadlokalny (m.in. obsługa mieszkańców Wrocławia).

2.4. Grupy społeczne wymagające wsparcia

Dotychczasowe usługi socjalne bazują na redystrybucji środków finansowych i oddziaływaniu na skutki negatywnych zjawisk społecznych, zamiast na ich przyczyny. Nie istnieją również systemowe procedury współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w sferze socjalnej. Przewidywania zwiększającego się popytu na usługi socjalne, w związku z obserwowanymi tendencjami demograficznymi i pogłębiającymi się patologiami życia społecznego, zmuszają władze gminy do opracowania systemu profilaktyki społecznej, realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy.

Według danych z powszechnego spisu ludności przeprowadzonego w 2002 na terenie gminy mieszkają 836 osoby niepełnosprawne, co stanowiło blisko 10% mieszkańców gminy. 627 osoby to niepełnosprawni prawnie (posiadający odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony), a 209 to osoby niepełnosprawne tylko biologicznie (nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych).

Niepełnosprawni w 2002	kobiety	mężczyźni	ogółem
	osoba		
prawnie	436	321	627
tylko biologicznie	306	79	209
Ogółem	436	400	836

Tab. 11. Osoby niepełnosprawne w gminie Czernicy w 2002r.

2.5. Obiekty sakralne i cmentarze

We wsiach: Chrzóstawa Wielka, Czernica, Dobrzykowice, Gajków, Kamieniec Wrocławski, Nadolice Wielkie, Ratowice i Wojnowice znajdują się kościoły należące do parafii rzymsko-katolickich. Cmentarze występują we wsiach: Wojnowice (cmentarz komunalny), Nadolice Wielkie (cmentarz żołnierzy niemieckich - Park Pokoju - jeden z

czterech w Europie) oraz cmentarze parafialne w Chrzóstawie Wielkiej, Dobrzykowicach (dwa cmentarze), Gajkowie i Nadolicach Wielkich. W Kamieńcu Wrocławskim planuje się urządzenie nowego cmentarza komunalnego o powierzchni 5,0 ha.

Rys. Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Chrzóstawie Wielkiej

Rys. Kościół p.w. Św. Wawrzyńca w Wojnowicach

3. SFERA GOSPODARCZA

3.1 Struktura gospodarcza

Na terenie gminy Czernica w roku 2004 zarejestrowanych było 716 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 690 (96,4%) należy do sektora prywatnego. Zaobserwować można bardzo wyraźną tendencję przyrostu liczby firm: w okresie 2000-2004 przybyło 166 podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym (przyrost o ponad 30%), w tym samych firm osób fizycznych powstało 153 (blisko 36%).

Tak jak na terenie całego kraju dominują firmy osób fizycznych (84% ogólnej liczby przedsiębiorstw prywatnych). Są to zwykle niewielkie przedsiębiorstwa, o zatrudnieniu poniżej 10 osób, o różnym nierolniczym profilu działalności (produkcja, naprawy, usługi, budownictwo, transport, finanse itp.). Następuje ich stały wzrost dlatego będą odgrywać coraz większą rolę w dalszym rozwoju gospodarczym gminy.

Jednostki zarejestrowane wg sektorów	2000	2002	2004
Sektor publiczny	14	22	26
jednostki prawa budżetowego państwowe i komunalne	6	19	23
przedsiębiorstwa państwowe	1	1	1
pozostałe	7	2	2
Sektor prywatny	524	614	690
osoby fizyczne	428	512	581
spółki prawa handlowego	26	30	32
spółki z udziałem kapitału zagranicznego	9	9	8
spółdzielnie	5	5	5
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	4	7	9
pozostałe	52	51	55
Ogółem	538	636	716

Tab. 12 Przedsiębiorstwa w gminie Czernica

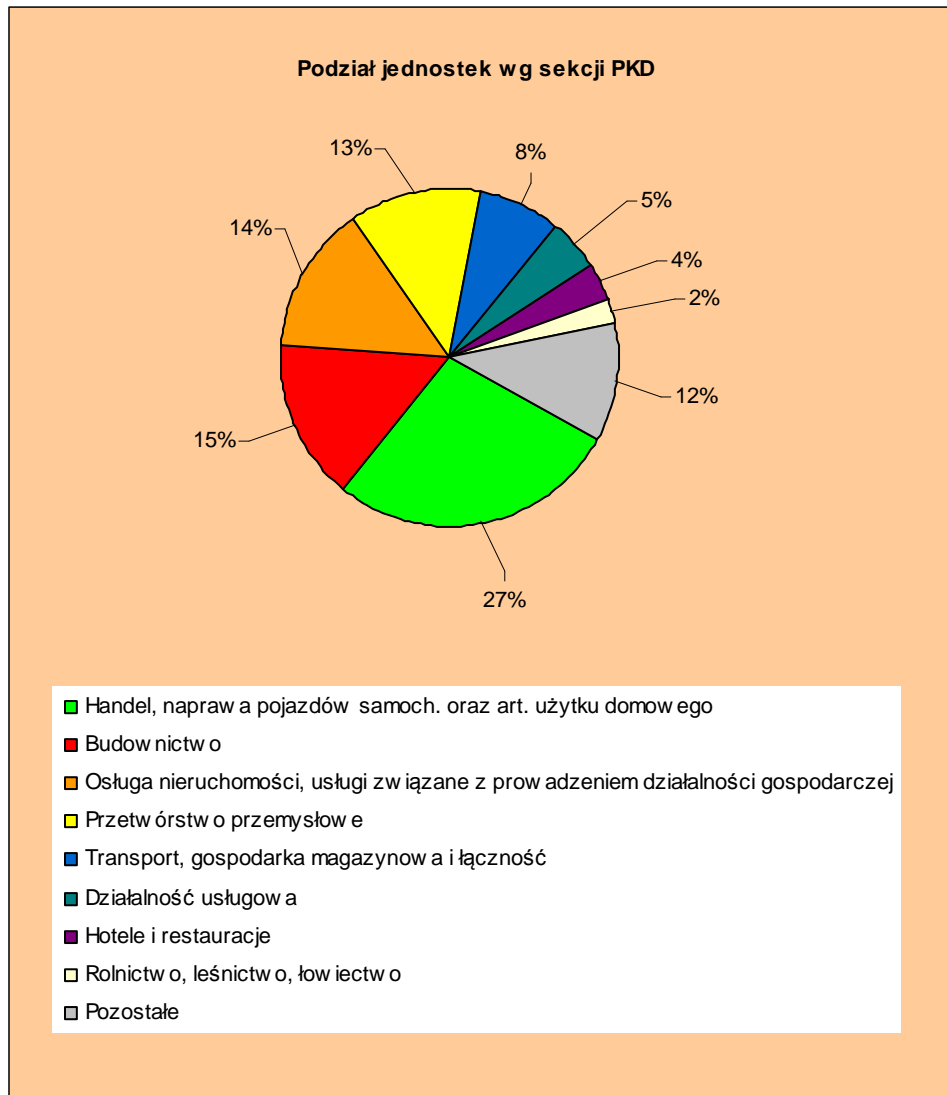

Postępujące osadnictwo, głównie ludności o wyższym statusie społecznym i poziomie zamożności, stwarza korzystne przesłanki dla rozwoju różnych aktywności gospodarczych w gminie, ukierunkowanych na obsługę rozrastających się terenów mieszkaniowych. Przewiduje się również rozwój przemysłu, zwłaszcza przy planowanym węźle projektowanej drogi wojewódzkiej Bielany - Łany - Długofęka, w okolicach wsi Kamieniec Wrocławski, Dobrzykowice (ok. 200 ha).

W strukturze branżowej podmiotów gospodarczych największy udział mają przedsiębiorstwa handlowe i usług naprawczych - 27,8% liczby ogólnej podmiotów. Na drugim miejscu znajdują się firmy budowlane - 15,2%. Obsługą nieruchomości zajmuje się 14,2% jednostek, a przetwórstwo przemysłowe stanowi 12,7% ogólnej liczby podmiotów gminy.

L.p.	Podział jednostek wg sekcji PKD	2004				
		sektor publiczny	sektor prywatny	ogółem	% ogółem	
1	Handel, naprawa pojazdów samochodowych oraz art. użytku domowego	0	199	199	27,8	
2	Budownictwo	0	109	109	15,2	
3	Obsługa nieruchomości, usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	2	100	102	14,2	
4	Przetwórstwo przemysłowe	1	90	91	12,7	
5	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	0	57	57	8,0	
6	Działalność usługowa	1	34	35	4,9	
7	Hotele i restauracje	0	26	26	3,6	
8	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo	0	15	15	2,1	
9	Pozostałe	3	31	34	4,7	
10		Ochrona zdrowia, pomoc społeczna	16	6	22	3,1
11		Edukacja	0	19	19	2,7
12		Pośrednictwo finansowe	2	3	5	0,7
13		Administracja publiczna, obrona narodowa, ZUS	1	1	2	0,3
Wytwarzanie, zaopatrywanie w energię, gaz, wodę		1	1	2	0,3	
Ogółem		26	690	716	100,0	

Tab. 13. Przedsiębiorstwa w gminie Czernica

Rys. 14 Struktura przedsiębiorczości w gminie Czernica (klasyfikacja PKD)

Na obszarze gminy Czernica prowadzą działalność następujące przedsiębiorstwa:

- Wojskowe Zakłady Łączności w Czernicy,
- Zakłady Produkcji Kostki Brukowej w Gajkowie,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjne Handlu i Usług PREMAG Sp. z o.o. w Katowicach,
- PIASKOP - Kopalnia Kruszywa w Chrząstawie Wielkiej.

Rolnictwo i leśnictwo

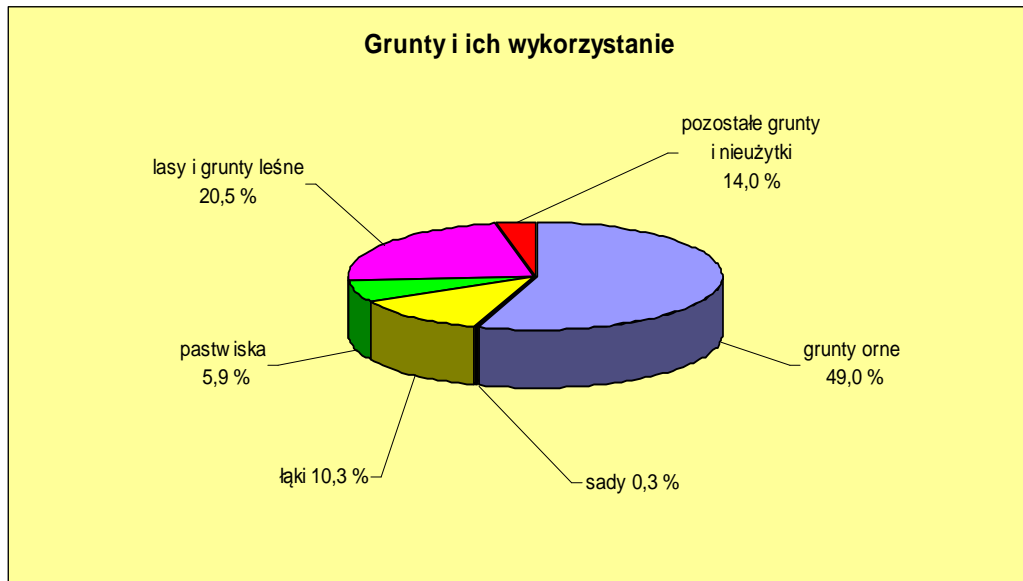
Między innymi z racji swojego położenia w obrębie aglomeracji wrocławskiej, rolnictwo w gminie Czernica sukcesywnie maleje znaczenie rolnictwa w gminie i ta tendencja utrzymywać się będzie w jej dalszym rozwoju społeczno-gospodarczym

W dotychczasowej produkcji rolniczej przeważa kierunek produkcji zbożowo-okopowy z preferencją upraw roślin charakterystycznych dla gleb lekkich. Czynniki siedliskowe i wrażliwość środowiska przestrzeni rolniczej gminy nie stwarzają odpowiednich warunków dla intensywniejszych form gospodarki rolnej (m.in. ze względów ekologicznych niepożądane jest stosowanie na większą skalę nawozów i środków ochrony roślin). Nie wskazana jest też hodowla na skalę przemysłową, tj. chów zwierząt w dużych fermach o technologii bezściołowej.

Według stanu z 2004 r. zagospodarowanie 84,2 km² gminy Czernica przedstawia się następująco:

Grunty i ich wykorzystanie	powierzchnia [ha]	procent %
UŻYTKI ROLNE		
Powierzchnia użytków rolnych	5 478	65,5
grunty orne	4 093	49,0
sady	26	0,3
łąki	865	10,3
pastwiska	494	5,9
LASY		
Lasy i grunty leśne	1 716	20,5
POZOSTAŁE		
Pozostałe grunty i nieużytki	1 167	14,0
w tym tereny osiedlowe:	251	3,0
Ogółem	8 361	100,0

Tab. 14. Zagospodarowanie gruntów w gminie Czernica w 2006 r.

Rys. 15 .Graficzna ilustracja zagospodarowania gruntów w gminie Czernica w roku 2006

Struktura agrarna gminy Czernica charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych sektora prywatnego, chociaż wskaźnik - 9,9 ha użytków rolnych/gospodarstwo nie odbiega istotnie od średniokrajowego i średniowojewódzkiego. Ponad 43 % stanowią gospodarstwa o powierzchni do 1,5 ha, tylko kilka gospodarstw rolnych ma powyżej 50 ha. Tak więc rolnictwo - przy takiej strukturze własnościowej i przy nienajlepszych walorach produkcyjnych przestrzeni rolniczej - nie stanowi podstawowego źródła utrzymania ludności, a jedynie funkcje żywicielskie i uzupełniające.

Handel

W 2003 r. w gminie Czernica działało 45 placówek handlowych i łącznym zatrudnieniu 96 osób. Liczba sklepów praktycznie się nie zmienia. Wskaźnik - 191 mieszkańców/sklep jednak niekorzystnie odbiega od przeciętnego wskaźnika dla powiatu (122 mieszkańców/sklep). Wynika to m.in. z silnego konkurencyjnego oddziaływania pobliskiego Wrocławia i Jelcza - Laskowice, hamujących rozwój funkcji handlu detalicznego na większą skalę. To samo dotyczy gastronomii. Obecnie na terenie gminy znajdują się cztery zakłady gastronomiczne: „Gospoda pod Czarnym Kurem” w Chrzastawie Małej, „Karczma Wiejska” w Chrzastawie Małej, bar „Hubert” w

Ratowicach, kawiarnia „Irena” w Czernicy, „Amal” - bar gastronomiczny w Gajkowie oraz kawiarnia „U Dziadka” w Ratowicach. Punkt gastronomiczny znajduje się ponadto przy jedynej w gminie stacji benzynowej w Gajkowie.

Turystyka

W gminie Czernica słabo dotychczas rozwinęły się funkcje turystyczne i rekreacyjne, chociaż są dogodne warunki do rozwoju rekreacji, m.in. w oparciu o jezioro Bajkał, które może pełnić funkcję ośrodka sportów wodnych, oraz lasy (duże kompleksy leśne w rejonach wsi: Krzyków, Nadolice Wielkie, Chrząstawa Mała i Chrząstawa Wielka).

Rys. 16 Park Pokoju w Nadolicach Wielkich

Na terenie gminy Czernica, we wsi Nadolice Wielkie, znajduje się jedyny w Polsce i jeden z kilku w Europie Parków Pokoju (pozostałe zlokalizowane są m.in. pod Paryżem i Budapesztem). Teren gminy doskonale nadaje się do turystyki rowerowej, konnej i pieszej. Zwarte kompleksy leśne (19,5% obszaru gminy) tworzą swoisty mikroklimat (Chrząstawa Wielka, Chrząstawa Mała, Nadolice Wielkie). Kompleksy te wchodzą w skład Borów Dolnośląskich. Dokumentowano występowanie rzadkich gatunków roślin, ryb (np. koza

złotawa - znajdująca się na liście zwierząt zagrożonych wyginięciem), ptaków (np. bocian biały - liczne gniazda, łabędź niemy, żuraw, brzegówka, krwawodziób, remiz), zwierząt: (np. gacek brunatny, kuna domowa, gronostaj, łasica łaska, bóbr).

Rys. 17. Łowisko komercyjne w Chrzęstawie Wielkiej

Baza turystyczno - rekreacyjna w gminie jest stosunkowo uboga, choć istnieją dogodne warunki do rozwoju tej formy usług. Reprezentowana jest przez:

- ośrodek wędkarski "Bajkał",
- staw rybny w Chrzęstawie Wielkiej,
- dwa gospodarstwa agroturystyczne w Chrzęstawie Małej i jedno w Czernicy,
- szlak turystyczny - żółty wokół Wrocławia,
- ciąg pieszy turystyczny wzdłuż rzeki Widawy.

Przesłanki, które warunkują rozwój funkcji turystyczno - rekreacyjnej w gminie, to: bliskość dużego miasta, lasy przydatne do rekreacji i zbierania runa, akweny wodne do zagospodarowania, atrakcyjność rz. Widawy z ciągiem pieszym wzdłuż brzegów rzeki.

Istnieją liczne tereny, obiekty oraz możliwe do realizacji, takie jak: boiska sportowe, pole golfowe, campingi, pola biwakowe, tereny jeździeckie, ośrodki wypoczynkowe, trasy

rowerowe, kąpieliska, itp. W terenach przeznaczonych dla sportu i rekreacji należałoby przewidzieć lokalizację obiektów kubaturowych, hoteli, klubów sportowych, moteli,

gastronomii, urządzeń sanitarnych. Obszary w pobliżu większych masywów zieleni leśnej, w starorzeczu rzeki Odry i wzdłuż rzeki Widawy (łąki nad rzeką), powinny przejąć funkcję rekreacyjną, sportową, turystyczną. Należy opracować powiatową lub regionalną koncepcję

ścieżek rowerowych i przystąpić do jej realizacji w terenie. Ścieżki rowerowe prowadzone wzdłuż dróg/ulic klasy zbiorczej i głównej nie powinny być prowadzone po jezdni, przeznaczonej dla ruchu pojazdów samochodowych. Warto byłoby też zrealizować budowę turystycznej przystani wodnej w Czernicy, w miejscu poprzedniej przeprawy promowej oraz towarowego portu rzeczno-jeziornego oraz turystycznej przystani żegluga w Ratowicach.

Istnieją pewne przesłanki dla tworzenia międzygminnej atrakcji typu „Quad cross” na wyrobiskach i na hałdach. Istnieją również możliwości jazd terenowych na wynajmowanych samochodach typu jeep. Są to jednak działania wyłącznie dla lokalnych przedsiębiorców, którym gmina może pomóc w udostępnieniu terenu.

Baza noclegowa gminy to dwa obiekty hotelowe: w Czernicy dysponujący 44 miejscami, z których w 2004 roku skorzystało 811 gości (w tym 1 z zagranicy) oraz nowo powstały w Chrzastawie Małej („Karczma Wiejska”) oferujący 50 miejsc noclegowych. Tę ofertę uzupełniają powstałe w ostatnich latach gospodarstwa agroturystyczne.

3.2 Rynek pracy

Gmina Czernica posiada młodą strukturę demograficzną, co rokuje nadzieję na szybsze przyswajanie przez ludzi młodych przemian agrarnych jakie będą zachodziły w związku z procesem integracji Polski z Unią Europejską, a także na możliwość skorzystania z funduszy pomocowych.

Aktywni ekonomicznie wg poziomu wykształcenia w 2002	kobiety		mężczyźni		ogółem	
	osoba	% populacji	osoba	% populacji	osoba	% populacji
wyższe	378	11,2%	297	9,3%	675	10,3%
policealne i średnie	1 012	30,0%	786	24,5%	1 798	27,3%
zasadnicze zawodowe	745	22,1%	1 147	35,8%	1 892	28,8%
podstawowe ukończone, nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1 202	35,6%	925	28,9%	2 127	32,3%
Ogółem	3 374	100%	3 203	100,0%	6 577	100%

Rys. 18. Wykształcenie ludności w gminie Czernica - stan z 2002r.

Niewystarczający poziom wykształcenia ludności wiejskiej może być hamulcem w pobudzaniu lokalnej aktywności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, jeśli nie wystąpi radykalna poprawa w tym zakresie.

3.3 Bezrobocie

Podobnie jak w całym kraju, od roku 1997 notowany jest stały wzrost stopy bezrobocia, związany z koniunkturą gospodarczą w skali makro. Wzrost ten był jednak mniej drastyczny w gminie Czernica niż w wielu innych rejonach województwa. Część populacji gminy Czernica utrzymuje się z pracy we Wrocławiu (gmina, jako część aglomeracji, pełni funkcje mieszkaniowe). Dlatego też stopa bezrobocia, chociaż wysoka,

należy jednak do najniższych w województwie - dla powiatu wrocławskiego wynosiła 17,6% w 01.2006. Nie wolno także zapominać, że zwłaszcza na terenach wiejskich występuje duże bezrobocie ukryte.

Bezrobotni zarejestrowani wg płci	osoba	Stopa bezrobocia (% aktywnych zawodowo)
BEZROBOCIE w 2004		
ogółem	581	
mężczyźni	291	
kobiety	290	
BEZROBOCIE w 2003		
ogółem	554	
mężczyźni	292	
kobiety	262	

Tab. 15. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Czernica

IV ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTAUACJI NA DANYM OBSZARZE

Poprawa warunków życia i pracy mieszkańców realizowana będzie poprzez cele szczegółowe i związane z nimi zadania. Zgodnie ze Strategią Rozwoju województwa dolnośląskiego 2006-2020, Regionalnym Planem Operacyjnym 2007-2013, Gmina Czernica włącza się aktywnie w realizację priorytetowych zadań inwestycyjnych. W szczególności w:

- podniesienie poziomu wykształcenia ludności wiejskiej,
- wielofunkcyjny, zrównoważony rozwój gminy,
- modernizację i rozwój infrastruktury technicznej,
- kształtowanie i ochronę środowiska przyrodniczego,
- poprawę infrastruktury społecznej.

Ocenę zadań i ich kategoryzację przeprowadzono w oparciu o procedurę Instytutu Funduszy Europejskich IFE PRL-0 „Opracowanie workflow organizacyjnego” oraz IFE PRL-1 „Opracowanie dokumentu”, zgodnie z którą wszystkie, zgłoszone do planu zadania inwestycyjne zostały wstępnie poddane analizie SWOT według poniższych kryteriów.

Mocne strony

1. *Sfinansowanie przedsięwzięcia jest realne*
2. *Przedsięwzięcie ma szansę wsparcia z funduszy UE*
3. *Przedsięwzięcie generuje nowe miejsca pracy*
4. *Przedsięwzięcie posiada dodatni wskaźnik ROI*
5. *Przedsięwzięcie mieści się w kategorii „wysoki priorytet UE”*
6. *Przedsięwzięcie posiada znaczącą akceptację społeczną*
7. *Przedsięwzięcie dodatnio wpływa na ochronę środowiska*
8. *Przedsięwzięcie podnosi walory gminy*
9. *Przedsięwzięcie rozwiązuje istotne problemy społeczne*

Słabe strony

1. *Brak realnego projektu finansowego*

2. *Słabe dopasowanie do priorytetów funduszy pomocowych*
3. *Mały wpływ na likwidację bezrobocia*
4. *Słaby wynik analizy finansowej przedsięwzięcia*
5. *Mały wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych*
6. *Negatywne oddziaływanie na środowisko*
7. *Negatywna ocena społeczna przedsięwzięcia*
8. *Zbyt długi czas realizacji projektu*
9. *Lokalny charakter przedsięwzięcia*

Do dalszej oceny dopuszczono wyłącznie projekty posiadające co najmniej neutralny wynik analizy SWOT. Dla celów hierarchizacji zadań i potrzeb w zakresie inwestycji gminnych wprowadzono kwantyfikację zadań w oparciu o poniższą skalę punktową:

1. Ocena w kategorii uwarunkowań społecznych i zasięgu

- a. *obszar do 20% populacji = 0*
- b. *obszar 20-30% populacji = 3*
- c. *obszar powyżej 30% = 6*

2. Wpływ na rozwój gospodarczy i nowe miejsca pracy

- a. *nie wpływa = 0*
- b. *tworzy więcej niż 5 miejsc pracy lub warunki dla późniejszych inwestycji = 5*
- c. *generuje 10 nowych miejsc pracy lub podnosi atrakcyjność inwestycyjną gminy = 12*

3. Wpływa na rozwój edukacyjny, poziom zdrowia i sportu

- a. *nie wpływa = 0*
- b. *wpływa na poprawę istniejącej sytuacji = 3*
- c. *wprowadza nowe możliwości i nową jakość = 6*

4. Wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców

- a. *brak wpływu = 0*
- b. *poprawia bezpieczeństwo = 3*
- c. *wprowadza nową jakość w poziom bezpieczeństwa = 6*

5. Zgodność ze strategią gminy/powiatu oraz priorytetami ZPORR i SPO-WKP

- a. *niezgodne = 0*
- b. *zgodne ze strategią albo priorytetem UE = 3*
- c. *zgodne ze strategią i priorytetami UE = 6*

6. Wpływ na środowisko naturalne

- a. *ujemny = -3*
- b. *neutralny = 0*
- c. *dodatni = 3*

7. Wpływa na poprawę wizerunku gminy

- a. *nie wpływa = 0*
- b. *słaby wpływ poprawia = 1*
- c. *wpływa w sposób istotny = 3*

8. Wpływa na budżet gminy

- a. *negatywny konieczność finansowania więcej niż 30% inwestycji = -3*
- b. *neutralny = 0*
- c. *dodatni (podnosi dochody budżetu) = 3*

9. Możliwość finansowania poza budżetem

- a. kredyt niskoprocentowany (dofinansowanie zwrotne) = 1
- b. dotacja z funduszy < 50% = 3
- c. dotacja 50-75% = 6

10. Stopień zaawansowania inwestycji

- a. nowa w fazie koncepcji lub planu wstępnego = 0
- b. udokumentowana w części (studium wykonalności, projekt) = 1
- c. zaawansowana (kolejny etap) = 3

11. Dodatkowa opinia wyrażona przez zespół koordynacyjny (1 pkt od każdego członka zespołu oceniającego - max. 6 pkt)

Każdą inwestycję oceniono pod względem za i przeciw (analiza SWOT) oraz w punktach umownych wagi projektu. Uzyskano następującą hierarchię pożądalności zadań inwestycyjnych.

Lp.	Lista rankingowa zgłoszonych projektów	Wartość	opis
1	Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Czernica	39 040 000 zł	6.2.1
2	Budowa dróg dojazdowych i osiedlowych	15 049 520 zł	6.2.5
3	Modernizacja oświetlenia drogowego w gminie Czernica	3 416 000 zł	6.2.8
4	Budowa drogi Chrząstawa Wielka - Chrząstawa Mała	3 050 000 zł	6.2.3
5	Przebudowa budynku Urzędu Gminy w Czernicy	800 000 zł	6.3.3
6	Budowa krytego basenu w Kamieńcu Wrocławskim	6 000 000 zł	6.3.2
7	Budowa ośrodka zdrowia w Czernicy	800 000 zł	6.3.4
8	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Czernica	500 000 zł	6.4.1
9	Budowa drogi Wojnowice - Jeszkowice	732 000 zł	6.2.2
10	Budowa drogi dojazdowej w Dobrzykowicach	488 000 zł	6.2.1
11	Przebudowa ul. Wrocławskiej w Ratowicach	732 000 zł	6.2.6
12	Przebudowa ul. Polnej w Ratowicach	488 000 zł	6.2.7
13	Budowa szkoły podstawowej w Dobrzykowicach	2 000 000 zł	6.3.5
14	Kompleks sportowo – rekreacyjny w Dobrzykowicach	600 000 zł	6.4.2
15	Kompleks sportowo – rekreacyjny w Chrząstawie Wlk.	600 000 zł	6.4.3
16	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Wojnowicach	1 742 526 zł	6.3.1
Razem		76 038 046 zł	

Tab. 16 Lista projektów Urzędu Gminy Czernica do Planu Rozwoju Lokalnego.

Łącznie zgłoszono 16 projektów na kwotę około 76 mln. złotych. Oznacza to roczny poziom inwestycji około 12,6 mln zł, aby w pełni zrealizować niniejszy plan rozwoju lokalnego. Jest to liczba nierealna przy obecnym poziomie dochodu gminy. Przy

tym absolutną koniecznością jest realizacja w maksymalnym stopniu zadania związanego z porządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Czernica, co wynika z ustaw oraz zobowiązań Polski w ramach traktatu akcesyjnego do Unii Europejskiej. Stąd tak duże zadanie główne ogranicza możliwości ekonomiczne i organizacyjne realizacji pozostałych projektów. Wychodząc jednak z założenia, że dofinansowanie z funduszy UE uzyska około 50% złożonych wniosków, można zakładać projekcję finansową budżetu gminy na poziomie 40 mln zł, co jest już bardzo realne i zostało przedstawione w rozdziale VIII "PLAN FINANSOWY NA LATA 2006 - 2013" str 88.

Wśród zgłoszonych zadań inwestycyjnych widać bardzo wyraźną tendencję preferencyjną, ukierunkowaną na infrastrukturę i poprawę stanu sanitarnego gminy. Jest to zgodne ze strategią oraz wojewódzkim planem zagospodarowania. Skatalogowane inwestycje mieszczą się w najbardziej pożądanym działaniu programów pomocowych ZPORR oraz EFS.

1. Inwestycje w kategorii poprawy infrastruktury gminnej

W tabeli umieszczono wyłącznie oszacowane w kosztach i możliwe do wykonania w okresie 2007-2013 inwestycje. Są to w większości pożądane zadania do realizacji, od których zależą następne działania.

Lp.	Lista rankingowa zgłoszonych projektów	Wartość	opis
1	Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Czernica	39 040 000 zł	6.2.1
Razem		39 040 000 zł	

Tab. 17 Lista inwestycji z zakresu poprawy infrastruktury

Wartość całego planu inwestycyjnego w kategorii budowy infrastruktury gminnej - sieci kanalizacyjnej - wynosi blisko 39 mln zł. Kanalizacja gminy należy do priorytetowych zadań umieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego - istotność inwestycji wynosi 30,4 pkt. i jest wyższa o 4,9 punktów od średniej ogólnej. Przewiduje się 85% finansowanie

projektu w ramach programu ZPORR. Czernica została ujęta w spisie aglomeracji powyżej 2000 mieszkańców, co ustawia działania inwestycyjne wod-kan jako priorytetowe do sfinansowania z funduszy strukturalnych. Gmina zamierza wykonać kanalizację we wszystkich pozostałych miejscowościach..

2. Inwestycje drogowe

Poniżej przedstawiono projekty z zakresu budowy i modernizacji dróg (ZPORR - działanie 3.1) oraz towarzyszącej infrastruktury drogowej, zgłoszone do planu, uszeregowane według hierarchii ważności.

Lp.	Lista rankingowa zgłoszonych projektów	Wartość	opis
1	Budowa dróg dojazdowych i osiedlowych	15 049 520 zł	6.2.5
2	Budowa drogi Chrzastawa Wielka - Chrzastawa Mała	3 050 000 zł	6.2.3
3	Budowa drogi Wojnowice - Jeszkowice	732 000 zł	6.2.2
4	Budowa drogi dojazdowej w Dobrzykowicach	488 000 zł	6.2.1
5	Przebudowa ul. Wrocławskiej w Ratowicach	732 000 zł	6.2.6
6	Przebudowa ul. Polnej w Ratowicach	488 000 zł	6.2.7
Razem		20 539 520 zł	

Tab. 18 Lista inwestycji drogowych, zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

Wartość całego planu inwestycyjnego w kategorii budowy i modernizacji dróg wynosi 20,5 mln zł. Średnia istotność inwestycji w kategorii wynosi 28,5. Za najbardziej istotne inwestycje uznano projekt „Budowa dróg dojazdowych i osiedlowych”, który ma największe szanse na dofinansowanie z funduszu EFRR ze względu na charakter uwzględniający równoległe kilka priorytetów, dotyczących wzrostu konkurencyjności regionu i jednocześnie kryteriów zrównoważonego rozwoju. Drugi co do wagi to „Budowa drogi Chrzastawa Wielka - Chrzastawa Mała”, łączący dwa ważne sołectwa gminy i rozwiązujący ważny problem komunikacyjny o charakterze ponadgminnym.

3. Inwestycje społeczno-socjalne

W tej kategorii zgłoszono do planu:

Lp.	Lista rankingowa zgłoszonych projektów	Wartość	opis
1	Budowa krytego basenu w Kamieńcu Wrocławskim	6 000 000 zł	6.3.2
2	Budowa ośrodka zdrowia w Czernicy	800 000 zł	6.3.4
3	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Czernica	500 000 zł	6.4.1
4	Kompleks sportowo – rekreacyjny w Dobrzykowicach	600 000 zł	6.4.2
5	Kompleks sportowo – rekreacyjny w Chrząstawie Wlk.	600 000 zł	6.4.3
6	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Wojnowicach	1 742 526 zł	6.3.1
7	Budowa szkoły podstawowej w Dobrzykowicach	2 000 000 zł	6.3.5
Razem		12 242 526 zł	

Tab. 19. Lista inwestycji społeczno-socjalnych zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

Z przedstawionych powyżej projektów, największe szanse na sfinansowanie z funduszy UE oraz wdrożenie ma budowa basenu, pod warunkiem, że nie obciąży budżetu gminy. Projekt ten spełnia kryteria wzrostu konkurencyjności regionu i może być rozpatrywany w kategoriach inwestycji generujących nowe miejsca pracy. Pozostałe projekty mogą być finansowane z budżetu gminy lub innych środków pozabudżetowych. Budowa szkoły nie mieści się w kategoriach działania programów EFRR i przez to ma najmniejsze szanse na realizację.

4. Pozostałe inwestycje (infrastruktura drogowa)

Gmina Czernica zamierza zmodernizować oświetlenie całej gminy, co podniesie poziom bezpieczeństwa i obniży koszty energii, a dodatkowo przebudować budynek Urzędu Gminy, ponieważ obecny jest zbyt mały dla sprawnej obsługi szybko rosnącej liczby mieszkańców gminy Czernica.

Lp.	Lista rankingowa zgłoszonych projektów	Wartość	opis
1	Modernizacja oświetlenia drogowego w gminie Czernica	3 416 000 zł	6.2.8
2	Przebudowa budynku Urzędu Gminy w Czernicy	800 000 zł	6.3.3
Razem		4 216 000 zł	

Tab. 20. Lista pozostałych inwestycji zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

V REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Poniżej przedstawiono bardzo ambitny harmonogram zadaniowo-finansowy Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2007 - 2013.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość [zł]	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
1	Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Czernica	39 040 000 zł	2007	2012
2	Budowa dróg dojazdowych i osiedlowych	15 049 520 zł	2008	2013
3	Modernizacja oświetlenia drogowego w gminie Czernica	3 416 000 zł	2007	2013
4	Budowa drogi Chrząstawa Wielka - Chrząstawa Mała	3 050 000 zł	2011	2013
5	Przebudowa budynku Urzędu Gminy w Czernicy	800 000 zł	2009	2010
6	Budowa krytego basenu w Kamieńcu Wrocławskim	6 000 000 zł	2008	2010
7	Budowa gminnego ośrodka zdrowia	800 000 zł	2010	2011
8	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Czernica	500 000 zł	2010	2013
9	Budowa drogi Wojnowice - Jeszkowice	732 000 zł	2007	2008
10	Budowa drogi dojazdowej w Dobrzykowicach	488 000 zł	2007	2008
11	Przebudowa ul. Wrocławskiej w Ratowicach	732 000 zł	2007	2009
12	Przebudowa ul. Polnej w Ratowicach	488 000 zł	2009	2010
13	Budowa szkoły podstawowej w Dobrzykowicach	2 000 000 zł	2009	2013
14	Kompleks sportowo – rekreacyjny w Dobrzykowicach	600 000 zł	2011	2013
15	Kompleks sportowo – rekreacyjny w Chrząstawie Wlk.	600 000 zł	2011	2013
16	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Wojnowicach	1 742 526 zł	2007	2009

Tab. 20 Terminy realizacji inwestycji zgłoszonych do Planu Rozwoju Lokalnego

Przyjmując średnie czasy realizacji projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej należy założyć następujące punkty kontrolne dla każdego zadania.

Przygotowanie wstępne	16 dni
Analiza/wymagania dokumentacyjne	30 dni
Projektowanie inwestycji	130 dni
Wniosek o dofinansowanie i pozwolenia	90 dni
Przetarg i wybór wykonawcy	120 dni
Wykonanie inwestycji maksimum	800 dni
Rozliczenie i monitoring	14 dni

Do dyspozycji beneficjentów funduszy pozostaje około 1000 dni. Przyjmując stały, optymistyczny cykl przygotowawczy dla każdego zadania, oszacowany na 280 dni oraz rozliczeniowy 20 dni, maksymalny czas wykonania robót wynosi 800 dni. Jednak nie jest możliwe odwrócenie cyklu procesu i wejście z robotami przed rozwiązaniem przetargów, dlatego start procedury wykonania planu inwestycyjnego pozostaje od samego początku w konflikcie czasowym i przeciążeniem zasobów (Dział Inwestycji Urzędu, a przede wszystkim gremia decyzyjne Urzędu Marszałkowskiego). Wiąże się z tym ściśle przygotowanie w okresie 2004 - 2006 wszystkich przetargów dla inwestycji wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego, przygotowanie kompletnej dokumentacji cząstkowych oraz uzyskanie wszystkich pozwoleń na budowę. Koniecznym jest dokładna weryfikacja zasobów kadrowych Urzędu Gminy, ponieważ spiętrzenie niektórych zadań w jednym dziale inwestycji wydaje się być nieuniknione. To może spowodować powstanie wąskiego gardła dla procesu realizacji planu inwestycyjnego.

Dodatkowo w całości zagadnienia planowania wdrożenia, należy wziąć pod uwagę rozłączność czasową robót budowlanych (marzec – październik) oraz prac przygotowawczych, tak aby możliwe było podpisywanie umów na roboty między listopadem a kwietniem następnego roku. Jest to bardzo trudne do zsynchronizowania, ponieważ ściśle zależy od zewnętrznych decyzji.

Przy tak rozległym i ambitnym projekcie, jak Plan Rozwoju Lokalnego konieczne jest posłużenie się programem zarządzającym całością (sugerowany Microsoft Project 2003) oraz wskazanie osoby odpowiedzialnej za wdrożenie.

VI Opis projektów gminy Czernica na lata 2007-2013

W tej części przedstawiono karty projektów inwestycyjnych, zgłoszonych do Regionalnego Planu Operacyjnego województwa dolnośląskiego na lata 2007-2013.

6.1. Budowa kanalizacji

6.1.1. Budowa kanalizacji sanitarnej

Karta projektu		Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013		
Kategoria	Infrastruktura	Kanalizacja	Kod	IK-1
Budowa kanalizacji sanitarnej w Nadolicach Małych, krzykowie, Nadolicach Wielkich, Chrzęstawie Małej, Chrzęstawie Wielkiej i Wojnowiach. Budowa 62 km kanałów graw. 30km rur. ciśnieniowych. 35 pompowni Podłączenie 800 istniejących budynków i 1200 działek budowlanych.				
Opis	Projekt obejmuje budowę kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami i przykanalikami miejscowościach Krzyków, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Chrzęstawa Mała, Chrzęstawa Wielka i Wojnowice . Przyłącza wprowadzone zostaną za granicę działek odbiorców indywidualnych zakończone studzienką rewizyjną.. Gmina powyższą inwestycję realizować będzie zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku Dz.U.nr 72 poz.747ze zmianami o Zbiorowym Zaopatrzeniu w Wodę i Zbiorowym odprowadzeniu ścieków, a dodatkowo zgodnie z wymogami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Wybrane rozwiązanie pozwala zminimalizować liczbę osadników gnilnych- szamb na terenie gminy i zapewnić odbiór ścieków od wszystkich mieszkańców i podmiotów zlokalizowanych w tych miejscowościach. Celem inwestycji jest ochrona dorzecza Widawy przed zanieczyszczeniami. Kolejnym ważnym celem jest zmniejszenie dystansu pomiędzy możliwościami rozwoju przedsiębiorczości na wsi i w mieście.			
Uzasadnienie	Akcesja Polski do UE nakłada na aglomeracje powyżej 2000 RLM obowiązek uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej. Gmina Czernica ma status aglomeracji o liczbie 36 000 RLM, co stanowi priorytetowe traktowanie inwestycji wod-kan. Intensywnie rozwijane funkcje: mieszkaniowa, rekreacyjna, a także lokalizacyjna dla nowych inwestycji. Poziom skanalizowania gminy nie przekracza 50%, co wymaga gwałtownej interwencji, zwłaszcza w kontekście gwałtownego przyrostu liczby nowych domów. Projekt polega na budowie sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami i przepompowniami w 6 miejscowościach gminy Czernica,			

	leżących na terenach przyległych do rzeki Widawa. W rejonie tym znajduje się ekosystem bogaty w chronione gatunki gadów, płazów i ptaków, który ulega degradacji wskutek zanieczyszczenia wód. Zwiększająca się w szybkim tempie liczba gospodarstw domowych na terenie gminy- przyrost liczby mieszkańców dodatkowo zwiększa to zagrożenie. Badania rowów melioracyjnych wskazują znaczne przekroczenia stężeń skażeń w rowach. Celem projektu jest poprawa stanu czystości środowiska naturalnego oraz stworzenie odpowiednich warunków do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego terenów osadniczych. Projekt pozwoli uzbroić atrakcyjne działki w Nadolicach i Chrzęstawie Małej. Spowoduje to zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej tego terenu i skutkować będzie nowymi miejscami pracy oraz osadnictwem pożądaną demograficznie grupy społecznej. Przy okazji likwidacji ulegnie znacząca liczba lokalnych szamb i wyeliminowane zostaną przecieki zanieczyszczeń do gleby.		
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">▪ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020 – działanie 2.4.2▪ Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych▪ ZPORR – działanie▪ Strategia Rozwoju Gminy Czernica na lata 2005-2015▪ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica na lata 2007-2013▪ Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Czernica		
Koszt brutto	39 040 000 zł	W tym budżet gminy	10 440 00 zł
Termin realizacji	2007-2012	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej Liczba przyłączy Liczba wybudowanych przepompowni	92 km 800 szt
	Rezultatu	Liczba nowych obiektów przyłączonych do sieci kanalizacyjnej = Wzrost liczby mieszkańców z dostępem do kanalizacji sanitarnej = Liczba zlikwidowanych szamb Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do kanalizacji	800
	Oddziaływanie	Poziom skanalizowania gminy po wykonaniu inwestycji Ilość odprowadzanych w gminie ścieków rocznie = Liczba Liczba zlikwidowanych szamb	

6.2. Drogi i infrastruktura drogowa

6.2.1. Budowa drogi dojazdowej w Dobrzykowicach

Karta projektu		Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013		
Kategoria	Drogi	budowa	Kod	D-1
Budowa drogi dojazdowej do istniejących budynków mieszkalnych i usługowych oraz istniejących i projektowanych działek budowlanych w Dobrzykowicach. Budowa 1 km drogi o nawierzchni asfaltowej, obsługującej 20 istniejących budynków i 80 działek budowlanych. Docelowo droga kategorii gminnej.				
Opis	Budowa drogi o szerokości jezdni 5,5 m z chodnikiem o szerokości 1,5 m, na właściwej podbudowie, pozwoli na zapewnienie właściwej komunikacji do istniejących i projektowanych budynków mieszkalnych i usługowych oraz istniejących i projektowanych działek budowlanych. Projektowana droga w pełni zaspokoi społeczne potrzeby mieszkańców oraz w sposób pozytywny wpisuje się w projektowaną sieć komunikacji drogowej gminy.			
Uzasadnienie	Inwestycja polega na budowie drogi dojazdowej do istniejących budynków mieszkalnych i usługowych oraz istniejących i projektowanych działek budowlanych. Jest pierwszym etapem budowy drogi o kategorii drogi gminnej łączącej Dobrzykowice i Kamieniec Wrocławski. Jest to projektowana, alternatywna dla istniejącej drogi powiatowej nr 1923D, mająca w perspektywie usprawnienie istniejącego układu komunikacyjnego gminy. Tereny położone wzdłuż projektowanego odcinka drogi uwzględnione są w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy jako tereny pod budownictwo mieszkaniowe z usługami. Budowa drogi pozwoli na zwiększenie dynamiki rozwoju gminy i pozwoli na właściwe realizowanie polityki mieszkaniowej gminy..			
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">Strategia rozwoju gminy opracowana w 2004 r.Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica opracowane w 2005 r.Program Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2006 z perspektywą do 2013.			
Koszt brutto	488 000 zł	W tym budżet gminy	122 000 zł	
Termin realizacji	2007-2008	Zabezpieczenie finansowe	Tak	
Wskaźniki	Produktu	Długość wybudowanej drogi		1 km
	Rezultatu	Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które staną się dostępne w wyniku realizacji projektu		0,5 km ²
		Skrócenie czasu przejazdu		5 minut
Oddziaływanie	Wzrost ceny gruntów inwestycyjnych gminy			

6.2.2. Budowa drogi Wojnowice - Jeszkowice

Karta projektu	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013			
Kategoria	Drogi	budowa	Kod	D-2
Budowa drogi pomiędzy miejscowościami Wojnowice - Jeszkowice. Budowa 1,440 km drogi o nawierzchni asfaltowej, ze ścieżką rowerową i chodnikiem na części drogi. Droga kategorii gminnej.				
Opis	Budowa drogi o szerokości jezdni 5,5 m, ścieżce rowerowej o szerokości 2 m i chodnikach na części drogi na właściwej podbudowie, z rowami odwadniającymi w terenie płaskim. Planowana budowa drogi o takich parametrach zapewni właściwą komunikację pomiędzy dwoma miejscowościami i pozwoli na odciążenie istniejącego systemu dróg gminnych i powiatowych. Wzdłuż drogi planuje się położenie magistrali światłowodowej, co umożliwi w przyszłości wykorzystanie jako sieci frame-relay szerokopasmowego dostępu do Internetu.			
Uzasadnienie	Inwestycja polega na budowie drogi pomiędzy miejscowościami Wojnowice - Jeszkowice. Droga łącznie ze ścieżką rowerową i chodnikami przy jej części stanowić będzie element systemu drogowego gminy. Po wybudowaniu zmniejszy się istotnie odległość pomiędzy łącznie łączonymi miejscowościami. Droga pozwoli na przygotowywanie, w przypadku kolizji na drodze wojewódzkiej nr 455 i drodze powiatowej 1535D, objazdów pozwalających na korzystanie z systemu drogowego na terenie gminy Czernica, co związane jest z bezpieczeństwem. Ponadto droga obsługiwać ma pola uprawne leżące przy niej. Zapewnieni prawidłowy dojazd do realizowanych i projektowanych osiedli mieszkaniowych, projektowanego ośrodka terapii dzieci autystycznych oraz do pól położonych pomiędzy Wojnowicami i Jeszkowicami. Projekt w pełni zaspokaja społeczne potrzeby mieszkańców, szczególnie wsi Jeszkowice, dla których w znaczący sposób skrócona zostanie droga do kościoła filialnego. Wdrożenie projektu podniesie wartość terenów inwestycyjnych, położonych wzdłuż jej biegu.			
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">▪ Strategia rozwoju gminy opracowana w 2004 r.▪ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica opracowane w 2005 r.▪ Program Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2006 z perspektywą do 2013.▪ Zgodność ze strategią rozwoju województwa dolnośląskiego do roku 2020▪ Zgodność ze strategią informatyzacji kraju			
Koszt brutto	732 000 zł	W tym budżet gminy	183 000 zł	
Termin realizacji	2007-2008	Zabezpieczenie finansowe	Nie	

Wskaźniki	Produktu	Długość wybudowanej drogi	1,44 km
		Długość położonej magistrali światłowodowej	1,44 km
		Długość wybudowanej dodatkowej infrastruktury komunikacyjnej (np. chodniki, ścieżki rowerowe itp.)	1,44 km
		Liczba wybudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu	2
		Liczba nowo wybudowanych miejsc postojowych	30
	Rezultatu	Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które staną się dostępne w wyniku realizacji projektu	0,5 km ²
		Skrócenie czasu przejazdu	10 minut
		Długość sieci dróg gminnych	
	Oddziaływania	Wzrost ceny gruntów inwestycyjnych gminy	

6.2.3. Budowa drogi Chrząstawa Wielka – Chrząstawa Mała

Karta projektu	<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013</i>			
Kategoria	Drogi	budowa	Kod	D-3
<i>Budowa drogi pomiędzy miejscowościami Chrząstawa Wielka i Chrząstawa Mała - droga równoległa do ulicy Wrocławskiej mająca w przyszłości pełnić funkcje obwodnicy wsi Chrząstawa Wielka i Chrząstawa Mała.</i>				
Opis	Inwestycja polega na budowie drogi pomiędzy wsiami Chrząstawa Wielka i Chrząstawa Mała, z ominięciem obydwóch wsi o długości 4,5 km i o szerokości jezdni 6,0 m, ścieżki rowerowej na całej długości i chodnika w miejscach przylegania drogi do zabudowy mieszkaniowej. Droga ma być dostosowana do dużych obciążeń i znacznego ruchu. Wzdłuż drogi zostanie ułożona magistrala światłowodowa sieci szkieletowej.			
Uzasadnienie	Efektem inwestycji jest stworzenie alternatywnej drogi dla bardzo obciążonej i zbyt wąskiej ulicy Wrocławskiej. Droga ta po wybudowaniu przejmie rolę obwodnicy wsi Chrząstawa Wielka i Chrząstawa Mała. Obie wsie stanowią obecnie i w niedalekiej przyszłości intensywny teren inwestycyjny budownictwa jednorodzinne dla aglomeracji wrocławskiej. Budowa drogi Chrząstawa Wielka - Chrząstawa Mała oprócz przejęcia funkcji obwodnicy dla wymienionych wyżej wsi pozwoli docelowo na zaprojektowanie i wykonanie układu drogowego - drogi powiatowej łączącej gminę Czernica z gminami Olesnica i Jelcz - Laskowice. Brak realizacji budowy drogi, w okresie perspektywicznym, doprowadzić może do całkowitego paraliżu komunikacyjnego wsi Chrząstawa Wielka i Chrząstawa Mała - obecna droga - ulica Wrocławska jest drogą ograniczoną z dwóch stron starym drzewostanem. Cała szerokość pasa drogowego nie pozwala na wykonanie prawidłowej szerokości drogi z chodnikiem i ścieżką rowerową. Poszerzenie			

	możliwe jest jedynie po usunięciu 100 letniego i starszego drzewostanu. W związku z tym, w celu zachowania drzewostanu i budowy drogi pozwalającej na ominięcie wsi w 2005 r. Rada Gminy Czernica przystąpiła do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których ujęto, jako jeden z głównych elementów planu, budowę alternatywnej drogi omijającej obydwie wsie o parametrach pozwalających na wybudowanie drogi klasy G- obwodnicy dla opisanych wyżej wsi i o połączeniu jej z projektowaną drogą przebiegającą z Wrocławia do Jelcza - Laskowic (w okolicach wsi Nadolice Wielkie).		
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia rozwoju gminy opracowana w 2004 r. ▪ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica opracowane w 2005 r. ▪ Program Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2006 z perspektywą do 2013. ▪ Zgodność ze strategią rozwoju województwa dolnośląskiego do roku 2020 ▪ Zgodność ze strategią informatyzacji kraju 		
Koszt brutto	3 050 000 zł	W tym budżet gminy	762 500 zł
Termin realizacji	2011-2013	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Długość wybudowanej drogi Długość położonej magistrali światłowodowej Długość wybudowanej dodatkowej infrastruktury komunikacyjnej (np. chodniki, ścieżki rowerowe itp.) Liczba wybudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu	4,5 km 4,5 km 4,5 km 2
	Rezultatu	Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które staną się dostępne w wyniku realizacji projektu Skrócenie czasu przejazdu Długość sieci dróg gminnych	1,5 km ² 5 minut
	Oddziaływania	Wzrost ceny gruntów inwestycyjnych gminy Powstanie nowych domów mieszkalnych	

6.2.5. Budowa dróg dojazdowych i osiedlowych.

Karta projektu	<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013</i>			
Kategoria	Drogi	Modernizacja	Kod	D7
<i>Budowa dróg dojazdowych i dróg osiedlowych na osiedlach domów jednorodzinnych i planowanych obszarach pod zabudowę w Dobrzykowicach, Gajkowie, Kamieńcu</i>				

Wrocławskim, Nadolicach Małych i Nadolicach Wielkich.			
Opis	Budowa dróg osiedlowych o szerokości jezdni 5,5 m z chodnikiem i ścieżką rowerową, na właściwej podbudowie, pozwoli na zapewnienie dobrego dojazdu do istniejących i projektowanych budynków mieszkalnych i usługowych oraz istniejących i projektowanych działek budowlanych. Projektowana droga w pełni zaspokoi społeczne potrzeby mieszkańców oraz w sposób pozytywny wpisuje się w projektowaną sieć komunikacyjną gminy. Przedsięwzięcie dotyczy skomunikowania około 2600 posesji i obiektów, stwarzając istotnie konkurencyjne warunki inwestowania w budownictwo indywidualne i tworzenie firm na terenach gminy Czernica.		
Uzasadnienie	Gmina Czernica stanowi część Aglomeracji Wrocławskiej i obecnie jest przedmiotem szczególnej penetracji deweloperskiej oraz inwestorów indywidualnych, w zakresie budownictwa jednorodzinne. Wychodząc naprzeciw nadarzającej się okazji rozwoju, władze gminy wydzieliły znaczące tereny pod zabudowę jednorodziną i inwestycje sektora MSP. Zostały one uwzględnione w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica, ale wymagają szybkiego zainwestowania w infrastrukturę drogową i ochrony środowiska. Spowoduje to wzrost atrakcyjności terenów należących do gminy, wzrost ceny gruntów oraz konkurencyjność gminy. Wzdłuż budowanych dróg przebiegać będą magistrale wod-kan i telekomunikacyjna, stwarzając możliwości włączenia do sieci po zaistnieniu warunków przyłączenia. Budowa planowanych dróg osiedlowych pozwoli na właściwe zrealizowanie polityki przestrzennej gminy i stanowi przykład działania w kierunku zrównoważonego rozwoju.		
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">▪ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020▪ Regionalny Plan Operacyjny dla Dolnego Śląska na lata 2007-2013▪ Strategia Rozwoju Gminy Czernica na lata 2006-2015▪ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica na lata 2007-2013▪ Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Czernica▪ Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy Czernica		
Koszt brutto	15 049 520 zł	W tym budżet gminy	3 762 380 zł
Termin realizacji	2008-2013	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Długość wybudowanych dróg	29,6 km
		Długość wybudowanych chodników i ścieżek rowerowych	29,6 km
		Długość magistrali telekom	20 km
Rezultatu	Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych	3 km ²	
	Wzrost wartości terenów inwestycyjnych	100%	
Oddziaływania	Liczba nowowydanych pozwoleń budowlanych		
	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych		
	Wzrost liczby mieszkańców gminy Czernica		

6.2.6 Przebudowa ul. Wrocławskiej w Ratowicach

Karta projektu		Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013		
Kategoria	Drogi	przebudowa	Kod	D-5
Przebudowa ulicy Wrocławskiej w Ratowicach - długość 950 mb				
Opis	Przebudowa polegająca na przebrukowaniu ulicy Wrocławskiej na długości 950 m i szerokości 6,5 m pozwoli na zapewnienie prawidłowej jakości i trwałości nawierzchni drogi oraz zachowanie układu historycznego ulicy.			
Uzasadnienie	Przebudowa drogi - ulicy Wrocławskiej w Ratowicach jest niezbędnym elementem porządkowania układu komunikacyjnego wsi. Droga po budowie kanalizacji ulega odkształceniom i stan nawierzchni nie sprzyja prawidłowemu korzystaniu z drogi. Przebudowa drogi - przebrukowanie nawierzchni pozwoli na zachowanie zabytkowego układu ulicy w centrum wsi. Przebudowana droga obsługiwać ma ok. 100 gospodarstw domowych oraz zapewnić możliwość komunikacji autobusowej w tej wsi.			
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">Strategia rozwoju gminy opracowana w 2004 r.Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica opracowane w 2005 r.Program Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2006 z perspektywą do 2013.Zgodność ze strategią rozwoju województwa dolnośląskiego do roku 2020Zgodność ze strategią informatyzacji kraju			
Koszt brutto	732 000 zł	W tym budżet gminy	183 000 zł	
Termin realizacji	2007-2009	Zabezpieczenie finansowe	Nie	
Wskaźniki	Produktu	Długość zmodernizowanej drogi		0,95 km
	Rezultatu	Liczba posesji objętych projektem		100 szt.
	Oddziaływania	Możliwość przywrócenia komunikacji autobusowej		

6.2.7. Przebudowa ul. Polnej w Ratowicach

Karta projektu		Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013		
Kategoria	Drogi	przebudowa	Kod	D-6
Przebudowa ulicy Polnej w Ratowicach - długość 640 mb				

Opis	Przebudowa polegająca na przebudowie nawierzchni ulicy Polnej na długości 640 m i szerokości 4,5 m pozwoli na zapewnienie prawidłowej jakości i trwałości nawierzchni drogi oraz umożliwi dojazd do planowanych lokalizacji inwestycji (działek budowlanych w Ratowicach).		
Uzasadnienie	Przebudowa drogi ulicy Polnej w Ratowicach jest ważnym elementem porządkowania systemu komunikacyjnego wsi Ratowice i gminy. Obecny stan drogi po przeprowadzeniu kanalizacji i intensywnym wykorzystaniu drogi, przez samochody ciężarowe o dużej ładowności, jest zły. Przebudowana droga obsługuje ok 70 posesji i służy jako droga wjazdowa do projektowanych nowych osiedli mieszkaniowych. Konieczna jest szybka interwencja w kontekście planowanych inwestycji budowlanych.		
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia rozwoju gminy opracowana w 2004 r. ▪ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica opracowane w 2005 r. ▪ Program Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2006 z perspektywą do 2013. ▪ Zgodność ze strategią rozwoju województwa dolnośląskiego do roku 2020 ▪ Zgodność ze strategią informatyzacji kraju 		
Koszt brutto	488 000 zł	W tym budżet gminy	122 000 zł
Termin realizacji	2009 - 2010	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Długość zmodernizowanej drogi	0,64 km
	Rezultatu	Liczba posesji objętych projektem	200 szt.
	Oddziaływanie	Wzrost cen terenów inwestycyjnych Wzrost osadnictwa	

6.2.8. Modernizacja oświetlenia drogowego

Karta projektu	<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013</i>			
Kategoria	Infrastruktura	Drogi	Kod	ID-1
Kompleksowa modernizacja oświetlenia drogowego na terenie gminy Czernica				
Opis	Modernizacja polegać ma na zastąpieniu dotychczasowych 780 opraw jarzeniowych i sodowych starego typu oprawami nowego typu zużywającymi 2-3 krotnie mniejszą ilość energii elektrycznej oraz na dobudowaniu nowych opraw oświetleniowych przy drogach, ulicach, placach na terenie gminy Czernica, przy których w dniu dzisiejszym nie wybudowano jeszcze oświetlenia. Działanie takie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gminy i innych uczestników ruchu drogowego.			
Uzasadnienie	Kompleksowa modernizacja oświetlenia drogowego na terenie gminy Czernica przyniesie poprawie bezpieczeństwa na drogach gminy Czernica.			

	Przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię elektryczną i tym samym przyczyni się do zmniejszenia nakładów finansowych ponoszonych na utrzymanie i eksploatację oświetlenia w budżecie gminy. Pośrednio nastąpi poprawa stanu środowiska naturalnego człowieka poprzez mniejsze zużycie surowców niezbędnych do wytwarzania energii elektrycznej. Projekt jest dodatkowo zgodny z zasadami poszanowania energii.		
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020 – działanie 2.1.4 ▪ Krajowy Program Poszanowania Energii ▪ ZPORR – działanie 3.1.2 ▪ Strategia Rozwoju Gminy Czernica na lata 2005-2015 ▪ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica na lata 2007-2013 ▪ Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Czernica 		
Koszt brutto	3 416 000 zł	W tym budżet gminy	854 000 zł
Termin realizacji	2007-2013	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych	780
	Rezultatu	Prognozowany spadek liczby wypadków drogowych	50%
		Obniżenie zużycia energii oświetleniowej	10%
Oddziaływanie	Obniżenie kosztów oświetlenia gminy		15%

6.3. Inwestycje kubaturowe

6.3.1 Przebudowa świetlicy wiejskiej w Wojnowicach

Karta projektu	<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013</i>			
Kategoria	Kubatura	Modernizacja	Kod	K-1
Przebudowa świetlicy wiejskiej w Wojnowicach				
Opis	<p>Projekt dotyczy istniejącego budynku świetlicy wiejskiej w Wojnowicach. Figuruje on w wykazie Państwowej Służby Ochrony Zabytków jako obiekt objęty ochroną. Stan techniczny budynku na podstawie wykonanych orzeczeń wskazuje na potrzebę wykonania pilnych prac remontowych o znacznym zakresie. Projekt zakłada przeprowadzenie remontu kapitalnego budynku wraz z wykonaniem izolacji przeciwwilgociowej ścian i fundamentów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę konstrukcji stropu nad parterem i dachu oraz wykonanie nowego pokrycia</p>			

	<p>dachu. Obiekt planuje się wyposażyć w instalację grzewczą i wentylacyjną, nową instalację wodno-kanalizacyjną i elektryczną. Odnowione zostaną tynki wewnętrzne i elewacje budynku, z zachowaniem ich walorów historycznych. Teren wokół budynku wymaga zagospodarowania, m.in. poprzez organizację parkingu, dojazd oraz nasadzenia zieleni. Do wykonania elementów związanych z estetyką budynku oraz nawiązujących do jego historycznego wyglądu konieczne będzie użycie materiałów wysokiej jakości, stosowanych w pracach konserwatorskich oraz elementów wyposażenia wykonywanych na indywidualne zamówienie.</p>
Uzasadnienie	<p>Gmina Czernica składa się z 13 sołectw. Wojnowice są jednym z mniejszych, położone blisko granicy specjalnej strefy ekonomicznej Jelcz-Laskowice. Stworzenie na bazie istniejącego budynku obiektu pozwalającego na organizację spektakli, koncertów, wykładów i spotkań ma szansę stać się zamierzeniem oddziałującym poza granice sołectwa: na tereny sąsiednich wsi, gdzie brak jest obiektów o podobnych walorach (np. Czernica czy Chrzastawa Mała). Obiekt może stać się elementem kulturotwórczym i to zarówno dla starszej części społeczności jak i dzieci i młodzieży, dla których w obiekcie ma być udostępniona na stałe wiejska świetlica z publicznym dostępem do Internetu. Do dyspozycji lokalnej społeczności pozostaną poza salą widowiskową także pomieszczenia magazynowe, zaplecze gastronomiczne oraz pomieszczenia wielofunkcyjne, do wykorzystania jako małe pracownie czy zaplecze socjalne dla gości. Budynek tradycyjnie posiadał funkcje centrotwórczą, ograniczoną obecnie znacznie przez zły stan techniczny. Poprawa standardu życia na wsi znajduje tu więc swe miejsce obok realizacji celów społecznych i współgra z tendencją do wyrównywania szans dla środowiska wiejskiego. Wychodzi na przeciw konieczności przeprowadzenia pilnych prac remontowych, zachowujących jednocześnie walory historyczne. Inwestycja ma realizować kilka celów:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ powstrzymać postępującą degradację techniczną zabytkowego obiektu▪ rozszerzyć zakresu jego wykorzystania poprzez udostępnienie całej powierzchni▪ poszerzyć profil działalności prowadzonej w obiekcie o imprezy w sali widowiskowej▪ poprawić warunki funkcjonowania wiejskiej świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży▪ przystosować obiekt do współczesnych wymogów w zakresie bezpieczeństwa użytkowania, warunków sanitarno-higienicznych i obowiązujących standardów dla obiektów użyteczności publicznej,
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">▪ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020▪ Krajowy Program Poszanowania Energii▪ Strategia Rozwoju Gminy Czernica na lata 2005-2015▪ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica na lata 2007-2013▪ Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Czernica

Koszt brutto	1 742 526 zł	W tym budżet gminy	452 526 zł
Termin realizacji	2007-2009	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Liczba zmodernizowanych budynków Powierzchnia zmodernizowanych budynków Liczba końcówek publicznego dostępu do Internetu	1 700 m ² 2
	Rezultatu	Liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalnych w obiekcie (rocznie) Liczba dzieci uczestniczących w programach integracyjnych	1000 25
	Oddziaływanie	Liczba nowych miejsc pracy	2

6.3.2. Budowa krytego basenu w Kamieńcu Wrocławskim

Karta projektu	<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013</i>			
Kategoria	Kubatura	Budowa	Kod	K-2
Budowa krytego basenu w Kamieńcu Wrocławskim				
Opis	<p>Kryty basen z niecka o wym. 25 x 15 m, zapleczem szatniowym i stacją uzdatniania wody. Instalacje grzewcze obiektu, wykorzystujące niekonwencjonalne źródła energii cieplnej (geotermalne pompy ciepła, kolektory słoneczne) oraz know-how technologii innowacyjnych. Parterowy budynek o konstrukcji mieszanej. Konstrukcja nośna hali basenu z drewna klejonego. Niecka basenu ze stali nierdzewnej. Basen będzie spełniał wymogi uprawiania sportu pływackiego dla basenów 25 m. W obiekcie przewiduje się brodzik dla dzieci oraz zaplecze rehabilitacyjno-terapeutyczne (sauna, masaż, naświetlania, solanki).</p>			
Uzasadnienie	<p>Gmina Czernica stanowi część Aglomeracji Wrocławskiej i obecnie jest przedmiotem szczególnej penetracji deweloperskiej oraz inwestorów indywidualnych, w zakresie budownictwa jednorodzinne. Zwiększa się liczba dzieci oraz młodzieży w wieku szkolnym. Pojawiają się potrzeby rozwoju rekreacji oraz oferty rehabilitacyjnej oraz odnowy biologicznej. Takie warunki zapewnia basen wraz z przyległymi urządzeniami (docelowo inwestycja dotyczyć będzie ok. 15 tys. Mieszkańców). Z basenu korzystać będą uczniowie wszystkich szkół na terenie gminy w ramach zajęć wychowania fizycznego. Przewiduje się nauczanie przedszkolne pływania.</p>			

	<p>Dodatkowe funkcje rehabilitacyjne będą stanowić konkurencyjną ofertę dla praktycznie zerowej bazy okolic wschodniej części Wrocławia, Długoleki i Kiełczowa i części Jelcza-Laskowic.</p> <p>Basen stanowi element programu ochrony zdrowia młodzieży, a także uzupełnienie możliwości rekreacji na terenie Gminy. Stanowi również element zrównoważonego rozwoju regionu przy jednoczesnym wzroście konkurencyjności. Planowane rozwiązania innowacyjno-wdrożeniowe stwarzają szanse na połączenie funkcji społecznej inwestycji z pożądanymi priorytetami rozwoju sfery BR na terenie Dolnego Śląska. W ramach projektu nastąpi współpraca z uczelniami Wrocławia (AWF i Politechnika), które podejmą się wdrożenia oryginalnych technologii i programów merytorycznych nauczania.</p>		
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020 ▪ Dolnośląska Strategia Inowacji 2005 ▪ Krajowy Program Poszanowania Energii ▪ Krajowy Program Poszanowania Energii ▪ Strategia Rozwoju Gminy Czernica na lata 2005-2015 ▪ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica na lata 2007-2013 ▪ Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Czernica 		
Koszt brutto	6 000 000 zł	W tym budżet gminy	600 000 zł
Termin realizacji	2007-2009	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Powierzchnia działki Powierzchnia zabudowy Powierzchnia netto Kubatura	5 000 m ² 1 100 m ² 950 m ² 6 000 m ³
	Rezultatu	Liczba osób korzystających z basenu Liczba osób korzystających z usług rehabilitacji Liczba uczniów poddanych nauce pływania	
	Oddziaływanie	Liczba nowych miejsc pracy Zwiększenie liczby dzieci umiejących pływać Oszczędności z wdrożenia technologii BR	

6.3.3. Przebudowa budynku Urzędu Gminy w Czernicy

Karta projektu	<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013</i>			
Kategoria	Kubatura	Modernizacja	Kod	K-3
Przebudowa budynku Urzędu Gminy w Czernicy				

Opis	Nadbudowa jednej kondygnacji użytkowej nad istniejącym piętrem budynku urzędu w Czernicy przy ul. Kolejowej. Termomodernizacja całości obiektu, zgodnie z zaleceniami audytu. Przystosowanie budynku do korzystania przez osoby niepełnosprawne. Przystosowanie instalacji teleinformatycznej do wprowadzenia projektu „Platforma cyfrowa” oraz elektronicznej obsługi petenta.		
Uzasadnienie	Dynamiczny rozwój Gminy prowadzi do konieczności obsługi stale zwiększającej się liczby interesantów przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego standardu ich obsługi. Pociąga to za sobą potrzebę zwiększenia powierzchni użytkowej przeznaczonej na w/w obsługę. Równolegle przeprowadzona termomodernizacja umożliwi ograniczenie kosztów utrzymania obiektu w zakresie wydatków na energię cieplną. Udostępnienie budynku użyteczności publicznej osobom niepełnosprawnym jest wymogiem ustawowym, które wiąże się z konkretnymi działaniami budowlanymi. Ustawa o informatyzacji kraju i priorytety NPR kraju wraz z RPO Dolnego Śląska narzucają jednostkom samorządu terytorialnego wdrażanie nowoczesnych technik teleinformatycznych, co wiąże się z rozbudową infrastruktury sieciowej oraz rozwojem e-usług. Przewidywana przebudowa uwzględni najnowsze standardy w tej kwestii.		
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">▪ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020▪ Strategia ePolska▪ Dolnośląska Strategia Inowacji 2005▪ Regionalny Plan Operacyjny dla Dolnego Śląska na lata 2007-2013▪ Krajowy Program Poszanowania Energii▪ Strategia Rozwoju Gminy Czernica na lata 2005-2015▪ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica na lata 2007-2013▪ Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Czernica		
Koszt brutto	800 000 zł	W tym budżet gminy	200 000 zł
Termin realizacji	2009-2010	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Uzyskana powierzchnia użytkowa w m ² Liczba przyłączy do sieci teleinformatycznej LAN/WAN Liczba końcówek publicznego dostępu do Internetu	1 000 Szt. 2
	Rezultatu	Likwidacja barier dla niepełnosprawnych Wdrożenie e-usług i dostępu do informacji w formie kiosku	

Zwiększenie powierzchni użytkowej dla interesantów o %

		Ograniczenie zużycia energii o %	
	Oddziaływanie	Liczba nowych miejsc pracy po wdrożeniu projektu Poprawa komfortu obsługi klienta Zwiększenie udziału teleinformatyki w procesie obsługi klienta Wzrost kwalifikacji pracowników urzędu w wyniku wdrożenia elektronicznych systemów obsługi	

6.3.4. Budowa ośrodka zdrowia (przychodni)

Karta projektu		Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013		
Kategoria	Kubatura	Modernizacja	Kod	K-3
Budowa ośrodka zdrowia w Czernicy				
Opis	Projekt polega na budowie obiektu przychodni lekarskiej POZ – o pow. użytkowej (netto) 300 m ² wraz z infrastrukturą na działce o powierzchni 2000 m ² . Ma to być obiekt parterowy o konstrukcji mieszanej. Program użytkowy wg obowiązujących rozporządzeń dot. POZ. W planie przewiduje się urządzenie terenu działki – place parkingowe, chodniki, zieleń i mała architekturę.			
Uzasadnienie	środek zdrowia winien zapewnić właściwą obsługę w zakresie ochrony zdrowia zachodniej części Gminy – obszar oddziaływania obejmuje 6 sołectw – docelowo ok.8 tys. mieszkańców. Lokalizacja przy jednym z głównych ciągów komunikacyjnych Gminy umożliwi łatwy dojazd większości mieszkańców z obsługiwanego terenu.			
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">Strategia Rozwoju Gminy Czernica na lata 2005-2015Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica na lata 2007-2013Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Czernica			
Koszt brutto	800 000 zł	W tym budżet gminy	200 000 zł	
Termin realizacji	2010-2011	Zabezpieczenie finansowe	Nie	
Wskaźniki	Produktu	Powierzchnia działki Powierzchnia zabudowy Powierzchnia netto Kubatura	ok. 2000 m ² ok. 360 m ² ok. 300 m ² ok. 1500 m ³	

	Rezultatu	Liczba nowych pomieszczeń – gabinetów Liczba nowych usług medycznych Liczba nowych miejsc pracy	
	Oddziaływania	Skrócenie czasu otrzymania porady lekarskiej Poprawa stanu opieki zdrowotnej całej Gminy.	

6.3.5. Budowa szkoły podstawowej w Dobrzykowicach

Karta projektu		<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013</i>		
Kategoria	Kubatura	Modernizacja	Kod	K-3
Budowa szkoły podstawowej w Dobrzykowicach				
Opis	Budowa budynku w zabudowie pawilonowej o konstrukcji mieszanej na działce o pow. 8000 m ² . (7 sal do nauki + sala gimnastyczna, pomieszczenia socjalne i gospodarcze). Własna kotłownia. Zespół boisk przy-szkolnych i zielone tereny rekreacyjne.			
Uzasadnienie	Rozwój północnej części Gminy powiązany z dynamicznie zwiększającą się liczbą młodych mieszkańców na terenach nowo powstających osiedli mieszkaniowych wymusza konieczność zapewnienia miejsc do nauki przewidywanej w perspektywie 10 lat, zwiększonej liczby dzieci w wieku szkolnym. Istniejący w Dobrzykowicach budynek szkolny nie jest w stanie zapewnić właściwego standardu obsługi w zakresie edukacji najmłodszych a jednocześnie wykazuje stosunkowo duże koszty utrzymania.			
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia rozwoju gminy opracowana w 2004 r. – obecnie zmieniana ▪ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica uchwalone w 2005 r. – obecnie zmieniane Program Rozwoju Lokalnego na lata 2005- 2006 z perspektywą do 2013 			
Koszt brutto	800 000 zł	W tym budżet gminy	200 000 zł	
Termin realizacji	2009-2013	Zabezpieczenie finansowe	Nie	
Wskaźniki	Produktu	Powierzchnia działki Powierzchnia zabudowy Powierzchnia netto Kubatura	8 000 m ² 1700 m ² 1500 m ² 7000 m ³	
	Rezultatu		ilość dzieci możliwa do przyjęcia jednocześnie na 1 200	

		zmianę Ilość pomieszczeń dydaktycznych	
	Oddziały- wania	Skrócenie dojazdu dzieci do szkoły z sołectw Liczba nowych miejsc pracy Obniżenie kosztów dla gminy	

6.4. Inne projekty

W tej kategorii zamieszczono inne projekty, zgłoszone do planu, które mogą uzyskać wsparcie finansowe z innych funduszy niż EFRR. Chodzi głównie o rozwój obszarów wiejskich i budowę infrastruktury dla rekreacji i turystyki. Są to boiska sportowe, ścieżki rowerowe, itp.

6.4.1. Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Czernica

Karta projektu	<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013</i>			
Kategoria	Kubatura	Modernizacja	Kod	IR-1
Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Czernica				
Opis	Budowa ścieżek rowerowych o szerokości 2,0 m na podbudowie utworzone w miejscach – zgodnie z trasami rowerowymi , opracowanymi przez Dolnośląskie Towarzystwo Cyklistów we Wrocławiu, pozwoli na zapewnienie właściwego bezpieczeństwa rowerzystów zwiedzających gminę Czernica. Ścieżki rowerowe stanowiąc będą uzupełnienie infrastruktury do uprawiania rekreacji, obok planowanych stadionów i basenu.			
Uzasadnienie	Budowa ścieżek rowerowych obok funkcji rekreacyjnych, umożliwi alternatywne dojazdy do pracy rowerami. Projektowane ścieżki rowerowe mają połączenie z takimi samymi, na terenie Wrocławia, gminy Jelcz – Laskowice i Długołęka.			

Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">Strategia rozwoju gminy opracowana w 2004 r. – obecnie zmienianaStudium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica uchwalone w 2005 r. – obecnie zmienianeProgram Rozwoju Lokalnego na lata 2005- 2006 z perspektywą do 2013.Regionalny Program Operacyjny dla Dolnego Śląska na lata 2007-2013		
Koszt brutto	500 000 zł	W tym budżet gminy	0
Termin realizacji	2010-2013	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	
	Rezultatu	Łączna długość ścieżek rowerowych w gminie	
	Oddziaływanie		

6.4.2. Kompleks sportowo – rekreacyjny w Dobrzykowicach

Karta projektu	<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013</i>			
Kategoria	Kubatura	Modernizacja	Kod	IR-2
Budowa kompleksu sportowo – rekreacyjnego we wsi Dobrzykowice				
Opis	Budowa zespołu boisk sportowych w sołectwie (piłka nożna, koszykówka, siatkówka, kort tenisowy, plac zabaw dla dzieci) z zapleczem szatniowym i magazynowym na powierzchni ok. 2, 2 ha. Parking i urządzenia małej architektury oraz zieleń rekreacyjna			
Uzasadnienie	Obiekty zapewnią obsługę w zakresie kultury fizycznej i rekreacji północno-zachodniej części gminy. Z boisk korzystać będą mieszkańcy 3 sołectw. Obiekty mają szansę przyczynić się do krzewienia kultury fizycznej, zdrowego Stylu bycia i będą pomocne w zorganizowaniu sposobu spędzania wolnego czasu przez młodzież			
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">Strategia rozwoju gminy opracowana w 2004 r. – obecnie zmienianaStudium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica uchwalone w 2005 r. – obecnie zmienianeProgram Rozwoju Lokalnego na lata 2005- 2006 z perspektywą do 2013.			
Koszt brutto	600 000	W tym budżet gminy	0	

Termin realizacji	2011-2013	Zabezpieczenie finansowe	Nie
Wskaźniki	Produktu	Powierzchnia boisk Powierzchnia placów utwardzonych i parkingów Powierzchnia zabudowy pawilonu szatniowo-magazynowego	7 000 m ² 1 500 m ² 150 m ²
	Rezultatu	Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie	
	Oddziaływania	Liczba nowych miejsc pracy Liczba użytkowników obiektów rekreacji w okresie	

6.4.3. Kompleks sportowo – rekreacyjny w Chrzęstawie Wielkiej

Karta projektu	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica 2007-2013			
Kategoria	Kubatura	Modernizacja	Kod	IR-2
Budowa kompleksu sportowo – rekreacyjnego we wsi Chrzęstawa Wielka				
Opis	Budowa zespołu boisk sportowych w sołectwie (piłka nożna, koszykówka, siatkówka, kort tenisowy, plac zabaw dla dzieci) z zapleczem szatniowym i magazynowym na powierzchni ok. 2, 2 ha. Parking i urządzenia małej architektury oraz zieleń rekreacyjna			
Uzasadnienie	Obiekty zapewnią obsługę w zakresie kultury fizycznej i rekreacji północno-zachodniej części gminy. Z boisk korzystać będą mieszkańcy 3 sołectw. Obiekty mają szansę przyczynić się do krzewienia kultury fizycznej, zdrowego stylu życia i będą pomocne w zorganizowaniu sposobu spędzania wolnego czasu przez młodzież			
Zgodność z dokumentami planistycznymi	<ul style="list-style-type: none">Strategia rozwoju gminy opracowana w 2004 r. – obecnie zmienianaStudium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernica uchwalone w 2005 r. – obecnie zmienianeProgram Rozwoju Lokalnego na lata 2005- 2006 z perspektywą do 2013.			
Koszt brutto	600 000	W tym budżet gminy	0	
Termin realizacji	2011-2013	Zabezpieczenie finansowe	Nie	

Wskaźniki	Produktu	Powierzchnia boisk Powierzchnia placów utwardzonych i parkingów Powierzchnia zabudowy pawilonu szatniowo- magazynowego	7 000 m ² 1 500 m ² 150 m ²
	Rezultatu	Liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie	
	Oddziały- wania	Liczba nowych miejsc pracy Liczba użytkowników obiektów rekreacji w okresie	

VII WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Podstawowymi wskaźnikami osiągnięcia celów zamierzonych inwestycji są założone w strategii dające się zmierzyć wzrosty w obszarach, na które omawiane w Planie Rozwoju Lokalnego zadania inwestycyjne mają istotny wpływ. Wskaźniki oceny inwestycji można pogrupować według rodzajów inwestycji. W ten sposób otrzymujemy 7 klas wskaźników związanych bezpośrednio z:

- Inwestycjami drogowymi
- Inwestycjami dotyczącymi zaopatrzenia w wodę
- Inwestycjami dotyczącymi kanalizacji i oczyszczania ścieków
- Inwestycjami dotyczącymi gospodarki odpadami
- Inwestycjami proekologicznymi
- Inwestycjami dotyczącymi sfery społecznej i turystycznej
- Inwestycjami kubaturowymi

Ponadto, należy wyróżnić jeszcze jedną grupę: wskaźników globalnych, czyli takich, których zmiany są uwarunkowane realizacją wielu inwestycji.

Aby rzetelnie ocenić wpływ danej inwestycji na zmianę wybranego zestawu wskaźników należy porównać stan sprzed inwestycji ze stanem po inwestycji stosując odpowiednie metody statystyczne w celu zbadania czy zmiany są istotne. Poniżej zostały przedstawione wskaźniki poszczególnych klas, które będą wykorzystane do oceny zaproponowanych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym działań.

1. *Wskaźniki globalne*

W tej kategorii mieszczą się globalne wskaźniki strategiczne, których zmienność dotyczy uwzględnienia realizacji wielu działań inwestycyjnych jednocześnie. Działanie te

pozostają w ścisłej korelacji, przekładając się na preferencje mieszkańców oraz atrakcyjność terenu.

1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów
2. Cena gruntów inwestycyjnych na obszarze inwestycyjnym
3. Wzrost ceny gruntów inwestycyjnych
4. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w obszarze oddziaływania
5. Ogólna liczba pracujących w obszarze oddziaływania zdefiniowanym
6. Liczba nowych miejsc pracy w zdefiniowanym obszarze oddziaływania
7. Liczba nowozatrudnionych w obszarze oddziaływania (zmiana w ciągu 2 lat)
8. Wzrost liczby turystów na obszarze zdefiniowanym (po roku)
9. Wytworzona wartość dodana gminy (po roku)
10. Wielkość migracji w gminie.

2. Inwestycje drogowe

Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki osiągnięć dla projektów z zakresu budowy i modernizacji dróg (ZPORR - działanie 3.1) zgłoszone do Planu. Na podstawie określonej poniżej palety wskaźników, każde zadanie inwestycyjne będzie oceniane indywidualnie.

1. Zmniejszenie nakładów na bieżące utrzymanie (naprawy nawierzchni) drogi, prace remontowe i obsługę bieżącą
2. Zmiana natężenia hałasu na obszarze oddziaływania inwestycji w okresie 1 roku od zakończenia projektu
3. Średni czas przejazdu między dwoma ustalonymi punktami w gminie
4. Liczby pojazdów korzystających z drogi
5. Nośność zmodernizowanych dróg
6. Liczby wypadków drogowych (w okresie 1 roku)

7. Zanieczyszczenie na obszarze zdefiniowanym (po roku)
8. Zmiana zanieczyszczenia (np. CO₂, NO_x) na obszarze oddziaływania inwestycji w okresie 1 roku od zakończenia projektu
9. Natężenie hałasu na obszarze zdefiniowanym (po roku).

3. Inwestycje dotyczące zaopatrzenia w wodę

Można przyjąć, że w przypadku zaopatrzenia w wodę najważniejszymi wskaźnikami są liczby lokali przyłączonych do sieci oraz stopień wysycenia potrzeb w tym zakresie. Tym niemniej, dla oceny krótkoterminowych efektów poniższe kryteria mogą stanowić bazę monitoringu.

1. Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci wodociągowej
2. Stosunek ilości budynków podłączonych do wody do wszystkich budynków w gminie
3. Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej
4. Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez stację uzdatniania wody
5. Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem stacji uzdatniania wody
6. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej
7. Ilość wody konsumowanej (w okresie 1 roku)
8. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy
9. Wartość sprzedanej wody w okresie
10. Wartość wartości dodanej ze sprzedaży wody przez gminę.

4. Inwestycje dotyczące kanalizacji i oczyszczania ścieków

Przy ocenie skutków inwestycji z zakresu oczyszczania ważne są nie tylko liczby przyłączonych użytkowników, ale przede wszystkim skuteczność dalszej utylizacji

ścieków. Dlatego dokonując kwantyfikacji efektów należy zwrócić uwagę na parametry fizykochemiczne procesów oczyszczania.

1. Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej
2. Stosunek ilości budynków podłączonych do kanalizacji do wszystkich budynków w mieście/gminie
3. Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej
4. Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków
5. Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem oczyszczalni ścieków
6. Wykorzystanie mocy przerobowej zmodernizowanej oczyszczalni ścieków
7. Przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni ścieków
8. Ilości nieoczyszczonych ścieków
9. Wartość fizykochemicznych oczyszczanych ścieków
10. Redukcja wartości fizykochemicznych (np. BZT₅, ChZT, zawiesina, azot, fosfor) oczyszczanych ścieków bezpośrednio po zakończeniu projektu
11. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej
12. Ilość ścieków odprowadzonych i / lub oczyszczonych
13. Wartość fizykochemicznych ścieków w punkcie pomiarowym poniżej punktu zrzutu ścieków
14. Zmniejszenie wartości fizykochemicznych (do wyboru: BZT₅, ChZT, zawiesina, azot, fosfor) w punkcie pomiarowym poniżej punktu zrzutu ścieków 1 rok po zakończeniu projektu
15. Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy
Przychód gminy z tytułu sprzedaży usług.

5. Inwestycje dotyczące gospodarki odpadami

W zasadzie inwestycje w zakresie gospodarki odpadami są częścią większej strategii gminy, wynikającej z odpowiednich dyrektyw UE. Dlatego w ocenie parametrów zwraca się szczególną uwagę na recykling oraz selekcję.

1. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez wysypisko śmieci
2. Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem wysypiska śmieci
3. Liczba gospodarstw domowych objętych programem selektywnej zbiórki odpadów
4. Ilości odpadów poddawanych segregacji
5. Ilości odpadów poddawanych recyklingowi
6. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez zakład utylizacji/spalarnię odpadów
7. Liczba pojemników stosowanych do selektywnej zbiórki odpadów
8. Liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów
9. Ilość przetworzonych odpadów
10. Ilość odpadów odbieranych na wysypiskach
11. Liczba nielegalnych wysypisk śmieci zlikwidowanych
12. Przychód z tytułu gospodarki odpadami.

6. Inwestycje proekologiczne

Są w zasadzie wynikiem złożonym ogólnej sanitacji terenu. Dlatego należy przy ocenie uwzględniać mieszane wskaźniki efektów.

1. Powierzchnia terenu zabezpieczona przed powodzią
2. Liczba miejscowości zabezpieczonych przed powodzią
3. Ilość energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

4. Liczba osób pozytywnie oceniających rezultaty w zakresie poprawy ochrony przeciwpowodziowej
5. Pojemność zbiorników „małej retencji”
6. Klasa czystości wód rzek leżących na terenie zdefiniowanym przez beneficjenta
7. Podwyższenie klasy czystości wód rzek leżących na terenie objętym inwestycją wskazanym przez beneficjenta 1 rok po zakończeniu realizacji projektu

7. Inwestycje dotyczące sfery społecznej i turystycznej

Te inwestycje dotyczą bardzo szczególnej kwestii - swobodnego wyboru miejsca wypoczynku. Dlatego dobre kryteria wyniku działania inwestycji są dość skomplikowane. Poniżej przedstawiono niektóre, najbardziej spektakularne i niezbyt trudne do wyznaczenia.

1. Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki
2. Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami
3. Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych
4. Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej
5. Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki
6. Stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki
7. Liczba mieszkań, placówek oświatowych i przedsiębiorstw podłączonych do Internetu.

VIII PLAN FINANSOWY NA LATA 2006 - 2013**8.1. Prognoza zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej Polski na lata 2006-2015**

Opracowana na zlecenie MGPIPS prognoza zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej Polski horyzont 2006, 2010, 2013-15¹ pozwala na oszacowanie bezpiecznego wzrostu wskaźników makroekonomicznych w kolejnych latach. Są to przeciętna płaca krajowa, przeciętny koszt świadczeń socjalnych dla bezrobotnych, przeciętny wzrost dochodu przedsiębiorstw. To opracowanie nakłada na wszelkie dokumenty planistyczne budżetów lokalnych przyjęcie lokalnych wskaźników wzrostu, które będą odpowiadać makroekonomicznym. Dla gminy oznacza to między innymi plany finansowe przychodów, wzrastające zgodnie ze wskaźnikami na kolejne lata, co wprost prowadzi do wzrostu podatków i opłat lokalnych oraz cen usług komunalnych, co najmniej o wskaźnik inflacji.

W tabeli 21 przedstawiono dane szczegółowe, zaprezentowane powyżej graficznie

<i>dane</i>	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
roczny wzrost PKB [%]	4,5	4,7	4,5	4,3	4,2	4,7	4,9	5,3	5,5	5,7	5,8	5,8
inflacja CPI [%]	2,6	3,1	3	2,5	2,9	3,9	3,8	3,6	3,7	3,6	3,5	3,5
realny wzrost [%]	1,9	1,6	1,5	1,8	1,3	0,8	1,1	1,7	1,8	2,1	2,3	2,3

Tab. 21 Prognoza dla zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej Polski horyzont 2006-15

Średni wzrost PKB w okresie należy przyjąć na poziomie = 4,99%

Średnia inflacja CPI = 3,31%

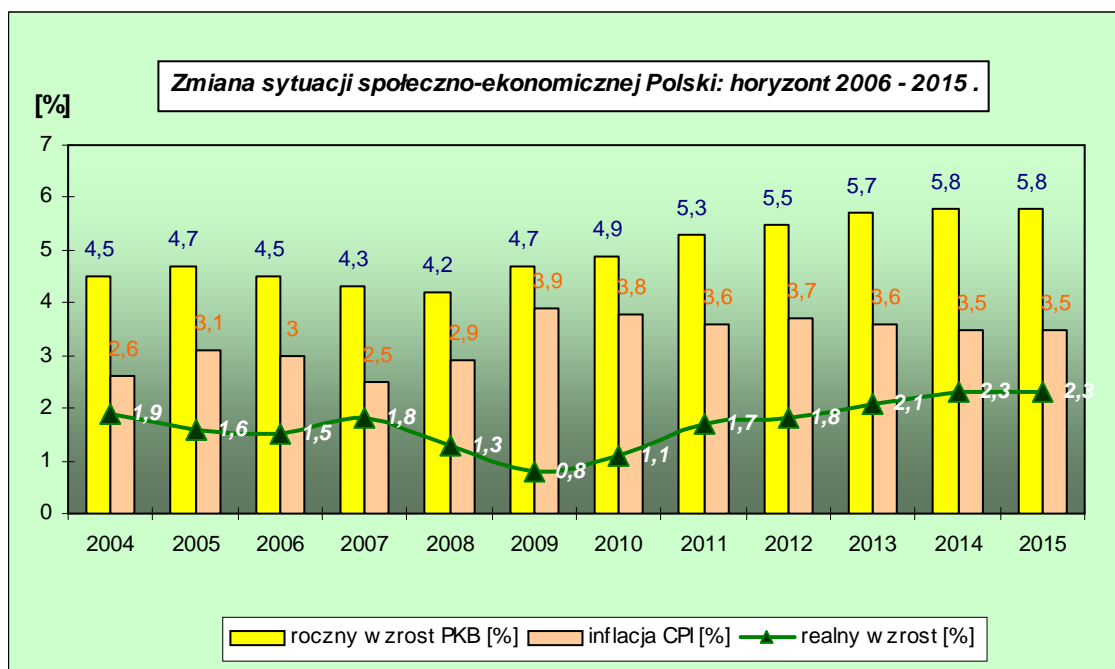
Średni realny wzrost = 1,68%

¹ W. M. Orłowski - Prognoza zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej Polski: horyzont 2006, 2010, 2013 -15 Ekspertyza wykonana na zlecenie Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej w MGPIPS.

Dane te są szczególnie ważne przy podejmowaniu uchwał o cenach sprzedaży wody oraz odprowadzania ścieków komunalnych. Są one wprost zależne od wskaźnika inflacji i dla utrzymania realności planu finansowego muszą być rokrocznie rewaloryzowane co najmniej o wskaźnik inflacji.

Na podstawie projekcji finansowej budżetu gminy można oszacować zmienność dochodu do dyspozycji (affordability) jej mieszkańców oraz zdolność do akceptacji podwyżek usług. Zgodnie ze Strategią Wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006, obciążenie gospodarstw domowych z tytułu opłat za dostawę wody i odbiór ścieków nie powinno przekraczać 3-5% dochodów do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Rys. 19 Ilustracja danych z tabeli Tab. 21

Prognoza finansowa gminy Czernica na lata 2006 - 2013 została przygotowana w oparciu o budżetu na rok 2006 oraz strategię zarządzania finansami gminy, która zakłada wprowadzenie ograniczeń wydatków bieżących. Uzyskana nadwyżka wolnych środków będzie inwestowana w projekty inwestycyjne współfinansowane ze środków pomocowych Unii Europejskiej. Uwzględniono kredytowanie pomostowe dla utrzymania płynności finansowej inwestycji ujętych w wieloletnim planie inwestycyjnym.

8.2. Prognoza przepływów finansowych dla gminy Czernica na lata 2007-2013

Zgodnie z Art. 169 ust. 1 z zastrzeżeniem ust. 2, Ustawy o finansach publicznych Dz.U. 2005 nr 249 poz. 2104, łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek, oraz należnych odsetek i dyskonta, a także przypadających w danym roku budżetowym wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

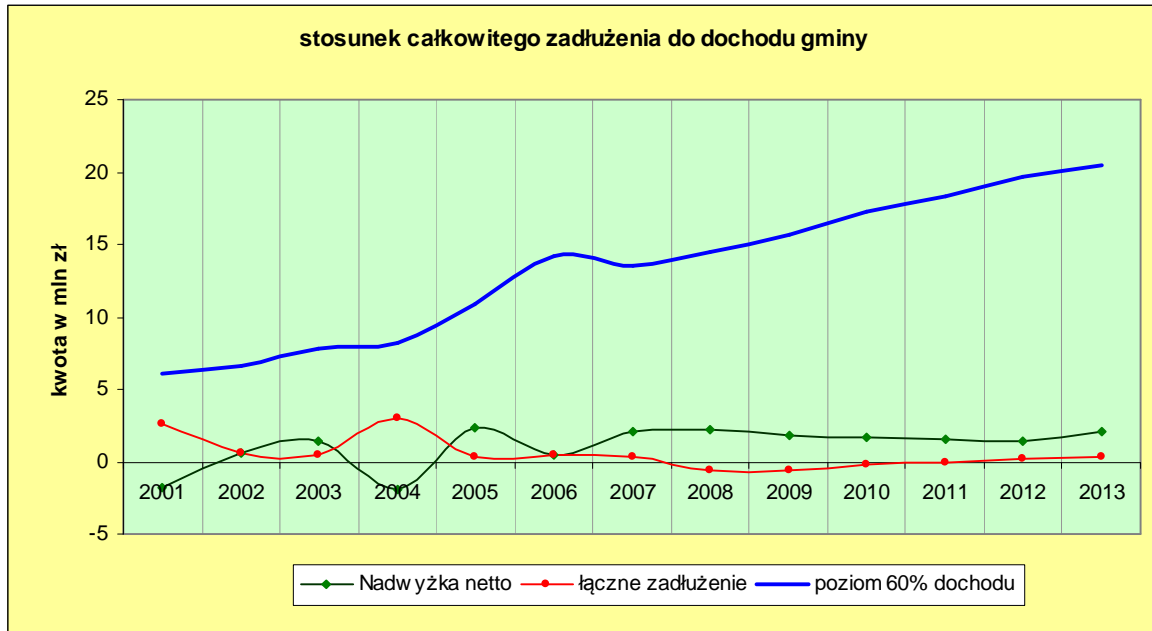
W kontekście Art. 170 cytowanej ustawy, łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekraczać 60% dochodów tej jednostki w tym roku budżetowym.

Przyjmując za punkt wyjścia cytowane przepisy prawne oraz analizę finansową gminy za lata 2001-2006 (Tab. 22 Przepływy pieniężne dla gminy Czernica w latach 2001- 2006) oszacowano realne wartości przepływów finansowych na lata 2007-2013 (Tab. 23 Propagacja przepływów pieniężnych dla gminy Czernica na lata 2006-2013) dokonano symulacji przepływów finansowych. Założono jednocześnie poziom 60% realnego finansowania planu rozwoju lokalnego w przedstawionym kształcie, co ogranicza poziom inwestycji gminy do 40 000 zł. Dalsze założenia ograniczające to:

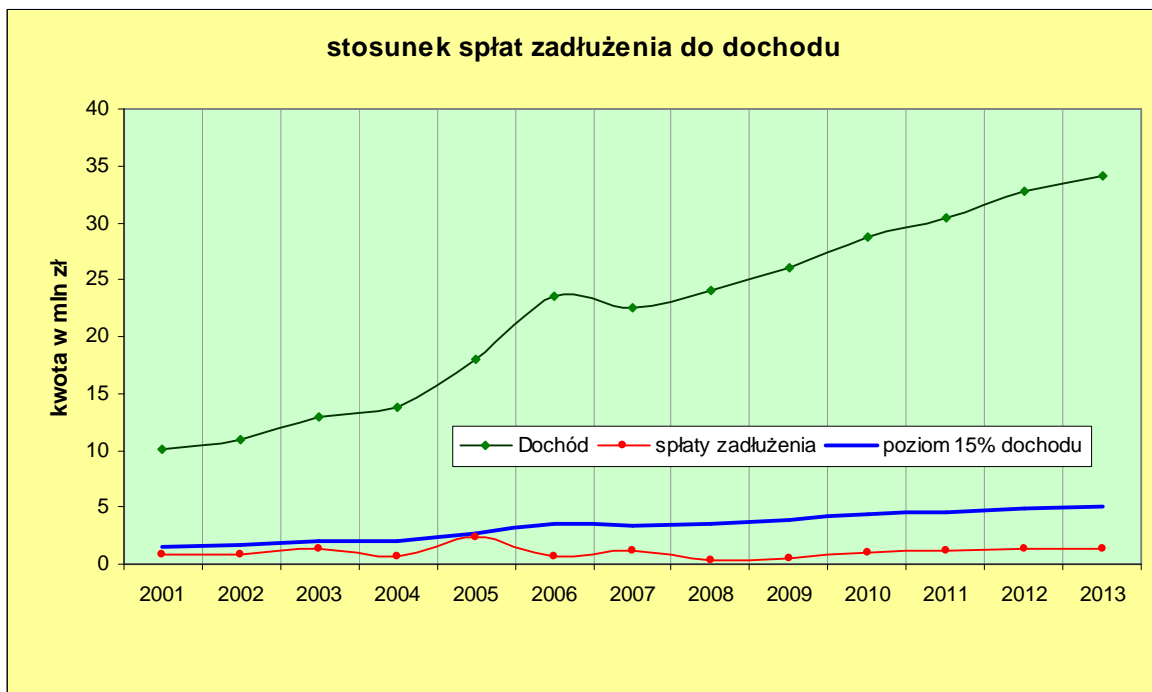
1. Wdrożony zostanie cały pakiet projektów z Planu Rozwoju Lokalnego przy poziomie finansowania z programu EFRR na poziomie 60% kosztów.
2. Stały poziom obsługi kredytu bieżącego gminy na poziomie 1,5 mln złotych rocznie, co wynika ze średniej za okres 2001-2006 i przyjęciu średniej pięcioletniej dla oszacowań w kolejnych latach.
3. Wzrost dochodu gminy będzie podlegać założeniom rozwoju kraju na lata 2004-2015, zgodnie z dokumentem opisanym w rozdziale IX 8.1. Prognoza zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej Polski na lata 2006-2015
4. Wzrost kosztów utrzymany zostanie na poziomie średniej za okres 5-letni.

Poniżej przedstawiono wykresy zależności, wykazujące wiarygodność finansową Gminy Czernica na lata 2006 – 2013 przy następujących założeniach:

Rys. 20 Ilustracja poziomu zadłużenia do dochodów

Rys. 21 Ilustracja poziomu zadłużenia do dochodu netto

Z danych, przedstawionych w tabeli 23 wynikają następujące oszacowania:

- 1 Sumaryczna nadwyżka operacyjna budżetu gminy w latach 2007-2013 na poziomie 12 700 000zł co pozwala na pozyskanie około 30 000 000 zł środków.
- 2 Stabilność poziomu obsługi zadłużenia na poziomie 1,5 mln zł
- 3 Suma środków otrzymanych z EFRR oszacowano na poziomie 31 000 000 zł
- 4 Sumaryczna wartość kredytów (koszty niekwalifikowane) 5 266 000 zł
- 5 Globalna wartość inwestycji, realnych do wykonania = 42 000 000 zł

Na Rys. 20 pokazano, że przy takich założeniach symulacji, nadwyżka operacyjna w latach 2007-2013 będzie wyższa, niż całkowite zadłużenie w okresie. Jednocześnie spłata zadłużenia nie przekroczy 15% dochodu gminy w żadnym roku. W kwestii wiarygodności finansowej gmina Czernica utrzymuje w całym horyzoncie czasowym 2007 - 2013 właściwe proporcje, gwarantujące jej wypłacalność.

Dane symulacyjne wykonano, stosując zasadę ostrożnego szacowania wyników. Przyjęto jednak bardzo optymistyczne założenia, że gmina osiągnie wydolność pozyskania średniorocznie ponad 5 mln zł z funduszu EFRR. Wymagać to będzie od władz bardzo dobrego przygotowania technicznego i logistycznego zadań do realizacji.

W tabeli 22 i 23 wykazano po stronie dochodów budżetu gminy (dotacje pozabudżetowe) środki z funduszy strukturalnych, wykazane następnie w pozycji G. Jednocześnie te same środki wykazano w pozycji F dotyczącej finansowania inwestycji ze środków funduszy UE (tylko część refinansowana).

Ze względu na pozytywne zmiany w rozliczeniach środków z funduszu EFRR (możliwość okresowych zaliczek za odbiory cząstkowe), istnieje możliwość elastycznego planowania dochodów gminy, zgodnie z założonym harmonogramem.

W tabeli zadań inwestycyjnych przyjęto założenia dokładnie odpowiadające danym z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego. Wynikają zeń bezpieczne założenia finansowania z własnego budżetu oraz bezpieczne kredytowanie. Gmina Czernica dysponuje przy tym odpowiednim zabezpieczeniem kredytowym, co praktycznie daje podstawy do realizacji całości Planu.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
A. DOCHODY BEZ NADWYŻEK	10 149 950	10 965 485	12 984 461	13 731	18 001 067	23 569 376
1. Subwencje i dotacje	4 986 050	4 636 111	5 000 303	7 433 497	7 315 740	11 053 620
subwencje ogółem	3 629 558	3 768 702	4 239 940	5 204 451	5 088 950	5 369 274
dotacje i środki pozabudżetowe	1 356 492	867 409	760 363	2 229 046	2 226 790	5 684 346
2. Dochody własne gminy	5 163 900	6 329 374	7 984 158	6 298 422	9 706 565	12 515 756
podatki i opłaty lokalne	1 975 756	2 220 929	2 138 570	2 640 239	3 808 825	4 424 280
udział w podatkach budżetowych państwa	1 239 067	1 344 189	1 555 515	1 961 600	2 594 718	3 350 471
dochody z majątku gminy	658 503	1 520 899	3 184 838	601 891	2 957 776	4 472 615
pozostałe dochody (usługi itp.)	57 002	44 194	44 831	22 536	345 246	268 390
B. WYDATKI	12 011 364	10 406 300	11 629 704	15 728	15 692 593	23 114 376
majątkowe (inwestycje) - wkład z budżetu	3 931 811	668 075	411 395	4 424 321	1 417 959	7 774 030
wydatki bieżące razem (osobowe i rzeczowe)	6 635 905	7 722 067	9 171 165	8 790 930	10 477 841	11 563 246
wypłacone świadczenia i dotacje	1 299 362	1 538 211	1 668 564	2 203 188	3 522 946	3 517 100
koszty finansowe (pozostałe wydatki, kary)	144 286	477 947	378 580	309 896	273 847	260 000
C. NADWYŻKA OPERACYJNA (A – B)	-1 861 414	559 185	1 354 757	-1 996 416	2 308 474	455 000
D OBSŁUGA ZADŁUŻENIA (w tym)	781 666	649 336	1 223 333	797 834	2 285 335	1 455 000
spłata rat kapitałowych	657 337	187 528	864 125	501 642	2 021 518	1 205 000
wykup obligacji	0	0	0	0	0	0
spłata odsetek	124 329	461 808	359 208	296 192	263 817	250 000
E WOLNE ŚRODKI INWESTYCYJNE (C-D)	-2 643 080	-90 151	131 424	-2 794 250	23 139	-1 000 000
F ZEWN. FINANSOWANIE INWESTYCJI	0	0	0	0	0	0
finansowane z funduszy UE						
finansowane z kredytów lub obligacji						
G ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	2 519 129	0	0	2 783 000	825 662	4 600 000
otrzymane kredyty, pożyczki	2 519 129	0	0	2 783 000		1 000 000
wyemitowane obligacje	0	0	0	0	0	0
przychody z funduszy UE	0	0	0	0	0	3 600 000
inne granty lub nadwyżki	0	0	0	0	825 662	0
H Roczne przepływy (E-F+G)	-123 951	-90 151	131 424	-11 250	848 801	0
Przepływy narastająco		-214 102	41 273	120 174	837 551	848 801

Tab. 22 Przepływy pieniężne dla gminy Czernica w latach 2001- 2006

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A. DOCHODY BEZ NADWYŻEK	23 569 376	22 467 845	24 016 237	26 117 049	28 772 901	30 486 546	32 760 874	34 098 917
1. Subwencje i dotacje	11 053 620	9 326 301	10 217 616	11 628 497	13 559 922	14 512 918	15 988 564	16 487 992
subwencje ogółem	5 369 274	5 637 738	5 919 625	6 215 606	6 526 386	6 852 705	7 195 341	7 555 108
dotacje i środki pozabudżetowe	5 684 346	3 688 563	4 297 991	5 412 891	7 033 536	7 660 212	8 793 223	8 932 884
2. Dochody własne gminy	12 515 756	13 141 544	13 798 621	14 488 552	15 212 980	15 973 629	16 772 310	17 610 926
podatki i opłaty lokalne	4 424 280	4 645 494	4 877 769	5 121 657	5 377 740	5 646 627	5 928 958	6 225 406
udział w podatkach budżetowych państwa	3 350 471	3 517 995	3 693 894	3 878 589	4 072 518	4 276 144	4 489 952	4 714 449
dochody z majątku gminy	4 472 615	4 696 246	4 931 058	5 177 611	5 436 491	5 708 316	5 993 732	6 293 418
pozostałe dochody (usługi itp.)	268 390	281 810	295 900	310 695	326 230	342 541	359 668	377 652
B. WYDATKI	23 114 376	20 419 939	21 848 866	24 292 189	27 049 258	28 932 584	31 416 273	32 064 746
majątkowe (inwestycje) - wkład z budżetu	7 774 030	3 104 599	2 966 730	3 349 839	3 839 580	3 742 123	4 129 483	3 522 059
wydatki bieżące razem (osobowe i rzeczowe)	11 563 246	9 060 192	9 464 240	9 754 602	9 851 842	10 028 661	9 953 797	9 685 556
wypłacone świadczenia i dotacje	3 517 100	2 291 562	2 456 928	2 610 048	2 766 962	2 860 924	2 750 587	2 622 835
koszty finansowe (pozostałe wydatki, kary)	260 000	260 000	260 000	260 000	260 000	260 000	260 000	260 000
C. NADWYŻKA OPERACYJNA (A – B)	455 000	2 047 906	2 167 371	1 824 860	1 723 643	1 553 963	1 344 601	2 034 172
D OBSŁUGA ZADŁUŻENIA (w tym)	1 455 000	1 138 989	1 276 560	1 384 805	1 392 815	1 508 454	1 328 924	1 339 036
splata rat kapitałowych	1 205 000	846 430	955 963	1 087 743	1 106 111	1 223 331	1 040 249	1 043 915
wykup obligacji	0	0	0	0	0	0	0	0
splata odsetek	250 000	292 559	320 597	297 062	286 705	285 123	288 674	295 120
E WOLNE ŚRODKI INWESTYCYJNE (C-D)	-1 000 000	908 917	890 811	440 055	330 828	45 508	15 677	695 136
F ZEWN. FINANSOWANIE INWESTYCJI	4 805 000	2 346 430	2 955 9630	4 087 7430	5 606 1110	6 123 331	7 040 249	7 043 915
finansowane z funduszy UE	3 600 000	3 600 000	1 500 000	2 000 000	3 000 000	4 500 000	5 000 000	6 000 000
finansowane z kredytów lub obligacji	600 000	600 000	250 000	333 333	500 000	750 000	833 333	1 000 000
G ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	4 600 000	1 500 000	2 000 000	3 000 000	4 500 000	5 000 000	6 000 000	6 000 000
otrzymane kredyty, pożyczki	1 000 000							
wyemitowane obligacje	0	0	0	0	0	0	0	0
przychody z funduszy UE	3 600 000	1 500 000	2 000 000	3 000 000	4 500 000	5 000 000	6 000 000	6 000 000
inne granty lub nadwyżki	0	0	0	0	0	0	0	0
H Roczne przepływy (E+G)	0	908 917	890 811	440 055	330 828	45 508	15 677	695 136
Przepływy narastająco	848 801	908 917	1 799 728	1 330 866	770 883	376 337	61 186	710 814

Tab. 23 Propagacja przepływów pieniężnych dla gminy Czernica na lata 2006-2013

Lp.	Lista zgłoszonych projektów	Wartość	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Czernica	39 040 000 zł	5 577 143 zł	5 577 143 zł	5 577 143 zł	5 577 143 zł	5 577 143 zł	5 577 143 zł	5 577 143 zł
2	Budowa dróg dojazdowych i osiedlowych	15 049 520 zł		2 508 253 zł	2 508 253 zł	2 508 253 zł	2 508 253 zł	2 508 253 zł	2 508 253 zł
3	Modernizacja oświetlenia drogowego w gminie	3 416 000 zł	488 000 zł	488 000 zł	488 000 zł	488 000 zł	488 000 zł	488 000 zł	488 000 zł
4	Budowa drogi Chrzęstawa Wielka - Chrzęstawa Mała	3 050 000 zł					1 016 667 zł	1 016 667 zł	1 016 667 zł
5	Przebudowa budynku Urzędu Gminy w Czernicy	800 000 zł			400 000 zł	400 000 zł			
6	Budowa krytego basenu w Kamieńcu Wrocławskim	6 000 000 zł		2 000 000 zł	2 000 000 zł	2 000 000 zł			
7	Budowa ośrodka zdrowia w Czernicy	800 000 zł				400 000 zł	400 000 zł		
8	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy	500 000 zł				125 000 zł	125 000 zł	125 000 zł	125 000 zł
9	Budowa drogi Wojnowice - Jeszkowice	732 000 zł	366 000 zł	366 000 zł					
10	Budowa drogi dojazdowej w Dobrzykowicach	488 000 zł	244 000 zł	244 000 zł					
11	Przebudowa ul. Wrocławskiej w Ratowicach	732 000 zł	244 000 zł	244 000 zł	244 000 zł				
12	Przebudowa ul. Polnej w Ratowicach	488 000 zł			244 000 zł	244 000 zł			
13	Budowa szkoły podstawowej w Dobrzykowicach	2 000 000 zł			400 000 zł	400 000 zł	400 000 zł	400 000 zł	400 000 zł
14	Kompleks sportowo – rekr w Dobrzykowicach	600 000 zł					200 000 zł	200 000 zł	200 000 zł
15	Kompleks sportowo – rekr w Chrzęstawie Wlk.	600 000 zł					200 000 zł	200 000 zł	200 000 zł
16	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Wojnowicach	1 742 526 zł	580 842 zł	580 842 zł	580 842 zł				
Razem		76 038 046 zł	7 499 985 zł	12 008 238 zł	12 442 238 zł	12 142 396 zł	10 915 063 zł	10 515 063 zł	10 515 063 zł
Zakładając 60% skuteczność aplikacji o fundusze UE		45 622 828 zł	4 499 991 zł	7 204 943 zł	7 465 343 zł	7 285 438 zł	6 549 038 zł	6 309 038 zł	6 309 038 zł

Rys. 22 Proponowany harmonogram czasowo-zadaniowy

IX SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego oparty będzie na typowej strukturze rozproszonego zarządzania projektami, w oparciu o procedurę stworzoną w tym celu przez gminę. Procedura ta powinna odpowiadać normie ISO lub podobnej tak, aby w przypadku certyfikacji urzędu stanowiła integralny punkt systemu zarządzania jakością. Całością zagadnień związanych z bieżącym poziomem wykonania zadań z planu rozwoju lokalnego zarządza system informatyczny typu CRM z funkcją zarządzanie projektami albo prowadzona jest ewidencja zdarzeń w oparciu o standard „Microsoft Project”. W przypadku braku możliwości zarządzania przy użyciu narzędzi informatycznych, odpowiednie dane wprowadza się ręcznie do formularzy utworzonej procedury.

System wdrażania posiada rozwiązania wariantowe, na wypadek odstąpienia od wykonania części zadań lub konieczności modyfikacji planu finansowego. Poszczególne warianty rezerwowe zostaną opracowane dla każdego projektu osobno przez zespół wdrażający.

Każde zadanie z palety posiada własny układ kwantyfikowalnych wskaźników monitoringu bieżącego oraz spodziewanych efektów finalnych. Zespół wdrażający wykonuje okresowe analizy zmienności, stosując odpowiednie metody statystyczne dla weryfikacji hipotez o istotności monitorowanych zmian.

Jednym z możliwych sposobów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego będzie współpraca z sektorem publicznym oraz organizacjami pozarządowymi. Dominującą zasadą współpracy będzie zasada partnerstwa. Za kontakty z sektorem publicznym i organizacjami biznesowymi w sprawach Planu Rozwoju Lokalnego odpowiadać będzie Komisja monitorująca. Szczegółowe zadania spoza programu inwestycji gmin, umieszczono w rozdziale V Planu Rozwoju Lokalnego.

9.1. Komisja monitorująca

W celu zapewnienia właściwego ustawienia procesu wdrażania Lokalnego Planu Rozwoju, Rada Gminy Czernica powoła komisję monitorującą projekty. Komisja ta będzie miała za zadanie:

- Opracowanie harmonogramu zadaniowo-czasowego dla każdego, wdrażanego projektu.
- Ustalenie kwantyfikowalnych wskaźników monitoringu projektu
- Ustalenie harmonogramu finansowania inwestycji wdrażanych
- Przygotowanie planu rezerwowego A - odstąpienia gminy od finansowania projektu na etapie fazy wstępnej studium wykonalności
- Przygotowanie planu rezerwowego B - realizacji projektu przy odrzuceniu wniosku o współfinansowanie przez zewnętrzne źródła finansowania
- Przygotowanie planu rezerwowego C - utraty zdolności do podpisania umowy z wykonawcą lub unieważnienia przetargu
- Przygotowanie planu rezerwowego D - odmowy refinansowania po wykonaniu zadania
- Kwartalną ocenę postępu prac nad wdrożeniem inwestycji ujętych w planie oraz bieżące sygnalizowanie sytuacji problemowych Wójtowi.

W szczególności do każdego zadania inwestycyjnego zostanie przypisany jeden z członków komisji monitorującej, którego zadaniem będzie raportowanie bieżące o stanie zaawansowania projektu Wójtowi oraz kierownikowi działu inwestycji gminy.

W związku z wyjątkowo ważnymi aspektami, związanymi z procesem wdrożenia powinna istnieć ścisła współzależność personalna z horyzontalnym zespołem zadaniowym utworzonym dla przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego gminy Czernica. Pożądanym jest, aby w składzie komisji znalazł się Skarbnik Gminy.

Wdrożenie projektu inwestycyjnego według wniosku komisji monitorującej będzie wymagać decyzji Wójta przy kontrasygnacie Skarbnika.

9.2. Procedura wdrożeniowa projektu inwestycyjnego

Projekty zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego będą wdrażane według kolejności ustalonej w rankingu hierarchii zadań. Kolejność ta może zostać zmieniona uwarunkowaniami budżetowymi lub terminami narzucanymi przez komitety sterujące programem wsparcia pozabudżetowego (EFRR, ZPRRR, EFOGR, EFS), itp. Zasadą jest maksymalizacja wykorzystania dotacji.

Liczba projektów z Planu Rozwoju Lokalnego prowadzonych jednocześnie przez gminę uwarunkowana jest aktualną płynnością finansową. Z tego też warunku wynika, że nie jest możliwa jednoczesna realizacja kilku dużych przedsięwzięć.

Wniosek w sprawie rozpoczęcia wdrożenia projektu składa na ręce Wójta sekretarz komisji monitorującej. Wójt po konsultacji ze Skarbnikiem podejmuje decyzje o rozpoczęciu procedury wdrożenia.

Każdy projekt inwestycyjny umieszczony w Planie Rozwoju Lokalnego będzie realizowany w oparciu o harmonogram zadaniowo-czasowy, przedstawiony w następnym rozdziale.

Każdy, zakończony projekt inwestycyjny zostaje przekazany do monitorowania jego efektywności oraz skutków, komisji monitorującej. Monitoring w oparciu o dane statystyczne i wskaźniki kwantyfikowalności będzie prowadzony w okresie 5 lat od chwili przekazania inwestycji do użytkowania.

W procesie wdrożenia każdego projektu przewiduje się udział następujących zasobów pracy:

- Wójt (zatwierdzanie i akceptacja)
- Dział inwestycji (dokumentacja, przetargi, analizy, kosztorysy)
- Dział zamówień (przetargi, dokumentacja przetargowa)
- Skarbnik (dopasowanie harmonogramu do budżetu, kontrasygnacja dla Wójta)
- Komisja monitorująca (monitoring całości procesu)
- Komisja przetargowa (wybór wykonawców)

- Konsultant zewnętrzny (nadzór nad procesem)
- Wykonawca SW (studium wykonalności)
- Wykonawca OOS (ocena oddziaływania na środowisko)
- Wykonawca Projektu (inżynier projektujący)
- Urząd zewnętrzny (decyzje, pozwolenia).

Zasoby te uzupełniają wzajemnie i planując wdrożenie całego Planu Rozwoju Lokalnego, należy uwzględnić wąskie gardła procesu, związane z nadmiernym obciążeniem wybranych zasobów przy skoncentrowanych w czasie działaniach, a organizacją terminarza składania wniosków o finansowanie jednocześnie kilku projektów może skutkować przeciążeniem zasobów gminy i w konsekwencji blokadą czasową wdrożenia.

9.3. Harmonogram czasowo zadaniowy i czasowo finansowy

Dla każdego projektu tworzy się osobny harmonogram czasowo-zadaniowy oraz czasowo finansowy w formacie Microsoft Project. Graficzną prezentację stanowi wykres Gantta. W załączeniu do niniejszego opracowania znajduje się płyta CD, na której umieszczono plik *Harmonogram wdrożenia PRL.mpp* w formacie Microsoft Project. Obejmuje on zoptymalizowaną analizę szczegółową harmonogramu prac nad inwestycją przez wszystkie zaangażowane jednostki.

Tab. 25 Harmonogram czasowo-zadaniowy wdrożenia pojedynczego zadania inwestycyjnego

Przygotowanie wstępne	15 dni
Ustalenie zakresu zadania inwestycyjnego.	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Zdefiniowanie zasobów wstępnych	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	

Wstępne studium wykonalności	14d
Dział inwestycji	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Ustalenie zasad monitoringu i kwantyfikacji	1d
Ustanowienie managera projektu	0d
<i>Wójt</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Ustalenie rodzajów przetargów	4h
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Dział zamówień</i>	
Ustanowienie komisji przetargowej	1d
<i>Wójt</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Dział zamówień</i>	
Szkolenie komisji przetargowej	1d
<i>Dział zamówień</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Zakończenie fazy wstępnej	0d
Analiza/wymagania dokumentacyjne	30 dni
Analiza wstępnego studium	5d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Skarbnik</i>	
Ocena oddziaływania na środowisko	30d
<i>Wykonawca OOS</i>	
Naszkiecowanie wstępnych kosztorysów	14d
<i>Dział inwestycji</i>	
Opracowanie wstępnego budżetu	3d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Skarbnik</i>	
Przegląd specyfikacji zadania i jego budżetu z zespołem	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Skarbnik</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	

<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Uwzględnienie opinii dotyczących specyfikacji technicznej	3d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
Opracowanie przebiegu przetargów	1d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Komisja przetargowa</i>	
Uzyskanie akceptacji na kontynuowanie (koncepcja, przebieg, budżet)	4h
<i>Wójt</i>	
Zakończenie analizy	0d
<i>Komisja monitorująca</i>	
Projektowanie inwestycji	138 dni
Wybór wykonawcy Studium Wykonalności	21d
Zatwierdzenie przez Wójta	0d
<i>Wójt</i>	
Opracowanie Studium Wykonalności	30d
<i>Wykonawca SW</i>	
Analiza studium wykonalności	3d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przegląd specyfikacji projektu	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Uwzględnienie opinii w specyfikacji projektu	1d
<i>Komisja monitorująca</i>	
Uzyskanie akceptacji na kontynuowanie	4h
<i>Wójt</i>	
Wybór wykonawcy projektu technicznego	21d
<i>Wykonanie projektu technicznego</i>	60d
<i>Wykonawca Projektu</i>	
Zatwierdzenie przez Wójta	4h
<i>Wójt</i>	
Zakończenie projektowania	0d
Wniosek o dofinansowanie i pozwolenia	150 dni

Wystąpienie o warunki zabudowy	0d
Uzyskanie warunków zabudowy	30d
Wystąpienie o pozwolenie na budowę	0d
Uzyskanie pozwolenia na budowę	120d
Przygotowanie wniosku	3d
Kompletacja załączników i pozwoleń	14d
Złożenie wniosku do władzy wdrażającej	1d
<i>Dział inwestycji</i>	
Decyzja o przyznaniu promesy	60d
Decyzja o kontynuacji	0d
<i>Wójt</i>	
Przetarg i wybór wykonawcy	120 dni
Przygotowanie instrukcji uczestnika	21d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
<i>Komisja monitorująca</i>	
Przygotowanie formularzy oceny formalnej	1d
<i>Dział zamówień</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przygotowanie formularzy oceny technicznej	2d
<i>Dział zamówień</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przygotowanie dokumentacji przetargowej	28d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Ogłoszenie o przetargu	14d
Zbieranie ofert i odpowiedzi na pytania	60d
Sesja otwarcia ofert	1d
<i>Komisja przetargowa</i>	
Wybór oferenta	7d
<i>Komisja przetargowa</i>	
Zatwierdzenie prac komisji	1d
<i>Wójt</i>	
Złożenie dokumentacji w RKS	7d
Zatwierdzenie procedury przez RKS	30d
Podpisanie umowy z wykonawcą	7d
Zakończenie procedury wyboru wykonawcy	0d
Wykonanie inwestycji	363 dni

Wejście na budowę	30d
Wykonanie zadania	300d
Raporty kwartalne	196d
Raporty kwartalne 1	1d
Raporty kwartalne 2	1d
Raporty kwartalne 3	1d
Raporty kwartalne 4	1d
Przekazanie do użytkowania	3d
Pozwolenie na użytkowania	30d
Zakończenie procesu wykonawstwa	0d
Rozliczenie i monitoring	14,5 dni
Wykonanie raportu końcowego	14d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Zatwierdzenie raportu	0,5d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
<i>Wójt</i>	
Wykonanie analizy porównawczej efektów	6d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Przygotowanie formalne rozliczenia	6d
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
<i>Skarbnik</i>	
Przygotowanie wniosku o refinansowanie	3d
<i>Komisja monitorująca</i>	
<i>Konsultant zewnętrzny</i>	
Rozliczenie ostateczne projektu	1d
<i>Skarbnik</i>	
<i>Dział inwestycji</i>	
Złożenie wniosku o refinansowanie	0d
<i>Wójt</i>	

Należy zwrócić uwagę, że od momentu koncepcji inwestycji do chwili rozpoczęcia robót działania proceduralne mogą zająć około 450 dni. Czasu tego nie da się specjalnie skrócić, ze względu na długie terminy uzyskiwania pozwoleń, wykonania dokumentacji oraz niskiej wydolności czynników, decydujących o promesach.

Równocześnie należy mieć świadomość, że ostre reguły oceny, kontroli oraz całkowita zgodność przeprowadzenia projektu według procedur unijnych powodują konieczność bardzo starannego przygotowania dokumentacji oraz rozliczeń. Dotyczy to zwłaszcza zgodności danych w kolejnych etapach procesu (np. przedmiary i dane we wniosku muszą być zgodne z otrzymanymi w dokumentacji przetargowej oraz powykonawczej). Dlatego prowadząc wdrożenie komisja monitorująca w szczególności dokładnie będzie analizować dokumentację na każdym etapie harmonogramu.

X SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Niezależnie od procedury wdrażania poszczególnych projektów, opisanej w rozdziale VIII, Plan Rozwoju Lokalnego stanowi dokument prognostyczno-planistyczny, który może podlegać modyfikacji w zależności od istniejącej sytuacji oraz koniunktury. Dla ukazania stopnia realizacji oraz wyników długofalowych, konieczny jest ciągły monitoring, obrazujący trafność planowania. Monitoring ten należy podzielić na następujące kategorie:

- Monitoring fazy produktów (bezpośredniego wdrażania projektów)
- Monitoring oddziaływania krótkoterminowego (osiągniętych rezultatów)
- Monitoring oddziaływania długofalowego (osiągniętych wyników)

Analiza wyników monitorowanych danych musi zawierać czytelne porównanie w czasie zmienności wskaźników. Konieczne jest wprowadzenie kilku podstawowych wskaźników globalnych, które staną się miernikiem postępu i dla których możliwe będzie zastosowanie testu statystycznego istotności zmienności.

Nie mniej ważnym zagadnieniem jest inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi. To zadanie stanowi kontynuację pracy nad Planem Rozwoju Lokalnego, gdzie władze gminy zaprosiły do współpracy wszystkie, aktywne jednostki życia społeczno-gospodarczego z terenu gminy. Cykliczne spotkania i przedstawianie propozycji współudziału i współfinansowania istotnych projektów oraz zakładanie podmiotów publiczno-prawnych, mogących aplikować o środki z innych źródeł daje dodatkowe możliwości zrealizowania ambitnych zamierzeń Gminy Czernica.

Bezpośrednio z monitoringiem stanu realizacji Planu Rozwoju Lokalnego oraz współpracą wiąże się aktywna prezentacja oraz kontakt z lokalnymi mediami. Plan takiego

działania powinna opracować komisja monitorująca, wyłaniając z pośród swego grona pełnomocnika ds. kontaktu z mediami.

10.1 System monitorowania pojedynczego projektu

10.1.1. Faza tworzenia produktów

Na tym etapie istotne jest osiągnięcie fizycznego zaistnienia w określonym czasie założonych w projekcie i harmonogramie wykonawcy dołączonym do dokumentacji przetargowej ilości pracy oraz ilości zużytych materiałów.

Monitoring prowadzony jest przez komisję monitorującą i polega na porównaniu założonych czasów dla danego podzadania ze stanem bieżącym. Wykorzystuje się przy tym formularz sprawozdania kwartalnego wykonawcy.

W fazie końcowej projektu komisja monitorująca ocenia dostarczone sprawozdanie końcowe wykonawcy z założeniami projektowymi oraz harmonogramem czasowym.

Raz w miesiącu komisja monitorująca ocenia stan wykonania procedury wdrażania projektu, nanosząc do harmonogramu stan bieżący realizacji zadania. Powstałe odchylenia są oceniane i wprowadzana jest korekta Planu.

Przynajmniej raz na kwartał dokonywana jest ocena wykonania budżetu inwestycji przez dział inwestycji i przedstawiana jest skarbnikowi gminy.

10.1.2 Faza krótkoterminowych skutków wdrożenia projektu.

Obejmuje okres do 2 lat bezpośrednio po wykonaniu inwestycji. Skutki te są mierzone porównaniem zadanych wskaźników kwantyfikacji dla danego projektu (Rozdział VI). Analizie porównawczej podlega tabela najbardziej istotnych czynników, wykorzystując test statystyczny istotności obserwowanych empirycznie zmian (np. chi-kwadrat). Oceny dokonuje komisja monitorująca i nanosi wynik cząstkowy do ogólnego raportu o skutkach wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego.

Przy wyborze wskaźników, koniecznym jest ich analiza pod kątem unikalności dla danej inwestycji. Ich wpływ na całość realizacji Planu Rozwoju Lokalnego powinien być jak najbardziej łączny z pozostałymi. Z drugiej zaś strony powinny być one zmienne w czasie. Nie zawsze się to udaje, ale w wielu wypadkach istnieje przynajmniej jeden, charakterystyczny parametr, którego wartość odpowiada warunkom analizy.

10.2 System monitorowania i oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Dla oceny programów, których częścią są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej rozróżnia się następujące typy ocen:

- **ex- ante** (przed realizacją programu)
- **mid-term** (w połowie okresu realizacji); w odniesieniu do Programu Rozwoju Lokalnego na lata 2004-2006 nie przewiduje się oceny w połowie okresu realizacji, gdyż zakończenie większych inwestycji zaplanowano na rok 2006. Ocena taka zostanie sporządzona w przypadku zaistnienia takiego obowiązku
- **ex-post** (na zakończenie programu), w jej ramach przewiduje się, że po zakończeniu danego projektu - przez dwa kolejne lata, w systemie rocznym sporządzane będą raporty celem weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników oddziaływania
- **on-going** (bieżąca); ocenie tej podlegać będą poszczególne projekty w trakcie ich realizacji, w układzie raportów kwartalnych, a w przypadku krótkoterminowych inwestycji, w układzie miesięcznym.

10.2.1 Faza realizacji zadań

Na tym etapie istotne jest osiągnięcie wypełnienia czasowego zadań określonych harmonogramem wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego. Równolegle oceniane są harmonogramy wdrażanych przedsięwzięć oraz pozostających w fazie procedur poprzedzających bezpośrednio wykonanie.

Monitoring polega na kwartalnej analizie wszystkich sprawozdań kwartalnych, przekazanych od wykonawców zadań częściowych. A w przypadku zadań nie rozpoczętych fizycznie, na porównaniu z położeniem na wykresie Gantta i naniesieniu aktualnej pozycji.

Równocześnie porównywane są analizy finansowe i budżetowe tak, aby nie pojawiły się chwilowe utraty płynności. Odpowiedzialna jest za to komisja monitorująca.

Komisja monitorująca przekazuje Wójtowi wyniki analizy realizacji zadań i wprowadza ewentualne korekty lub wdraża decyzje synchronizujące i procedury rezerwowe.

2.2 Faza oddziaływania krótkookresowego

Na tym etapie istotne jest osiągnięcie pożądaných wyników, określonych wskaźnikami globalnymi, zgodnie z kwantyfikacją strategii gminy. Przykładami takich wskaźników mogą być:

- Spadek bezrobocia
- Wzrost ceny gruntów inwestycyjnych
- Przyrost volumenu podatków lokalnych
- Wzrost liczby firm
- Wzrost wytworzonej wartości dodanej

Monitoring finansowo-czasowy powinien obejmować skutki wdrożenia projektów i ich wpływ na budżet, a zwłaszcza płynność finansową gminy. Harmonijnie wdrażany Plan Rozwoju Lokalnego musi zapewnić stały poziom płynności finansowej oraz przyrost środków

inwestycyjnych. Wskaźnik ten jest bardzo czułym narzędziem weryfikacji poprawności zarządzania projektami.

10.2.3 Faza monitoringu długofalowego i oceny

Analizy długofalowe prowadzone będą o porównania zmienności w czasie wybranych wskaźników fazy oddziaływania krótkookresowego. Założone wartości tych wskaźników powinna określać strategia gminy. Do weryfikacji przebiegu w czasie należy użyć analizy statystycznej (współczynnika korelacji oraz weryfikacji hipotez w oparciu o test chi-kwadrat).

Za analizę długookresową odpowiedzialny jest sekretarz gminy, który może dla jej wykonania posłużyć się komisją monitorującą.

10.3. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Promocję działań realizowanych w jego ramach i samego planu będzie prowadzić Urząd Gminy w Czernicy przy współpracy z komisją monitorującą, zgodnie z dyrektywą Komisji Europejskiej Nr 1159/2000 z dnia 30.05.2000 roku w sprawie "Zasad informowania i promocji projektów współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych". Wszelkie materiały promocyjne będą określać cele realizacji poszczególnych zadań w ramach planu, planowane wskaźniki osiągnięć oraz źródła finansowania projektów.

Celem działań związanych z promocją Planu jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach planu a także instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji. Grupami tymi są:

- Beneficjenci projektów/mieszkańcy gminy
- Środowisko przedsiębiorców,

- Organizacje pozarządowe,
- Partnerzy społeczni

W ramach promocji Programu Rozwoju Lokalnego podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- Umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Czernica, założeń Planu
- Wydanie biuletynu informacyjnego dla beneficjentów (poświęconego wybranym projektom),
- Organizacji spotkań z potencjalnymi partnerami społeczno - gospodarczymi,
- Umieszczenie billboardów (tablic reklamowych) w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów,
- Umieszczenie stałej tablicy pamiątkowej w miejscach powszechnie dostępnych, celem pozostawienia trwałej informacji o wsparciu inwestycji ze środków unijnych
- Publikacji w prasie (w przypadku wybranych projektów).

10.4. Zmiany w planie rozwoju lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego jest ekspertyzą średnioterminową, podlegającą ciągłej weryfikacji sytuacją społeczno-gospodarczą. Muszą zatem istnieć mechanizmy jego modyfikacji oraz optymalizacji wobec potencjalnych zmian zarówno w otoczeniu prawnym, gospodarczym, jak i społecznym, tak w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi. Program niniejszy może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej decyzji Rady Gminy Czernica. W szczególności niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego może zostać zmieniony bądź uzupełniony na wniosek Rady Gminy lub Wójta. Przesłankami zmiany niniejszego programu mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup.

Zmiana działań i priorytetów, o których mowa w niniejszym Planie, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie realizacji Planu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

W Urzędzie Gminy funkcjonować będą odpowiednie komórki organizacyjne (komisja monitorująca) odpowiedzialne za wdrożenie, ocenę oraz uzupełnianie Planu.

Spis tabel i rysunków

Spis rysunków

RYS. 1	ZBIORNIK BAJKAŁ W KAMIENCU WROCLAWSKIM	5
RYS. 3	GMINA CZERNICA	9
RYS. 4	GRAŻEL ŻÓŁTY	17
RYS. 5	ŚNIEŻYCZKA PRZEBIŚNIEG	17
RYS. 6	KANIA CZARNA	17
RYS. 7	BÓBR	18
RYS. 10	STRUKTURA DEMOGRAFICZNA GMINY CZERNICA	33
RYS. 11.	ILUSTRACJA GRAFICZNA FUNKCJONALNEJ STRUKTURY WIEKU LUDNOŚCI GMINY CZERNICA W ROKU 2002 I 2005	34
RYS. 12.	OSIEDLE DOMÓW JEDNORODZINNYCH W KAMIENCU WROCLAWSKIM	36
RYS. 13.	SZKOŁA PODSTAWOWA W CHRZĄSTAWIE WIELKIEJ	39
RYS. 14	STRUKTURA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W GMINIE CZERNICA (KLASYFIKACJA PKD)	45
RYS. 15	.GRAFICZNA ILUSTRACJA ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW W GMINIE CZERNICA W ROKU 2006	47
RYS. 17.	ŁOWISKO KOMERCYJNE W CHRZĄSTAWIE WIELKIEJ	49
RYS. 18.	WYKSZTAŁCENIE LUDNOŚCI W GMINIE CZERNICA - STAN Z 2002R.	51
RYS. 19	ILUSTRACJA DANYCH Z TABELI TAB. 21	89
RYS. 20	ILUSTRACJA POZIOMU ZADŁUŻENIA DO DOCHODÓW	91
RYS. 21	ILUSTRACJA POZIOMU ZADŁUŻENIA DO DOCHODU NETTO	91
RYS. 22	PROPONOWANY HARMONOGRAM CZASOWO-ZADANIOWY	95

Spis tabel

TAB. 1	STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW W GMINIE CZERNICA W 2006 R	21
TAB. 2	WYKAZ DRÓG GMINNYCH POD KĄTEM WYMAGANYCH INTERWENCJI INWESTYCYJNYCH	24
TAB. 3	SIEĆ WODOCIĄGOWA GMINY CZERNICA	27
TAB. 4	SIEĆ KANALIZACYJNA GMINY CZERNICA	29
TAB. 5	WYKAZ KOSZTÓW ZAOPATRZENIA W WODĘ I ODBIÓR ŚCIEKÓW W GMINIE CZERNICA	30
TAB. 6	LUDNOŚĆ GMINY CZERNICA WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKOWYCH	33
TAB. 7	FUNKCJONALNA STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI GMINY CZERNICA WEDŁUG PŁCI W 2002R.	34
TAB. 8	FUNKCJONALNA STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI GMINY CZERNICA WEDŁUG PŁCI W 2005R.	34
TAB. 9	ZESTAWIENIE ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH GMINY CZERNICA W LATACH 2002-2005R.	35
TAB. 10.	SZKOLNICTWO WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE NA OBSZARZE GMINY CZERNICA	38
TAB. 11.	OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W GMINIE CZERNICY W 2002R.	41
TAB. 12	PRZEDSIĘBIORSTWA W GMINIE CZERNICA	43
TAB. 13.	PRZEDSIĘBIORSTWA W GMINIE CZERNICA	44
TAB. 14.	ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW W GMINIE CZERNICA W 2006 R.	46
TAB. 15.	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W GMINIE CZERNICA	52
TAB. 16	LISTA PROJEKTÓW URZĘDU GMINY CZERNICA DO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.	55
TAB. 17	LISTA INWESTYCJI Z ZAKRESU POPRAWY INFRASTRUKTURY	56
TAB. 18	LISTA INWESTYCJI DROGOWYCH, ZGŁOSZONYCH DO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	57
TAB. 19.	LISTA INWESTYCJI SPOŁECZNO-SOCJALNYCH ZGŁOSZONYCH DO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	58
TAB. 20.	LISTA POZOSTAŁYCH INWESTYCJI ZGŁOSZONYCH DO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	59
TAB. 21	PROGNOZA DLA ZMIAN SYTUACJI SPOŁECZNO-EKONOMICZNEJ POLSKI HORYZONT 2006-15	88
TAB. 22	PRZEPLYWY PIENIĘŻNE DLA GMINY CZERNICA W LATACH 2001- 2006	93
TAB. 23	PROPAGACJA PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH DLA GMINY CZERNICA NA LATA 2006-2013	94

